

SPRAWOZDANIE
ZE SPRAWDZIANU
PRZEPROWADZONEGO W 2013 ROKU
W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM
I WARMIŃSKO-MAZURSKIM

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży
18-400 Łomża, ul. Nowa 2, tel. fax 86-216-44-95
86-473-71-20, 86-473-71-21, 86-473-71-22
www.oke.lomza.pl e-mail: sekretariat@oke.lomza.pl

SPRAWOZDANIE

ze sprawdzianu przeprowadzonego w 2013 roku
w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim

Łomża 2013

AUTORZY SPRAWOZDANIA

MARIA FROMELC-CHMIELEWSKA

ELŻBIETA PRÓSZYŃSKA

KRZYSZTOF NAJDA

JOANNA LEWCZUK (ROZDZIAŁY: 4., 6., 9., 10., ANEKS ROZDZIAŁ 3.)

MAŁGORZATA MURAWSKA (ROZDZIAŁY: 1.5., 4., 5.2., 5.3., 6., 9., 10., ANEKS ROZDZIAŁ 3.)

JOLANTA NAWROCKA (ROZDZIAŁ 11., ANEKS ROZDZIAŁ 4.)

OPRACOWANIE STATYSTYCZNE

KRZYSZTOF NAJDA

DANE STATYSTYCZNE

MARCIN MUZYK

IWONA ABRAMOWICZ

OPRACOWANIE TECHNICZNE

MARIA FROMELC-CHMIELEWSKA

REDAKTOR PROWADZĄCY

GRAŻYNA KLIMUSZKO

WYDAWCA

OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA W ŁOMŻY

ISBN 978-83-62915-60-6

Szanowni Państwo,

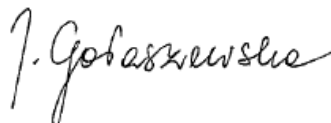
zachęcam do zapoznania się z kolejnym sprawozdaniem ze sprawdzianu w szóstych klasach szkół podstawowych.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w sprawozdaniu znajdują Państwo informacje dotyczące organizacji i przebiegu sprawdzianu, procesu sprawdzania i oceniania prac uczniów, charakterystykę populacji oraz analizę ilościową wyników uczniów rozwiązujących zadania z arkuszy standardowych i niestandardowych.

W tym roku zmieniliśmy strukturę *Aneksu*. Jego pierwszą część stanowią różnorodne zestawienia wyników sprawdzianów przeprowadzonych w latach 2002-2013 w szkołach województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego. Część druga *Aneksu* zawiera mapy ze średnimi wynikami sprawdzianu w gminach oraz kartoteki zestawów zadań wraz z informacją, jaki procent uczniów otrzymał punkty za daną czynność. Wzbogaciliśmy tę część aneksu o jakościową analizę wykonania zadań w arkuszach: S-1-132 i S-8-132 opracowaną przez ekspertów naszej Komisji.

Składam serdeczne podziękowania wszystkim, którzy zaangażowali się w działania służące zorganizowaniu i przeprowadzeniu sprawdzianu w 2013 roku. Dzięki odpowiedzialności dyrektorów szkół oraz wsparciu pracowników samorządów tegoroczny sprawdzian odbył się bez zakłóceń.

Licząc na dalszą współpracę, życzę Państwu satysfakcji w życiu zawodowym i osobistym.

Dyrektor OKE w Łomży

SPIS TREŚCI

1. ORGANIZACJA I PRZEBIEG SPRAWDZIANU	7
1.1. ZGŁASZANIE UCZNIÓW DO SPRAWDZIANU	7
1.2. PRZYGOTOWANIA DO PRZEPROWADZENIA SPRAWDZIANU	7
1.2.1. KONFERENCJE	7
1.2.2. SZKOLENIA PRZEWODNICZĄCYCH SZKOLNYCH ZESPOŁÓW EGZAMINACYJNYCH.....	7
1.3. DYSTRYBUCJA I ODBIÓR MATERIAŁÓW EGZAMINACYJNYCH	8
1.4. PRZEBIEG SPRAWDZIANU.....	8
1.4.1. TERMIN GŁÓWNY	8
1.4.2. UNIEWAŻNIENIA.....	8
1.4.3. TERMIN DODATKOWY	9
1.5. SPRAWDZANIE I OCENIANIE PRAC UCZNIÓW	9
2. CHARAKTERYSTYKA POPULACJI	11
3. OGÓLNE WYNIKI SPRAWDZIANU – ARKUSZ STANDARDOWY	16
3.1. WYNIKI UZYSKANE PRZEZ UCZNIÓW Z WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO I WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO	16
3.2. WYNIKI SPRAWDZIANU A PŁEĆ UCZNIÓW.....	19
3.3. WYNIKI UCZNIÓW BEZ DYSLEKSJI I Z DYSLEKSJĄ.....	21
3.4. WYNIKI SPRAWDZIANU A WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI.....	23
4. OPIS ARKUSZA STANDARDOWEGO	27
5. OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW – ARKUSZ STANDARDOWY	28
5.1. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ.....	28
5.2. UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW, KTÓRYCH WYNIKI ZNAJDUJĄ SIĘ W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH WYNIKÓW	30
5.3. TREŚCIOWE ZNACZENIE WYNIKU UCZNIĄ.....	32
6. WYNIKI W OBSZARACH UMIEJĘTNOŚCI – ARKUSZ STANDARDOWY	38
7. ŚREDNIE WYNIKI SZKÓŁ – ARKUSZ STANDARDOWY.....	43
8. ŚREDNIE WYNIKI W POWIATACH I GMINACH – ARKUSZ STANDARDOWY	45
9. WYNIKI UCZNIÓW SŁABOWIDZĄCYCH	53
10. WYNIKI UCZNIÓW SŁABOSŁYSZĄCYCH I NIESŁYSZĄCYCH	56
11. WYNIKI UCZNIÓW Z UPOŚLEDZENIEM UMYSŁOWYM W STOPNIU LEKKIM	58
11.1. OPIS ARKUSZA	58
11.2. CHARAKTERYSTYKA POPULACJI	59
11.3. WYNIKI SPRAWDZIANU.....	59

ANEKS	66
CZĘŚĆ I. OGÓLNE WYNIKI SPRAWDZIANU W LATACH 2002-2013.....	66
1. ŚREDNIE WYNIKI SPRAWDZIANU 2002-2013 W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM I WARMIŃSKO- -MAZURSKIM NA TLE WYNIKÓW W KRAJU.....	66
2. SKALE STANINOWE	67
2.1. PRZEDZIAŁY PUNKTOWE SKALI STANINOWEJ DLA WYNIKÓW UCZNIÓW NA SPRAWDZIANIE W LATACH 2002-2013.....	67
2.2. PRZEDZIAŁY PUNKTOWE SKALI STANINOWEJ DLA WYNIKÓW SZKÓŁ NA SPRAWDZIANIE W LATACH 2002-2013	68
CZĘŚĆ II. SZCZEGÓLNE WYNIKI SPRAWDZIANU W 2013 ROKU	69
1. MAPY – ŚREDNIE WYNIKI SPRAWDZIANU W GMINACH WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO I WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO.....	69
2. KARTOTEKI.....	71
2.1. KARTOTEKA ZESTAWU S-1-132	71
2.2. KARTOTEKA ZESTAWÓW ZADAŃ S-4-132, S-5-132, S-6-132.....	73
2.3. KARTOTEKA ZESTAWU ZADAŃ S-7-132	75
2.4. KARTOTEKA ZESTAWU S-8-132	77
3. SZCZEGÓLNE WYNIKI UCZNIÓW W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH UMIEJĘTNOŚCI – ARKUSZ STANDARDOWY (S-1-132).....	79
3.1. CZYTANIE	79
3.2. PISANIE	81
3.3. ROZUMOWANIE	90
3.4. KORZYSTANIE Z INFORMACJI.....	95
3.5. WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE	97
3.6. PODSUMOWANIE	107
3.7. REFLEKSJE EGZAMINATORÓW	108
4. SZCZEGÓLNE WYNIKI UCZNIÓW W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH UMIEJĘTNOŚCI – ARKUSZ NIESTANDARDOWY (S-8-132).....	112
4.1. CZYTANIE	112
4.2. PISANIE	114
4.3. ROZUMOWANIE	118
4.4. KORZYSTANIE Z INFORMACJI.....	122
4.5. WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE	122
4.6. REFLEKSJE EGZAMINATORA	127

1. ORGANIZACJA I PRZEBIEG SPRAWDZIANU

Zasady i tryb przeprowadzania sprawdzianu w 2013 roku regulowały niżej wymienione akty prawne:

- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* (Dz. U. Nr 83 z 2007 r., poz. 562, z późn. zm.);
- *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 8 kwietnia 2008 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w publicznych szkołach i placówkach artystycznych* (Dz. U. Nr 65 z 2008 r., poz. 400, z późn. zm.);
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych* (Dz. U. Nr 228 z 2010 r., poz. 1490, z późn. zm.);
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach* (Dz. U. Nr 228 z 2010 r., poz. 1489, z późn. zm.).

1.1. ZGŁASZANIE UCZNIÓW DO SPRAWDZIANU

Przewodniczący szkolnych zespołów egzaminacyjnych zgłaszali uczniów do sprawdzianu elektronicznie, za pomocą aplikacji *Hermes*, w terminie do 30 października 2012 roku.

1.2. PRZYGOTOWANIA DO PRZEPROWADZENIA SPRAWDZIANU

1.2.1. KONFERENCJE

W okresie od 17 do 28 października 2012 roku Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży przeprowadziła konferencje dla dyrektorów szkół podstawowych i gimnazjalnych. Zorganizowano je w 6 ośrodkach: w Białymstoku, Ełku, Elblągu, Łomży, Olsztynie i Suwałkach. Podczas konferencji:

- omówiono osiągnięcia uczniów, którzy ukończyli w 2012 roku szkołę podstawową ze szczególnym zwróceniem uwagi na obszary, w których uzyskali oni wysokie wyniki, oraz te, w których uzyskali wyniki niskie;
- podsumowano organizację i przebieg sprawdzianu przeprowadzonego w kwietniu 2012 roku;
- wprowadzono dyrektorów szkół w zagadnienia związane z organizacją sprawdzianu w 2013 roku.

1.2.2. SZKOLENIA PRZEWODNICZĄCYCH SZKOLNYCH ZESPOŁÓW EGZAMINACYJNYCH

W okresie od 28 lutego do 11 marca 2013 roku przeprowadzono szkolenia przewodniczących szkolnych zespołów egzaminacyjnych i ich zastępców dotyczące przygotowania i przeprowadzenia sprawdzianu. W województwie podlaskim odbyło się 17 szkoleń (Białystok, Bielsk Podlaski, Łomża, Grajewo, Sokółka, Suwałki). W województwie warmińsko-mazurskim przeprowadzono 21 szkoleń (Elbląg, Ełk, Giżycko, Lidzbark Warmiński, Nidzica, Olsztyn, Ostróda, Szczytno).

Podczas szkoleń przewodniczącym szkolnych zespołów egzaminacyjnych przekazano:

- naklejki z kodami kreskowymi szkół;
- *Biuletyn informacyjny – organizacja sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego w 2013 roku.*

Na kilka dni przed sprawdzianem w serwisie dla dyrektorów ISA zamieszczono ostateczne listy uczniów przystępujących do sprawdzianu oraz indywidualne kody dostępu niezbędne uczniom do uzyskania przez Internet informacji o wyniku sprawdzianu.

1.3. DYSTRYBUCJA I ODBIÓR MATERIAŁÓW EGZAMINACYJNYCH

Dystrybucja materiałów egzaminacyjnych odbywała się w przeddzień sprawdzianu, tj. 3 kwietnia 2013 roku. Nie odnotowano przypadków naruszenia przesylek.

Odbiór prac uczniów i dokumentacji egzaminacyjnej przeprowadzono po zakończeniu sprawdzianu w godzinach od 11:00 do 13:00 w 30 punktach zlokalizowanych niemal we wszystkich powiatach na terenie województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

1.4. PRZEBIEG SPRAWDZIANU

1.4.1. TERMIN GŁÓWNY

W dniu 4 kwietnia 2013 roku przeprowadzono sprawdzian w 394 szkołach zlokalizowanych na terenie województwa podlaskiego i w 489 szkołach na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Nad prawidłowością jego przebiegu w każdej sali egzaminacyjnej czuwały zespoły nadzorujące. Głównymi zadaniami zespołów było zapewnienie samodzielności pracy uczniów oraz sprawne przeprowadzenie sprawdzianu. Liczba członków zespołu nadzorującego zależała od liczby uczniów przystępujących do sprawdzianu w danej sali, przy zachowaniu zasady, że co najmniej jeden z członków tego zespołu to nauczyciel z innej szkoły lub placówki.

Mimo niesprzyjających warunków pogodowych występujących na początku kwietnia sprawdzian przebiegł bez zakłóceń.

Do obserwacji przeprowadzenia sprawdzianu w szkołach w obu województwach dyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży upoważnił 84 obserwatorów. W obserwacjach brało udział 67 osób. Funkcję tę sprawowali pracownicy pedagogiczni Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży, pracownicy Podlaskiego Kuratorium Oświaty i Warmińsko-Mazurskiego Kuratorium Oświaty oraz przedstawiciele organów prowadzących szkoły z województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego. Z analizy arkuszy obserwacji i dokumentacji egzaminacyjnej wynika, że sprawdzian przebiegał, w większości przypadków, zgodnie z obowiązującymi procedurami. Jednak w kilku szkołach godzina rozpoczęcia sprawdzianu była niezgodna z Komunikatem dyrektora CKE.

1.4.2. UNIEWAŻNIENIA

Dyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży w porozumieniu z dyrektorem Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie unieważnił sprawdzian w następujących przypadkach:

- w dwóch szkołach z powodu zbyt małej liczby członków zespołu nadzorującego sprawdzian w sali egzaminacyjnej (2 członków zamiast 3);
- w jednej szkole z powodu braku w składzie zespołu nadzorującego nauczyciela z innej szkoły.

1.4.3. TERMIN DODATKOWY

Do sprawdzianu w terminie dodatkowym w dniu 4 czerwca 2013 roku przystąpiło 50 uczniów z obu województw. Sprawdzian w terminie dodatkowym został przeprowadzony w 31 ośrodkach.

1.5. SPRAWDZANIE I OCENIANIE PRAC UCZNIÓW

Do sprawdzania i oceniania prac zostali powołani egzaminatorzy sprawdzianu, którzy przeszli szkolenia doskonalące umiejętność oceniania zadań otwartych.

Narzędziem, które służyło do prowadzenia szkoleń doskonalących w zakresie sprawdzania i oceniania prac egzaminacyjnych, była aplikacja umieszczona na platformie e-learningowej <http://moodle2.oke.lomza.pl/>. Za jej pośrednictwem od grudnia 2012 roku do marca 2013 roku prowadzono szkolenia e-learningowe dla egzaminatorów mających sprawdzać w kwietniu 2013 r. zadania w arkuszach sprawdzianu.

Pierwsze szkolenie służyło doskonaleniu umiejętności związanych z kryterialnym ocenianiem ze szczególnym uwzględnieniem prac uczniów z dysleksją. Obejmowało ono serię zadań dla matematyków i polonistów. W szkoleniu tym wzięło udział 523 egzaminatorów sprawdzianu. Kolejne szkolenie dotyczyło znajomości zasad sprawdzania i oceniania prac egzaminacyjnych w OKE w Łomży. Uczestniczyło w nim 415 egzaminatorów.

Rekrutację egzaminatorów przeprowadzono z wykorzystaniem aplikacji internetowej na stronie www.soze.oke.lomza.pl, dzięki której egzaminatorzy mogli wybrać ośrodek sprawdzania, zadeklarować typ zadań do sprawdzania oraz potwierdzić aktualność danych osobowych potrzebnych do zawarcia umowy.

Do sprawdzania i oceniania prac uczniów z województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego powołano 19 zespołów, w których powierzone obowiązki wykonywało 418 egzaminatorów sprawdzianu. Zespoły egzaminatorów pracowały w 9 ośrodkach oceniania. Każdemu zespołowi egzaminatorów zapewniono co najmniej trzy sale do pracy oraz dostęp do telefonu i faksu oraz zestawu komputerowego z łączem internetowym i drukarką.

Wszystkie materiały egzaminacyjne podlegały szczególnej ochronie przed dostępem osób nieuprawnionych. Przechowywano je w specjalnie wydzielonych pomieszczeniach, a nadzór nad nimi sprawowały osoby upoważnione przez dyrektora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży.

Tabela 1.1. Lokalizacja ośrodków oceniania

Miejscowość	Nazwa szkoły
Białystok	Szkoła Podstawowa nr 49 w Białymstoku
Elbląg	Szkoła Podstawowa nr 21 w Elblągu
Ełk	Szkoła Podstawowa nr 7 w Ełku
Giżycko	Szkoła Podstawowa nr 4 w Giżycku
Łomża	Szkoła Podstawowa nr 4 w Łomży
Olsztyn	Szkoła Podstawowa nr 25 w Olsztynie
Ostróda	Szkoła Podstawowa nr 2 w Ostródzie
Siemiatycze	Szkoła Podstawowa nr 3 w Siemiatyczach
Suwałki	Szkoła Podstawowa nr 9 w Suwałkach

Do pracy w zespołach powołano przede wszystkim egzaminatorów mających doświadczenie w sprawdzaniu i ocenianiu prac, co sprzyjało zachowaniu wysokiej jakości i rzetelności oceniania arkuszy, a także sprawnej pracy zespołu. Przewodniczącymi zespołów

egzaminatorów były osoby o dużym doświadczeniu w sprawdzaniu prac sprawdzianu i o najwyższych kwalifikacjach merytorycznych oraz zdolnościach organizacyjnych umożliwiających efektywne kierowanie pracą zespołu. Dyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży powołał przewodniczących zespołów spośród dwóch kandydatów rekomendowanych do tej funkcji przez koordynatora sprawdzianu. Kryteria powoływania przewodniczących i egzaminatorów określa *Procedura powoływania egzaminatorów i przewodniczących zespołów egzaminatorów w Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży* wprowadzona zarządzeniem dyrektora OKE w Łomży.

Sprawdzanie i ocenianie prac w zespołach poprzedziło spotkanie ekspertów Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie i ekspertów okręgowych komisji egzaminacyjnych, na którym ustalono kryteria oceniania odpowiedzi do zadań otwartych sprawdzianu oraz opracowano materiały szkoleniowe dla egzaminatorów.

Przed rozpoczęciem oceniania arkuszy koordynatorzy sprawdzianu przeszkolili przewodniczących zespołów egzaminatorów. Szkolenie odbyło się w Łomży 7 kwietnia 2013 r. i obejmowało zapoznanie przewodniczących z kryteriami punktowania zadań otwartych, ćwiczenia w ocenianiu przykładowych rozwiązań oraz wyjaśnienie wszystkich wątpliwości związanych ze stosowaniem obowiązujących kryteriów punktowania zadań. W czasie szkolenia przypomniano również *Zasady sprawdzania i oceniania prac egzaminacyjnych w Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży*.

Przewodniczący zespołów, przeszkoleni przez koordynatorów sprawdzianu, przeprowadzili szkolenia egzaminatorów. Odbyły się one w sobotę 13 kwietnia w ośrodkach sprawdzania bezpośrednio przed rozpoczęciem pracy zespołów. Udział w nich był warunkiem dopuszczenia egzaminatorów do oceniania zadań.

Sprawdzanie i ocenianie zadań otwartych, podobnie jak w ubiegłym roku, zorganizowano w ten sposób, że zadania matematyczne (21-24) sprawdzali egzaminatorzy będący nauczycielami matematyki lub przedmiotów przyrodniczych, zaś zadania polonistyczne (25 i 26) sprawdzali egzaminatorzy będący nauczycielami przedmiotów humanistycznych, głównie polonisci. Ta specjalizacja w ocenianiu sprzyjała zapewnieniu wysokiej jakości i rzetelności sprawdzania arkuszy, a także ułatwiała koordynowanie sprawdzania i nadzór nad pracą egzaminatorów.

Pracą egzaminatorów w zespołach kierowali przewodniczący, do których obowiązków należało m.in.:

- rozwiązywanie sytuacji problemowych dotyczących stosowania kryteriów oceniania,
- omawianie z egzaminatorami poprawności stosowania schematu punktowania,
- koordynowanie powtórnego oceniania prac w czasie sprawdzania,
- nadzorowanie tempa sprawdzania i oceniania prac oraz realizowania harmonogramu sprawdzania.

Pracę przewodniczących wspierali koordynatorzy sprawdzianu, którzy za pośrednictwem platformy Moodle porozumiewali się z przewodniczącymi zespołów i podejmowali decyzje w sytuacjach problemowych. Ponadto wyjaśniali wątpliwości dotyczące procedury sprawdzania i oceniania, w tym sporządzania i porządkowania dokumentacji egzaminacyjnej.

Po przewiezieniu sprawdzonych i ocenionych prac do OKE w Łomży koordynatorzy sprawdzianu:

- przeanalizowali prace, wobec których zachodziło podejrzenie, że zawierają niesamodzielne rozwiązania zadań;
- sprawdzili dokumentację pracy zespołów egzaminatorów pod względem jej kompletności, uporządkowania, staranności oraz poprawności wypełnienia;
- zweryfikowali poprawność oceniania prac w związku z zastrzeżeniami powstałymi w czasie przetwarzania danych egzaminacyjnych w OKE w Łomży;
- sformułowali wnioski dotyczące doskonalenia procesu sprawdzania i oceniania prac.

2. CHARAKTERYSTYKA POPULACJI

Do dwunastej edycji sprawdzianu przystąpiło 25 tysięcy szóstoklasistów z województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego. Pobierali oni naukę w 883 szkołach (394 w województwie podlaskim i 489 w województwie warmińsko-mazurskim).

Poniżej przedstawiono dane dotyczące uczniów, którzy przystąpili do sprawdzianu w terminie głównym, i szkół, do których uczęszczali.

Tabela 2.1. Uczniowie na sprawdzianie w 2013 r.

Województwo	Liczba uczniów, którzy				
	otrzymali zaświadczenie o wynikach	mieli unieważniony sprawdzian	zostali zwolnieni	byli nieobecni	przerwali z przyczyn zdrowotnych
podlaskie	11 006	–	6	16	–
warmińsko-mazurskie	13 994	3	18	31	–
OKE Łomża	25 000	3	24	47	–

Do sprawdzianu nie przystąpiło 71 osób. W grupie tej byli uczniowie zwolnieni z obowiązku pisania sprawdzianu oraz uczniowie nieobecni. Po usprawiedliwieniu absencji (przyczyny losowe, stan zdrowia) szóstoklasiści ci przystąpili do sprawdzianu w terminie dodatkowym 4 czerwca 2013 roku.

Ponad pół tysiąca szóstoklasistów otrzymało tytuł laureata konkursu przedmiotowego organizowanego przez Podlaskiego Kuratora Oświaty lub Warmińsko-Mazurskiego Kuratora Oświaty (407 z województwa podlaskiego i 100 z województwa warmińsko-mazurskiego). Na podstawie zaświadczeń potwierdzających uzyskanie tytułu laureata konkursu przedmiotowego uczniowie ci otrzymali na sprawdzianie wynik maksymalny, czyli 40 punktów. Nadmienić należy, że jedna osoba mogła uzyskać kilka tytułów laureata w roku bieżącym i/lub poprzednim. Tegoroczny rekordzista zdobył tytuł laureata aż w sześciu konkursach przedmiotowych. Szczegółowe zestawienie liczby laureatów zawiera poniższa tabela.

Tabela 2.2. Liczba uczniów, którzy uzyskali tytuł laureata konkursu przedmiotowego¹

Nazwa konkursu	Liczba laureatów	
	województwo podlaskie	województwo warmińsko-mazurskie
Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Matematyki	170	33
Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Języka Polskiego	163	24
Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Historii	49	11
Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Przyrody	52	38
Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Plastyki	31	–

¹ Konkursów przedmiotowych organizowanych z zakresu jednego z grupy przedmiotów objętych sprawdzianem i zwalniających z obowiązku przystąpienia do sprawdzianu.

Tabela 2.3. Uczniowie, którzy przystąpili do sprawdzianu, z uwzględnieniem typów zestawów egzaminacyjnych

Symbol arkusza	Opis	Liczba uczniów		
		woj. podlaskie	woj. warmińsko-mazurskie	OKE Łomża
S-1-132, S-1-132-L ²	standardowy	10 852	13 583	24 435
S-4-132	dla uczniów słabowidzących (16 pkt)	9	33	42
S-5-132	dla uczniów słabowidzących (24 pkt)	3	8	11
S-7-132	dla uczniów słabosłyszących i niesłyszących	8	43	51
S-8_132, S-8-132-L ³	dla uczniów z upośledzeniem w stopniu lekkim	134	327	461
	Razem	11 006	13 994	25 000

Większość szóstoklasistów (97,7%) rozwiązywała arkusz standardowy. W tej grupie znaleźli się uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się oraz 36 uczniów z województwa podlaskiego piszących sprawdzian w języku litewskim. Dla pozostałych 565 osób, czyli 2,3% populacji, przygotowano arkusze dostosowane do ich potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych. Dostosowanie warunków i formy przeprowadzania sprawdzianu dla tej grupy uczniów było możliwe na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Tabela 2.4. Uczniowie na sprawdzianie z uwzględnieniem płci

Województwo	Dziewczęta		Chłopcy	
	liczba	%	liczba	%
podlaskie	5 413	49,2	5 593	50,8
warmińsko-mazurskie	6 879	49,2	7 115	50,8
OKE Łomża	12 292	49,2	12 708	50,8

² Arkusz standardowy w języku litewskim.

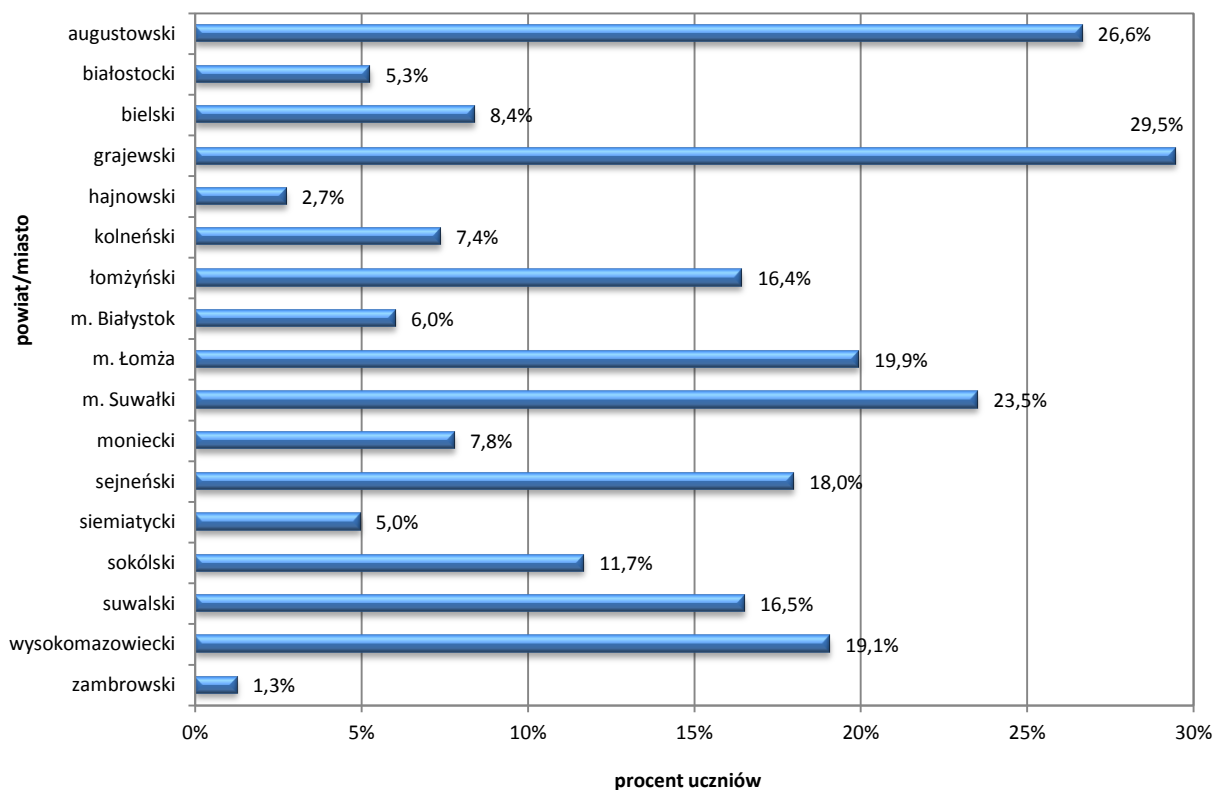
³ Arkusz dostosowany w języku litewskim.

Tabela 2.5. Uczniowie na sprawdzianie z uwzględnieniem dysleksji

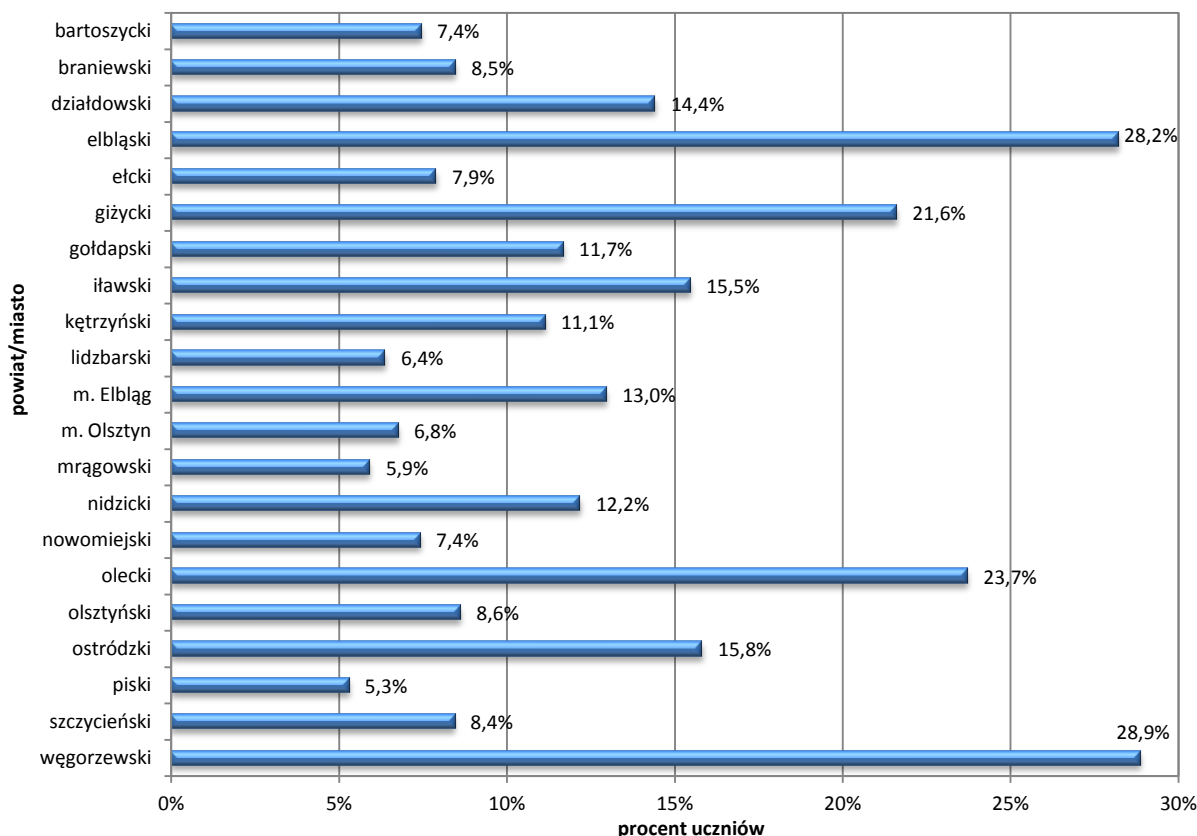
Województwo	Uczniowie bez dysleksji		Uczniowie z dysleksją	
	liczba	%	liczba	%
podlaskie	9 680	88,0	1 326	12,0
warmińsko-mazurskie	12 332	88,1	1 662	11,9
OKE Łomża	22 012	88,0	2 988	12,0

W 2013 roku w ogólnej populacji uczniów klas szóstych, którzy przystąpili do sprawdzianu, dyslektycy stanowili 12% (2 988 osób). Wśród nich byli również szóstoklasiści rozwiązujący zestawy S-4 i S-7. Blisko trzy tysiące uczniów z opiniami o dysleksji mogło skorzystać m.in. z prawa do wydłużonego czasu egzaminowania, a ich prace sprawdzane były według dostosowanych kryteriów. Wśród chłopców odsetek dyslektyków wyniósł 16% i był zdecydowanie wyższy niż wśród dziewcząt – 8%.

Wykres 2.1. Uczniowie z dysleksją w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego

Wykres 2.2. Uczniowie z dysleksją w poszczególnych powiatach województwa warmińsko-mazurskiego

W stosunku do roku 2012 populacja przystępujących do sprawdzianu zmniejszyła się o ponad 3%. Jednocześnie wzrósł o 0,6 punktu procentowego odsetek uczniów ze dysleksją. W poszczególnych powiatach nadal utrzymuje się znaczące zróżnicowanie procentowego udziału uczniów z dysleksją: w województwie podlaskim od 1,3% (powiat zambrowski) do 29,5% (powiat grajewski), a w województwie warmińsko-mazurskim od 5,3% (powiat piski) do 28,9% (powiat węgorzewski).

Tabela 2.6. Uczniowie na sprawdzianie z uwzględnieniem wielkości miejscowości

Lokalizacja szkoły	Woj. podlaskie		Woj. warmińsko-mazurskie		OKE Łomża	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Wieś	3 987	36,2	5 305	37,9	9 292	37,2
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2 179	19,8	3 452	24,7	5 631	22,5
Miasto od 20 do 100 tys. mieszkańców	2 395	21,8	2 676	19,1	5 071	20,3
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 445	22,2	2 561	18,3	5 006	20,0
Razem	11 006	100	13 994	100	25 000	100

Tabela 2.7. Szkoły na sprawdzianie z uwzględnieniem wielkości miejscowości

Lokalizacja szkoły	Woj. podlaskie		Woj. warmińsko-mazurskie		OKE Łomża	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Wieś	268	68,0	331	67,7	599	67,8
Miasto do 20 tys. mieszkańców	43	10,9	70	14,3	113	12,8
Miasto od 20 do 100 tys. mieszkańców	37	9,4	44	9,0	81	9,2
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	46	11,7	44	9,0	90	10,2
Razem	394	100	489	100	883	100

W poszczególnych szkołach do sprawdzianu przeprowadzonego 4 kwietnia br. przystępowało od 1 do 188 uczniów. Szkół podstawowych, w których sprawdzian pisał tylko jeden uczeń, było 10 (6 w województwie podlaskim i 4 w województwie warmińsko-mazurskim). Wśród tych placówek 6 to szkoły specjalne.

W obu województwach przeważają szkoły z jednym oddziałem klasy szóstej (67,5% – w województwie podlaskim, 67,7% – w województwie warmińsko-mazurskim).

3. OGÓLNE WYNIKI SPRAWDZIANU – ARKUSZ STANDARDOWY

3.1. WYNIKI UZYSKANE PRZEZ UCZNIÓW Z WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO I WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Arkusz standardowy, oznaczony symbolem S-1-132, pisało w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim 24 435 uczniów. Dla tej grupy uczniów test okazał się umiarkowanie trudny. Łatwość zestawu zadań wyniosła 0,59. Maksymalną liczbę punktów w obu województwach zdobyło 547 szóstoklasistów (w tym 507 to laureaci konkursów przedmiotowych). Spośród zdających, którzy przystąpili do pracy z arkuszem, 40 otrzymało wynik maksymalny, czyli 40 punktów. Nikt nie uzyskał wyniku 0 punktów. Najniższą liczbę punktów (1 punkt) otrzymał 1 uczeń. Statystyczny uczeń w kraju uzyskał na sprawdzianie 24,0 pkt.

W I CZĘŚCI ANEKSU na stronie 66 zamieszczono zestawienie średnich wyników sprawdzianu w latach 2002-2013 w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim na tle wyników w kraju.

Tabela 3.1. Miary opisujące wyniki sprawdzianu⁴ (arkusz standardowy S-1-132)

Rodzaj wskaźnika	Wartość wskaźnika	
	woj. podlaskie	woj. warmińsko-mazurskie
Liczebność	10 852	13 583
Wynik średni (pkt)	23,9	23,2
Procent uzyskanych punktów	60	58
Wynik najniższy (pkt)	1	2
Wynik najwyższy (pkt)	40	40
Mediana ⁵ (pkt)	24,0	23,0
Modalna ⁶ (pkt)	20	21
Odchylenie standardowe ⁷ (pkt)	8,7	8,3
Współczynnik zmienności ⁸	0,36	0,36

Na terenie OKE w Łomży uczniowie najczęściej osiągnęli (modalna) wynik 21 punktów (970 osób). Wynik środkowy (mediana) rozkładu wyniósł 24 punkty. Odchylenie standardowe miało wartość 8,5 punktu. W przedziale wyników typowych (od 15 punktów do 32 punktów) mieści się wynik 16 080 uczniów, co stanowi 65,8% wszystkich piszących sprawdzian. Współczynnik zmienności wskazuje na umiarkowane zróżnicowanie osiągnięć uczniów na sprawdzianie.

⁴ Obszerniejszy opis podstawowych miar statystycznych znajdują Państwo na stronie internetowej OKE w Łomży www.oke.lomza.pl w zakładce Współpraca z JST w materiale Egzaminy zewnętrzne. Przewodnik po sprawozdaniach.

⁵ Mediana – wynik środkowy. Dzieli uczniów na dwie równoliczne grupy: w jednej uczniowie mają wynik niższy od mediany lub równy medianie, w drugiej – wynik wyższy od mediany lub jej równy.

⁶ Modalna – wynik najczęściej występujący w badanej grupie.

⁷ Odchylenie standardowe – wyrażona w punktach miara rozrzutu wyników w stosunku do średniej. Im wyższa wartość odchylenia, tym większe zróżnicowanie wyników.

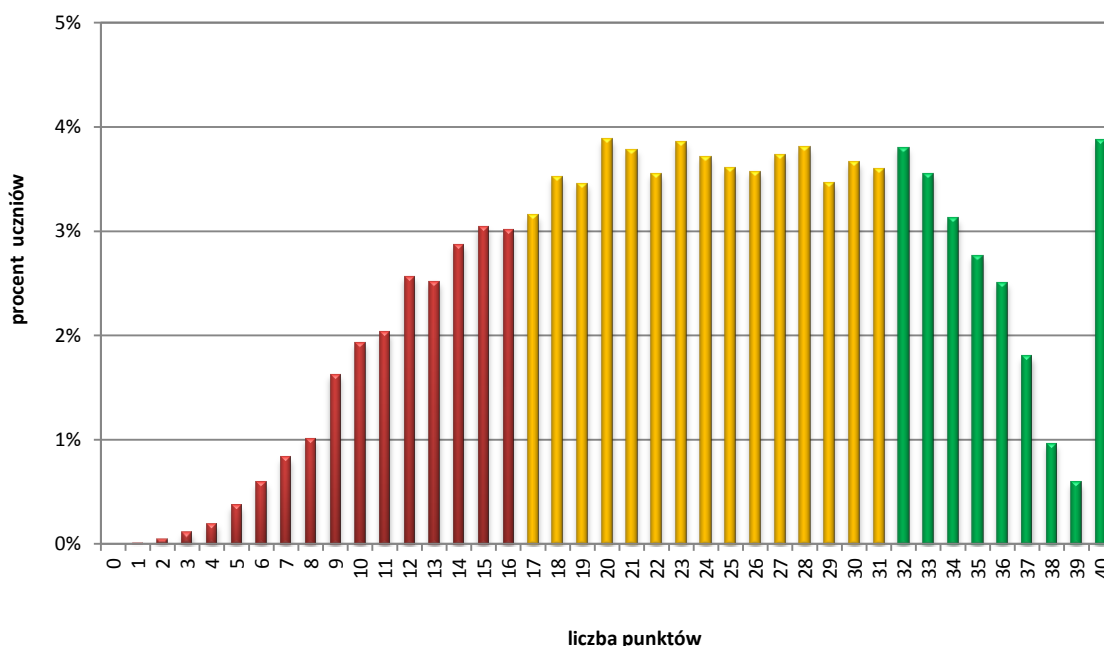
⁸ Współczynnik zmienności (klasyczny) – oznaczany V_s lub V_d – jest to iloraz odchylenia standardowego przez średnią arytmetyczną. Wielkość niemianowana, używana do porównań zmienności w dwu lub więcej zbiorowościach. Pozwala ocenić, czy struktury są zróżnicowane względem wyników egzaminów.

Uwzględniając skalę staninową obliczoną na podstawie wyników uczniów ze sprawdzianu 2013, na wykresach 3.1. i 3.2. oraz w tabeli 3.3. wyróżniono trzy obszary wyników. Pierwszy obszar wyników to wyniki niskie, obejmujące staniny 1, 2 i 3 (przedział punktowy od 1 do 16 punktów). Drugi obszar – wyniki średnie – to staniny 4, 5 i 6 (wyniki w przedziale od 17 do 31 punktów). Trzeci obszar – wyniki wysokie – to staniny 7, 8, 9 (wyniki powyżej 32 punktów).

Tabela 3.2. Skala staninowa⁹ wyników uczniów dla sprawdzianu 2013 (arkusz standardowy S-1-132)

Stanin	Opis wyniku	Przedział punktowy	Procent uczniów w kraju
1	najniższy	0-9	4,1
2	bardzo niski	10-12	6,0
3	niski	13-16	11,5
4	niżej średni	17-21	17,7
5	średni	22-27	22,5
6	wyżej średni	28-31	15,3
7	wysoki	32-35	14,4
8	bardzo wysoki	36-37	5,2
9	najwyższy	38-40	3,3

Wykres 3.1. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) – województwo podlaskie

⁹ Skala staninowa (z j. ang. *standard nine*), zwana jest także standardową dziewiątką. Rozciąga się ona od -2 do +2 odchyłeń standardowych wyników w rozkładzie normalnym. Średnia dla tej skali wynosi 5, a odchylenie standardowe 2. Opracowano ją poprzez uporządkowanie wyników surowych od wyniku najniższego do najwyższego i podzielono na 9 przedziałów, które kolejno zawierają około: 4% wyników najniższych, 7% wyników bardzo niskich, 12% wyników niskich, 17% wyników niżej średnich, 20% wyników średnich, 17% wyników wyżej średnich, 12% wyników wysokich, 7% wyników bardzo wysokich i 4% wyników najwyższych. Następnie dla kolejnych staninów wyznacza się przedziały punktowe. Pozwala to uczniom zorientować się, jaką pozycję zajmują ze swym wynikiem wśród wyników wszystkich uczniów na sprawdzianie w danym roku, za: *Teoria i praktyka egzaminowania. Analiza i interpretacja wyników oceniania i egzaminowania*, Biuletyn CKE, 2007.

Wykres 3.2. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) – województwo warmińsko-mazurskie

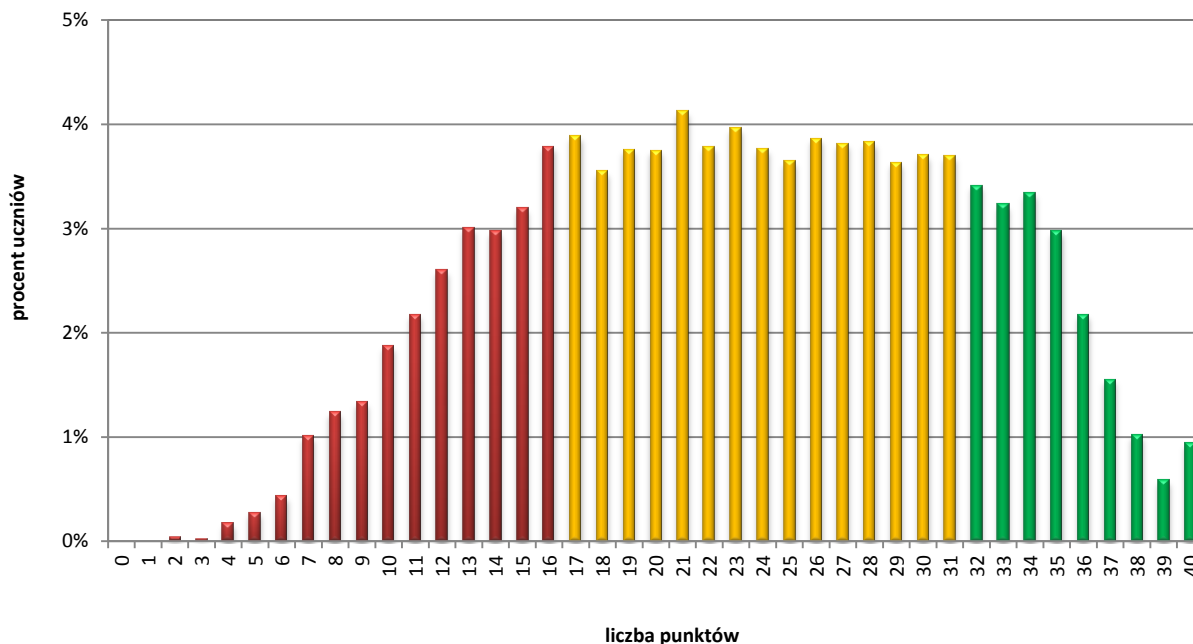

Tabela 3.3. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) w poszczególnych obszarach wyników

Obszar	Opis	Staniny	Przedział punktowy	Procent uczniów w województwie		Procent uczniów w kraju
				podlaskim	warmińsko-mazurskim	
I	wyniki niskie	1-3	0-16	22,7	24,1	21,6
II	wyniki średnie	4-6	17-31	54,3	56,7	55,5
III	wyniki wysokie	7-9	32-40	23,0	19,2	22,9

Na terenie działania Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży w obszarze wyników niskich (od 1 do 16 punktów) znalazło się 23,5% wyników uczniów. W kraju ten odsetek był niższy i wynosił 21,6%. Największa grupa szóstoklasistów zarówno z województwa podlaskiego, warmińsko-mazurskiego, jak i z kraju uzyskała wynik należący do obszaru wyników średnich (od 17 do 31 punktów). Ponad 20% wyników uczniów kończących szkołę podstawową w rejonie OKE w Łomży znalazło się w obszarze wyników wysokich. W kraju odsetek szóstoklasistów uzyskujących rezultat 32 punkty i więcej był nieco wyższy i wynosił 22,9%.

W I CZĘŚCI ANEKSU (strona 67) zamieszczono zestawienie przedziałów punktowych skali staninowej dla wyników uczniów na sprawdzianie w latach 2002-2013.

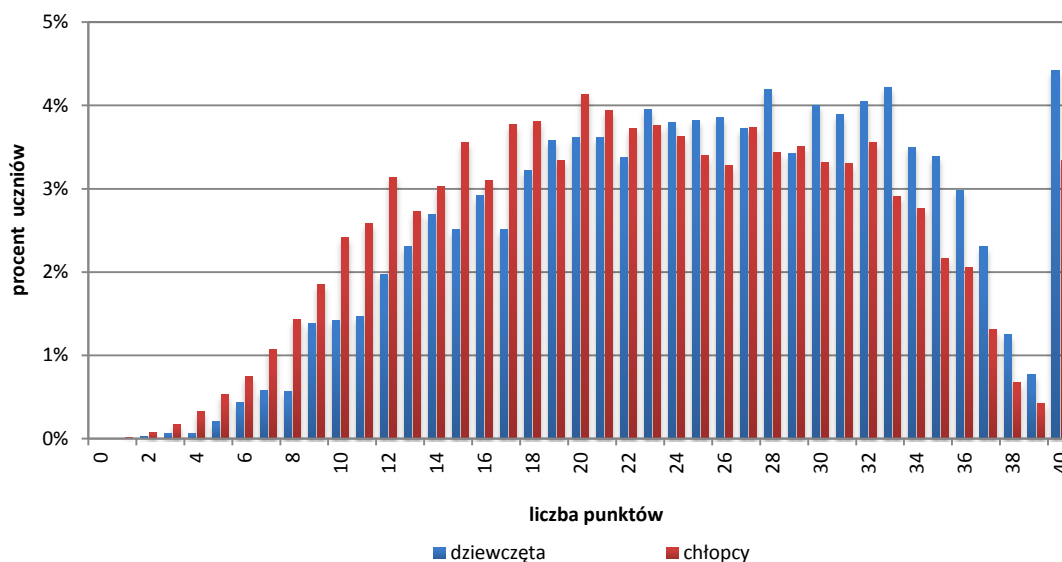
3.2. WYNIKI SPRAWDZIANU A PŁEĆ UCZNIÓW

Miary opisujące wyniki, rozkłady wyników z podziałem na płeć uczniów oraz rozkłady wyników w poszczególnych obszarach wyników w obu województwach prezentują tabela 3.4. oraz wykresy 3.3.-3.6.

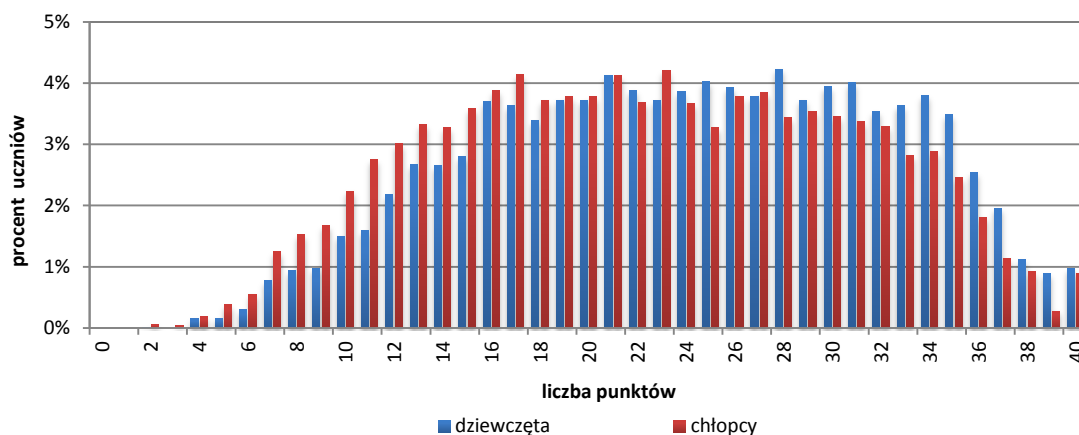
Tabela 3.4. Miary opisujące wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem płci uczniów

Rodzaj wskaźnika	Wartość wskaźnika			
	woj. podlaskie		woj. warmińsko-mazurskie	
	dziewczęta	chłopcy	dziewczęta	chłopcy
Liczebność	5 342	5 510	6 740	6 843
Wynik średni (pkt)	25,1	22,8	24,1	22,3
Procent uzyskanych punktów	63	57	60	56
Wynik najniższy (pkt)	2	1	2	2
Wynik najwyższy (pkt)	40	40	40	40
Mediana (pkt)	25,0	23,0	24,0	22,0
Modalna (pkt)	40	20	28	23
Odchylenie standardowe (pkt)	8,5	8,8	8,1	8,3
Współczynnik zmienności	0,34	0,38	0,34	0,37

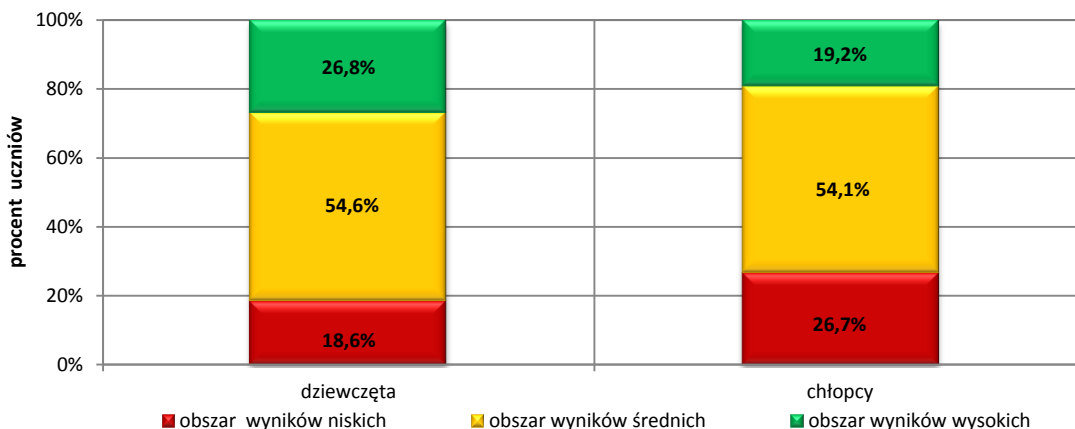
Wykres 3.3. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem płci uczniów – województwo podlaskie

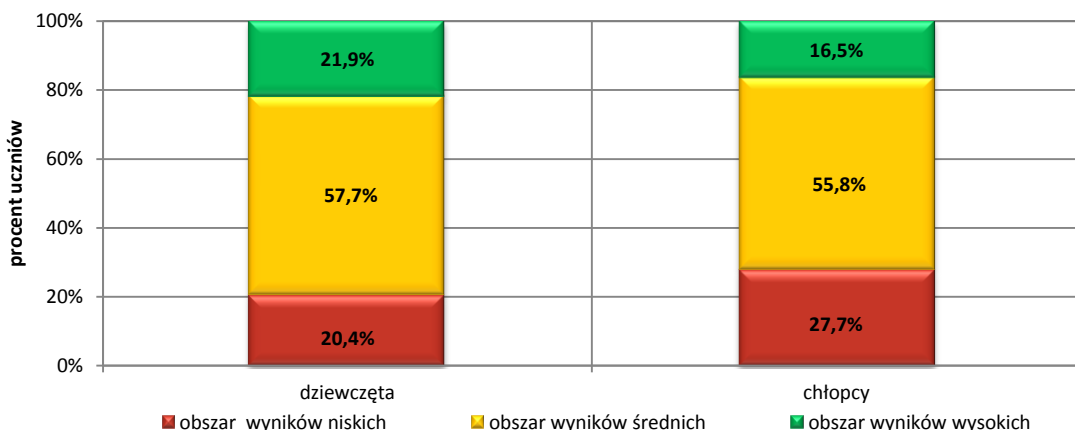
Wykres 3.4. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem płci uczniów – województwo warmińsko-mazurskie

Wykres 3.5. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) w poszczególnych obszarach wyników z uwzględnieniem płci uczniów – województwo podlaskie

Wykres 3.6. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) w poszczególnych obszarach wyników z uwzględnieniem płci uczniów – województwo warmińsko-mazurskie

Na terenie działania Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży dziewczęta uzyskały na sprawdzianie wyniki nieco wyższe niż chłopcy. Różnica ta widoczna jest szczególnie w odsetku uczniów, którzy zdobyli wyniki w obszarze wyników wysokich (21,9% dziewcząt i 16,5% chłopców) oraz w obszarze wyników niskich (20,4% dziewcząt i 27,7% chłopców).

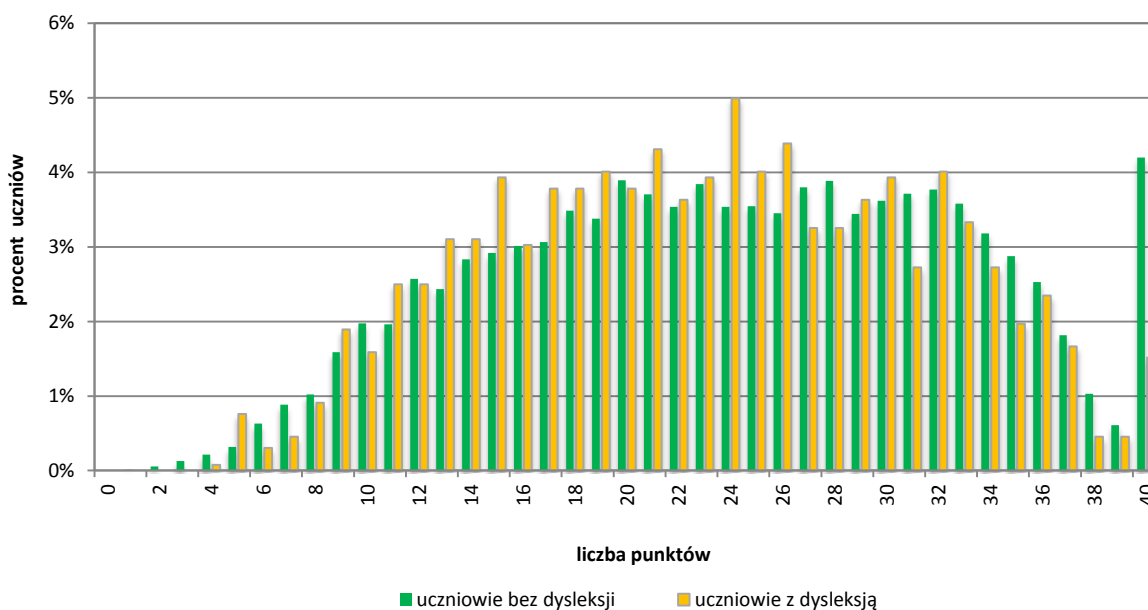
3.3. WYNIKI UCZNIÓW BEZ DYSLEKSJI I Z DYSLEKSJĄ

Blisko trzy tysiące uczniów skorzystało z dostosowania warunków i formy przeprowadzania sprawdzianu do potrzeb uczniów z dysleksją. Dostosowanie miało charakter formalny (np. przedłużenie czasu sprawdzianu o 30 minut, zwolnienie z obowiązku przenoszenia odpowiedzi do zadań zamkniętych na kartę odpowiedzi, przystąpienie do sprawdzianu w oddzielnej sali lub korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego) oraz merytoryczny (ocena pracy na podstawie dostosowanych kryteriów punktowania odpowiedzi do wybranych zadań otwartych).

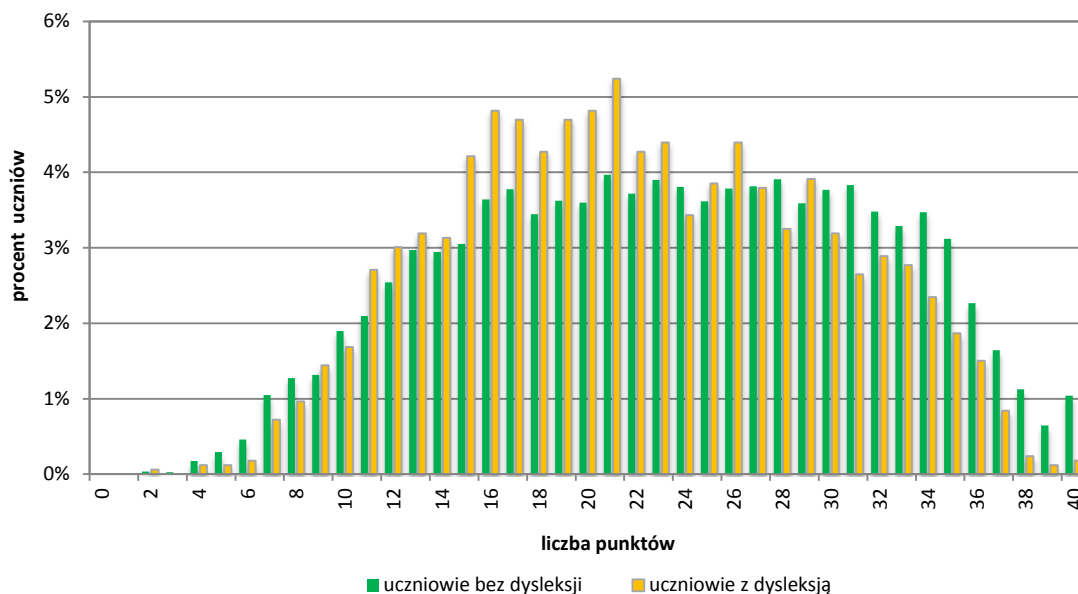
Tabela 3.5. Miary opisujące wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem dysleksji

Rodzaj wskaźnika	Wartość wskaźnika			
	woj. podlaskie		woj. warmińsko-mazurskie	
	uczniowie bez dysleksji	uczniowie z dysleksją	uczniowie bez dysleksji	uczniowie z dysleksją
Liczebność	9 530	1 322	11 922	1 661
Wynik średni (pkt)	24,1	23,0	23,4	22,0
Procent uzyskanych punktów	60	58	59	55
Wynik najniższy (pkt)	1	4	2	2
Wynik najwyższy (pkt)	40	40	40	40
Mediana (pkt)	24,0	23,0	24,0	21,0
Modalna (pkt)	40	24	21	21
Odchylenie standardowe (pkt)	8,8	8,1	8,3	7,5
Współczynnik zmienności	0,37	0,35	0,36	0,34

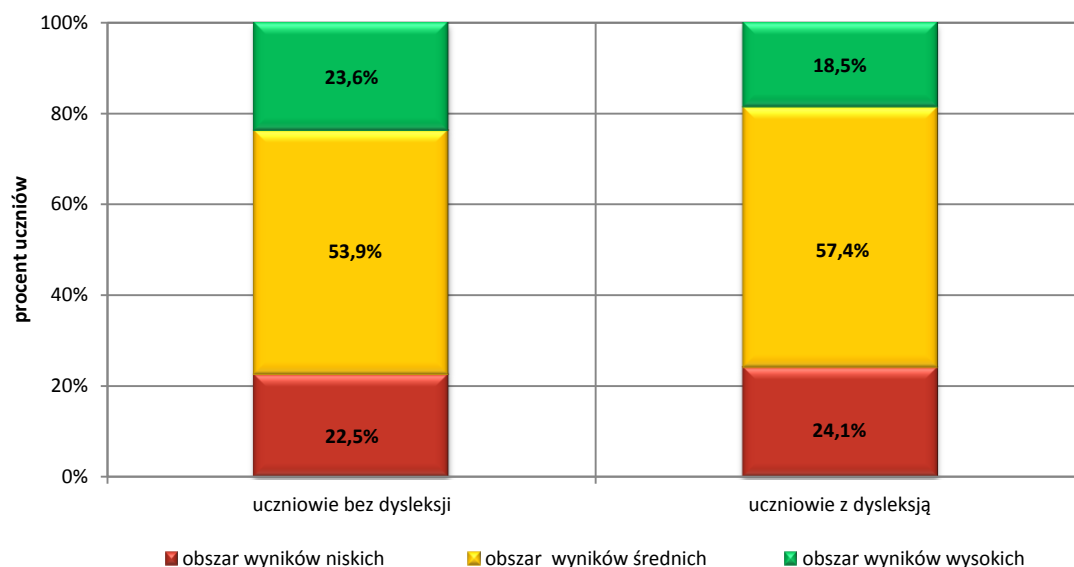
Wykres 3.7. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem dysleksji – województwo podlaskie

Wykres 3.8. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem dysleksji – województwo warmińsko-mazurskie

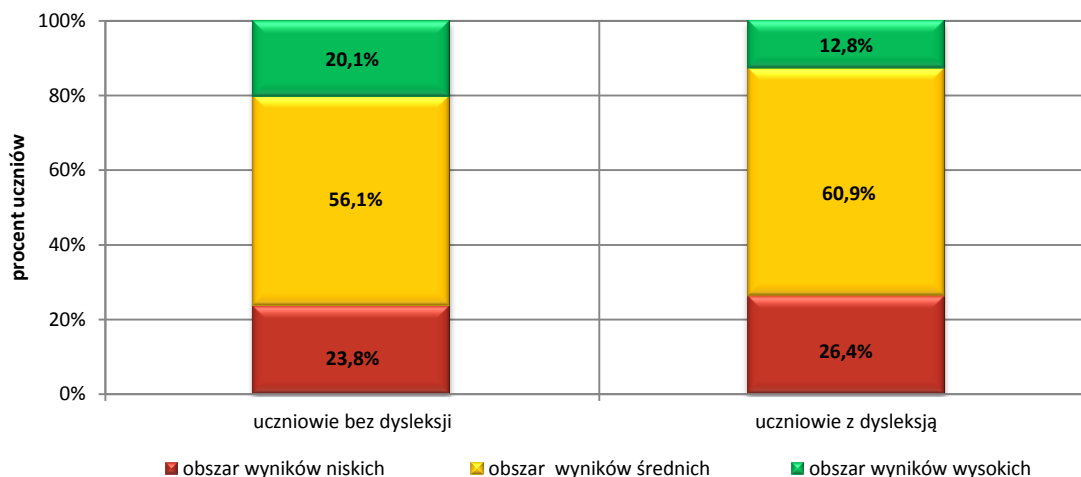
Wykres 3.9. Rozkład wyników sprawdzianu w poszczególnych obszarach wyników (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem dysleksji – województwo podlaskie

W województwie podlaskim w grupie uczniów bez dysleksji 22,5% stanowią uczniowie, których wyniki znajdują się w obszarze wyników niskich, a 23,6% stanowią uczniowie, których wyniki mieszczą się w obszarze wyników wysokich. W stosunku do roku 2012 procent uczniów, których wyniki znajdują się w poszczególnych obszarach wyników, nie zmienił się w znaczącym stopniu.

W grupie uczniów z dysleksją 24,1% stanowią uczniowie, których wyniki znajdują się w obszarze wyników niskich, a 18,5% uczniowie, których wyniki mieszczą się w obszarze wyników wysokich. W stosunku do roku 2012 przybyło o 2,1 punktu procentowego uczniów, których wyniki znajdują się w obszarze wyników niskich, a ubyło uczniów, których wyniki mieszczą się w obszarach wyników wysokich i średnich.

Wykres 3.10. Rozkład wyników sprawdzianu w poszczególnych obszarach wyników (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem dysleksji – województwo warmińsko-mazurskie

W województwie warmińsko-mazurskim w grupie uczniów bez dysleksji 23,8% stanowią uczniowie, których wyniki znajdują się w obszarze wyników niskich, a 20,1% stanowią uczniowie, których wyniki mieszczą się w obszarze wyników wysokich. W stosunku do roku 2012 o 2 punkty procentowe przybyło uczniów, których wyniki mieszczą się w obszarze wyników wysokich, natomiast ubyło w obszarze wyników niskich.

W grupie uczniów z dysleksją 26,4% stanowią uczniowie, których wyniki znajdują się w obszarze wyników niskich, a 12,8% stanowią uczniowie z wynikami z obszaru wyników wysokich. W stosunku do roku 2012 ubyło o 2,8 punktu procentowego uczniów, których wyniki znajdują się w obszarze wyników wysokich, a przybyło w obszarach wyników niskich i średnich.

3.4. WYNIKI SPRAWDZIANU A WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI

Rozkłady wyników z podziałem na wielkość miejscowości oraz rozkłady wyników w poszczególnych obszarach wyników w obu województwach (wykresy 3.11.-3.14.) pokazują następującą prawidłowość: im większa miejscowość, tym większy odsetek wyników w obszarze wyników wysokich (staniny 7, 8 i 9), a mniejszy w obszarze wyników niskich (staniny 1, 2 i 3).

Wykres 3.11. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem wielkości miejscowości – województwo podlaskie

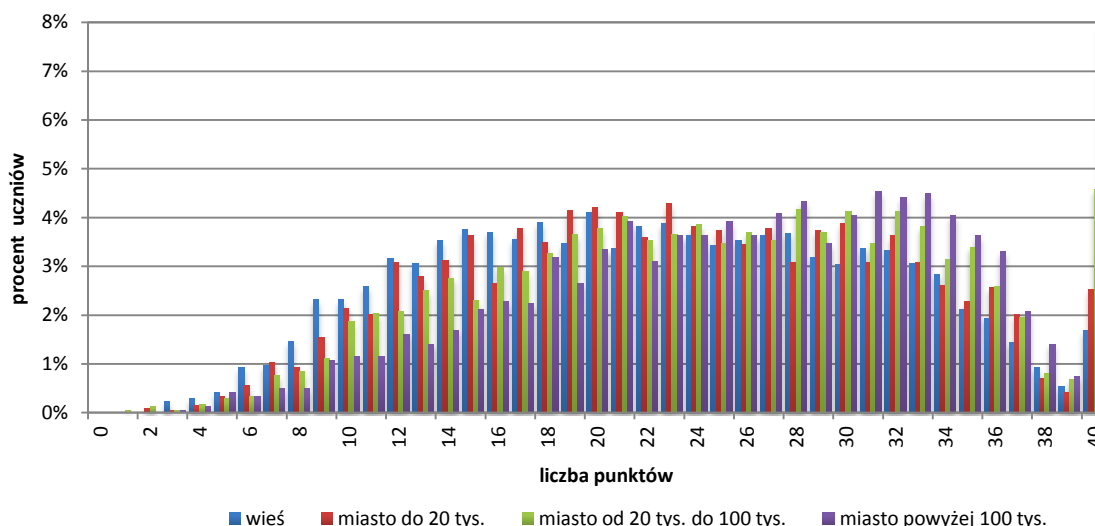

Tabela 3.6. Miary opisujące wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem wielkości miejscowości – województwo podlaskie

Wielkość miejscowości	Rodzaj wskaźnika								
	liczebność	wynik średni (pkt)	procent uzyskanych punktów	wynik najniższy (pkt)	wynik najwyższy (pkt)	mediana (pkt)	modalna (pkt)	odchylenie standardowe (pkt)	współczynnik zmienności
Wieś	3 922	22,4	56	3	40	22,0	20	8,6	0,38
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2 146	23,2	58	2	40	23,0	23	8,5	0,36
Miasto od 20 do 100 tys. mieszkańców	2 359	24,6	61	1	40	25,0	40	8,6	0,35
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 425	26,4	66	3	40	27,0	40	8,6	0,32

Wykres 3.12. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem wielkości miejscowości – województwo warmińsko-mazurskie

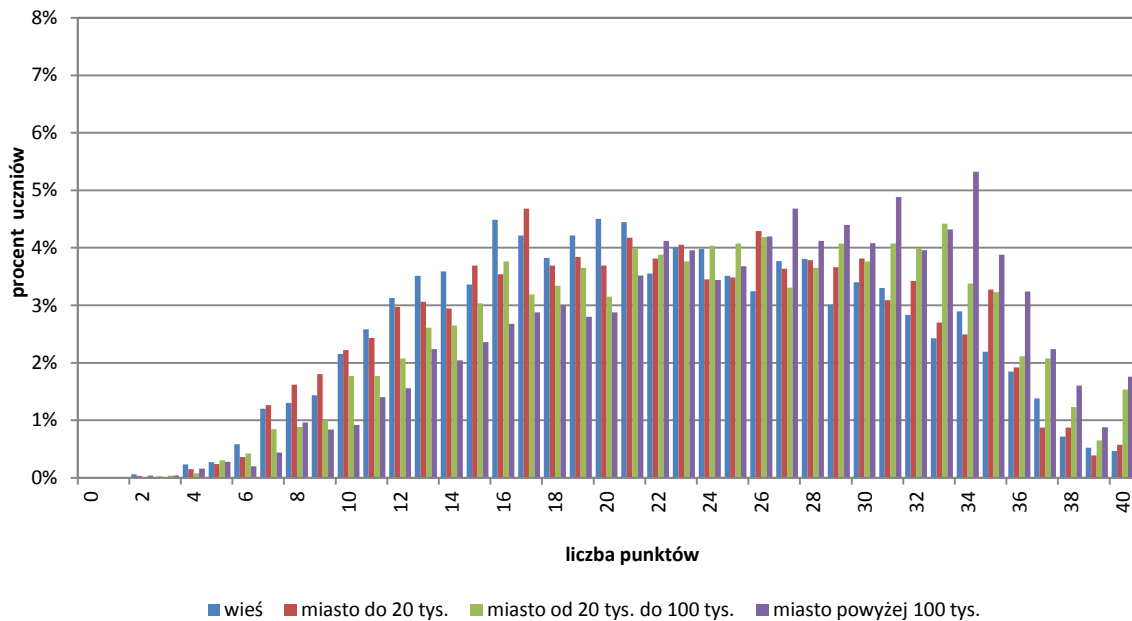
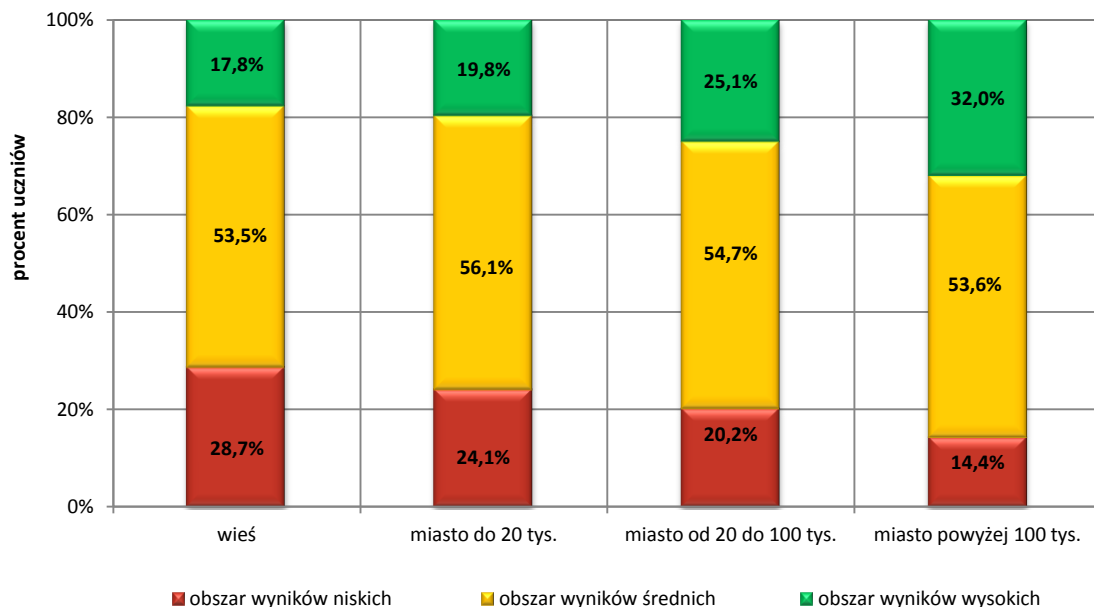

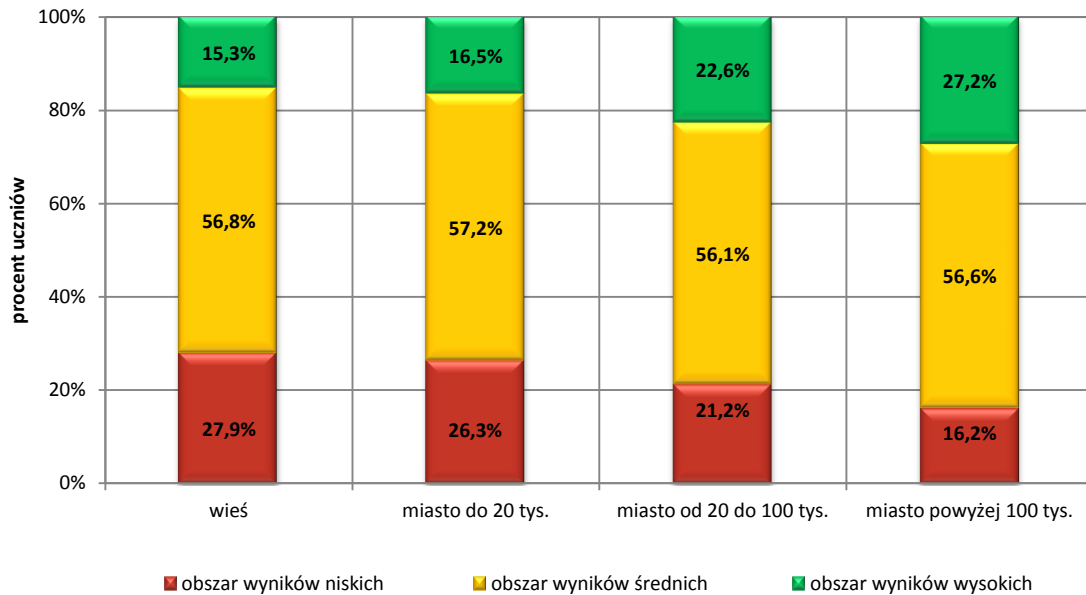
Tabela 3.7. Miary opisujące wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem wielkości miejscowości – województwo warmińsko-mazurskie

Wielkość miejscowości	Rodzaj wskaźnika								
	liczebność	wynik średni (pkt)	procent uzyskanych punktów	wynik najniższy (pkt)	wynik najwyższy (pkt)	mediana (pkt)	modalna (pkt)	odchylenie standardowe (pkt)	współczynnik zmienności
Wieś	5 149	22,2	55	2	40	22,0	20	8,1	0,37
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 331	22,5	56	2	40	22,0	17	8,2	0,36
Miasto od 20 do 100 tys. mieszkańców	2 603	24,1	60	3	40	24,0	33	8,2	0,34
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 500	25,5	64	2	40	26,0	34	8,1	0,32

Wykres 3.13. Rozkłady wyników sprawdzianu w poszczególnych obszarach wyników (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem wielkości miejscowości – województwo podlaskie

Wykres 3.14. Rozkłady wyników sprawdzianu w poszczególnych obszarach wyników (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem wielkości miejscowości – województwo warmińsko-mazurskie

Wyniki sprawdzianu 2013 wskazują na ciągłe utrzymywanie się dystansu pomiędzy osiągnięciami uczniów kończących szkoły podstawowe na wsi i w małych miastach a osiągnięciami dzieci uczących się w większych miastach. Najwyższy średni wynik, podobnie jak w latach ubiegłych, osiągnęli uczniowie ze szkół w miastach powyżej 100 tysięcy mieszkańców.

W województwie podlaskim modalna (wynik dominujący, najczęściej występujący w populacji) w miastach od 20 do 100 tysięcy mieszkańców i powyżej 100 tysięcy mieszkańców to 40 punktów, czyli wynik maksymalny do osiągnięcia na sprawdzianie. Wpłynęła na to znacząca liczba laureatów konkursów przedmiotowych w Białymstoku (187 uczniów), Łomży (50 uczniów) oraz w innych miastach średniej wielkości.

4. OPIS ARKUSZA STANDARDOWEGO

Arkusz standardowy S-1-132 rozwiązywali uczniowie bez dysfunkcji i z dysleksją. Zawierał on 20 zadań zamkniętych oraz 6 zadań otwartych. Jednopunktowe zadania zamknięte były zadaniami wielokrotnego wyboru (uczeń wskazywał jedną odpowiedź spośród czterech zaproponowanych). Wśród zadań otwartych były trzy zadania krótkiej odpowiedzi oraz trzy zadania rozszerzonej odpowiedzi. Łącznie za rozwiązanie zadań otwartych można było uzyskać 20 punktów, a za rozwiązanie całego zestawu – 40 punktów. Szczegółowy opis wszystkich czynności sprawdzanych zestawem S-1-132 zawiera kartoteka zamieszczona w II CZĘŚCI ANEKSU (strona 71-72).

Na rozwiązanie wszystkich zadań przewidziano 60 minut. Dla uczniów z dysfunkcjami czas ten mógł być przedłużony (nie więcej niż o 30 minut).

Tabela 4.1. Plan zestawu S-1-132

Obszar standardów wymagań	Numery zadań/czynności	Maksymalna liczba punktów	Waga punktów w procentach
Czytanie	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	10	25
Pisanie	25, 26	10	25
Rozumowanie	11, 12, 13, 20, 21, 22	8	20
Korzystanie z informacji	15, 16, 17, 18	4	10
Wykorzystywanie wiedzy w praktyce	14, 19, 23, 24	8	20
Łącznie		40	100

Zestawem testowym zastosowanym 4 kwietnia br. sprawdzono umiejętności szóstoklasistów w zakresie pięciu obszarów standardów wymagań: *czytanie* (I), *pisanie* (II), *rozumowanie* (III), *korzystanie z informacji* (IV) i *wykorzystywanie wiedzy w praktyce* (V).

Czytanie sprawdzono dziesięcioma zadaniami zamkniętymi dotyczącymi tekstu popularnonaukowego i tekstu poetyckiego. Zadania badały umiejętność odczytywania tekstu oraz określania funkcji elementów charakterystycznych dla danego tekstu.

Pisanie sprawdzono dwoma zadaniami otwartymi, polegającymi na zredagowaniu wypowiedzi na zadany temat. Zadanie krótkiej odpowiedzi wymagało uzasadnienia, dlaczego należy poprawnie mówić i pisać. Za rozwiązanie tego zadania uczeń mógł otrzymać 2 punkty. Zadanie rozszerzonej odpowiedzi sprawdzało umiejętność pisania listu. Ocenie podlegała również językowa, ortograficzna i interpunkcyjna poprawność zapisu. Za rozwiązanie tego zadania uczeń mógł uzyskać 8 punktów.

Rozumowanie sprawdzono czterema zadaniami zamkniętymi i dwoma zadaniami otwartymi: krótkiej odpowiedzi (za 1 punkt) i rozszerzonej odpowiedzi (za 3 punkty). Zadania sprawdzały umiejętności rozpoznania charakterystycznych cech i własności liczb i figur, wnioskowania na podstawie opisu o przebiegu zjawiska mającego charakter prawidłowości, a także ustalenia sposobu rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania.

Korzystanie z informacji sprawdzono czterema zadaniami zamkniętymi dotyczącymi posługiwania się źródłem informacji, którymi były: schematyczny rysunek i rozkład jazdy (3 zadania) oraz regulamin (1 zadanie).

Wykorzystywanie wiedzy w praktyce sprawdzono dwoma zadaniami zamkniętymi i dwoma zadaniami otwartymi: krótkiej odpowiedzi (za 2 punkty) i rozszerzonej odpowiedzi (za 4 punkty), w których uczeń miał wykonać obliczenia dotyczące wagi, długości, powierzchni i objętości oraz wykorzystać w sytuacji praktycznej własności liczb i zastosować je do rozwiązania problemu.

5. OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW – ARKUSZ STANDARDOWY

5.1. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Stopień opanowania przez uczniów wiadomości i umiejętności sprawdzanych poszczególnymi zadaniami można określić na podstawie poziomu ich wykonania, tj. procentu punktów uzyskanych przez wszystkich zdających za rozwiązanie tych zadań w stosunku do wszystkich punktów możliwych do otrzymania za ich rozwiązanie.

Na wykresach 5.1. i 5.2. przedstawiono wyniki uczniów z województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego uzyskane za poszczególne zadania arkusza S-1-132.

Wykres 5.1. Poziom wykonania zadań przez uczniów (arkusz standardowy S-1-132) – województwo podlaskie

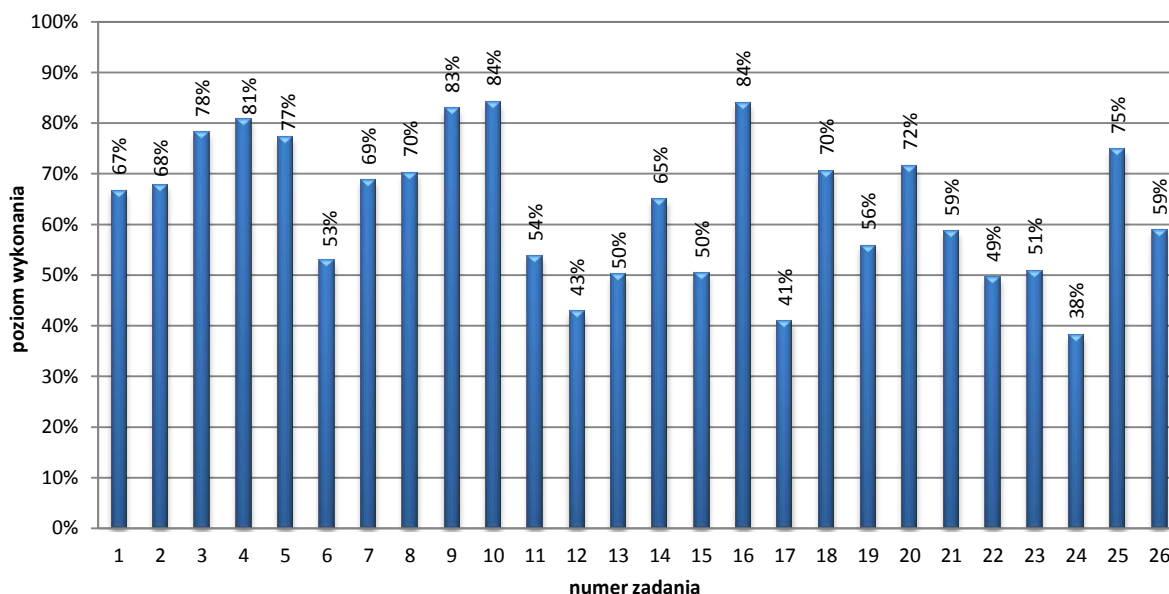

Tabela 5.1. Klasyfikacja zadań ze względu na poziom ich wykonania przez uczniów z uwzględnieniem obszarów standardów (arkusz standardowy S-1-132) – województwo podlaskie

Wskaźnik łatwości		0,00-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00
Interpretacja zadania		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Numery zadań	czytanie	–	–	1, 2, 6, 7	3, 4, 5, 8, 9, 10	–
	pisanie	–	–	26	25	–
	rozumowanie	–	12, 22	11, 13, 21	20	–
	korzystanie z informacji	–	17	15	16, 18	–
	wykorzystywanie wiedzy w praktyce	–	24	14, 19, 23	–	–
Liczba zadań		–	4	12	10	–
Liczba punktów		–	9	20	11	–

Wykres 5.2. Poziom wykonania zadań przez uczniów (arkusz standardowy S-1-132) – województwo warmińsko-mazurskie

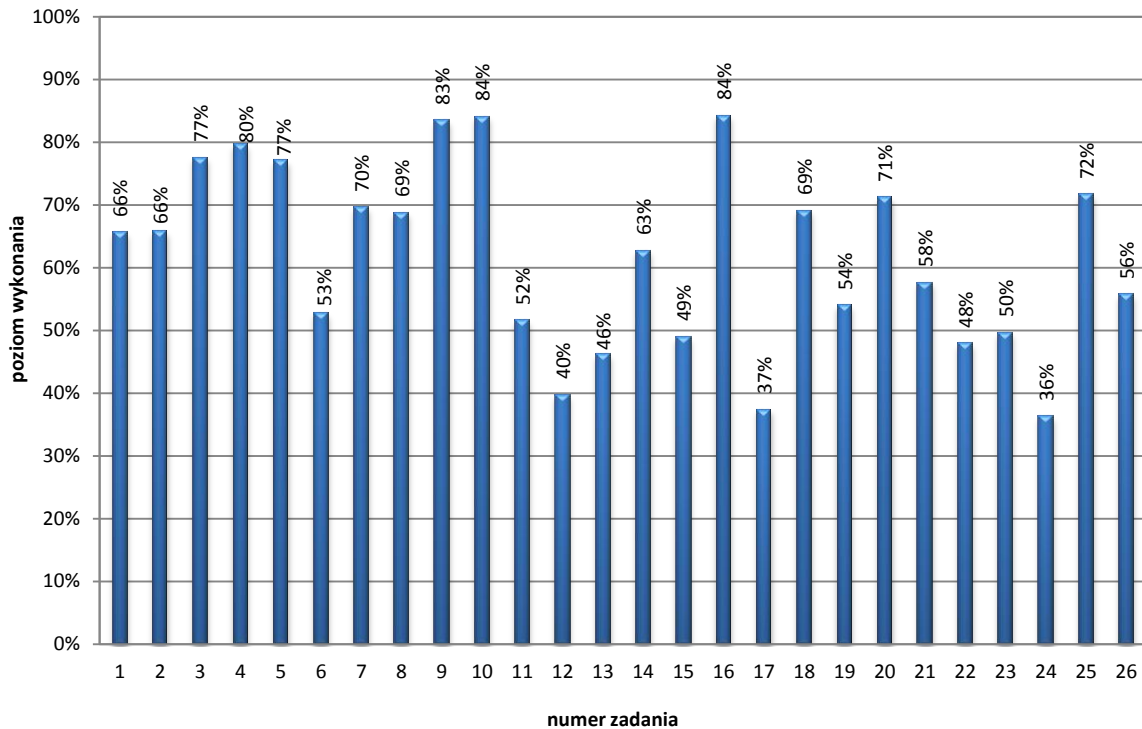

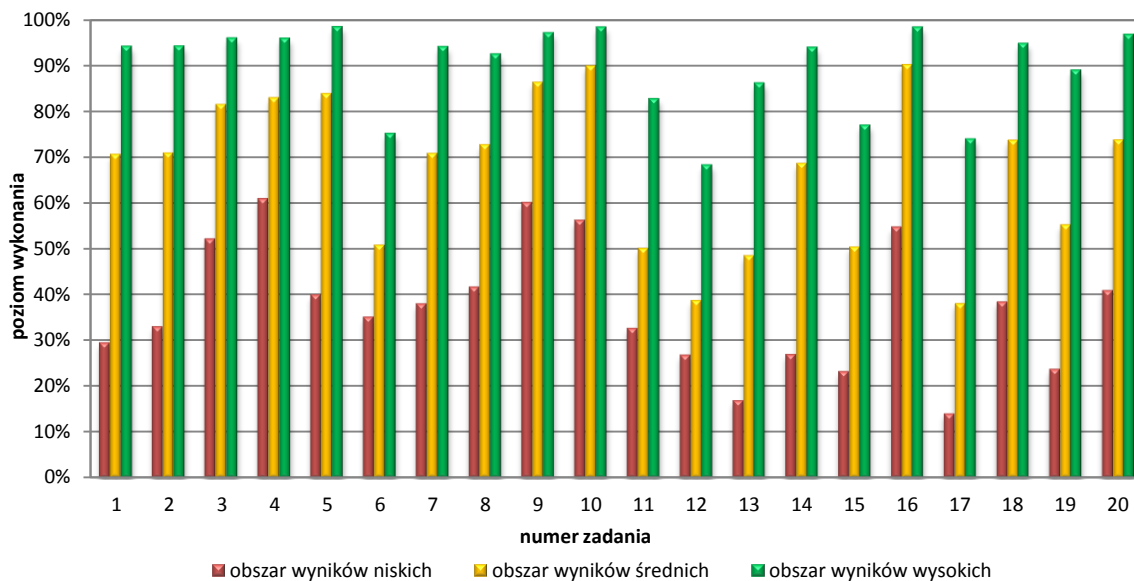
Tabela 5.2. Klasyfikacja zadań ze względu na poziom ich wykonania przez uczniów z uwzględnieniem obszarów standardów (arkusz standardowy S-1-132) – województwo warmińsko-mazurskie

Wskaźnik łatwości		0,00-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00
Interpretacja zadania		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Numery zadań	czytanie	–	–	1, 2, 6, 8	3, 4, 5, 7, 9, 10	–
	pisanie	–	–	26	25	–
	rozumowanie	–	12, 13, 22	11, 21	20	–
	korzystanie z informacji	–	15, 17	18	16	–
	wykorzystywanie wiedzy w praktyce	–	24	14, 19, 23	–	–
Liczba zadań		–	6	11	9	–
Liczba punktów		–	11	19	10	–

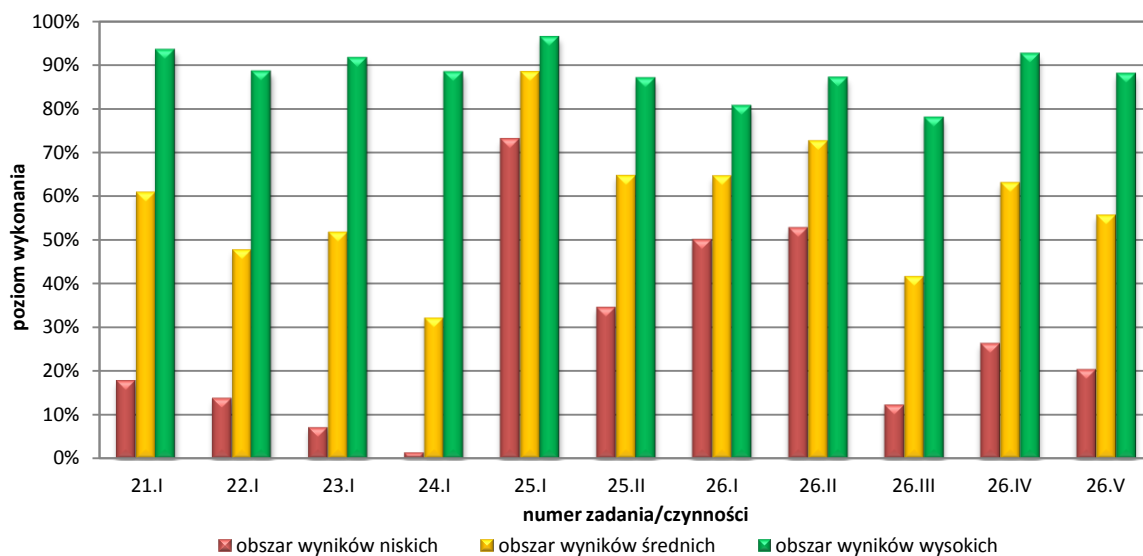
5.2. UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW, KTÓRYCH WYNIKI ZNAJDUJĄ SIĘ W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH WYNIKÓW

Na wykresach 5.3.-5.6. przedstawiono wyniki uczniów z województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego uzyskane za poszczególne czynności sprawdzane zadaniami arkusza S-1-132 z uwzględnieniem obszarów wyników¹⁰.

Wykres 5.3. Poziom wykonania zadań zamkniętych (arkusz standardowy S-1-132) przez uczniów z województwa podlaskiego z uwzględnieniem obszarów wyników

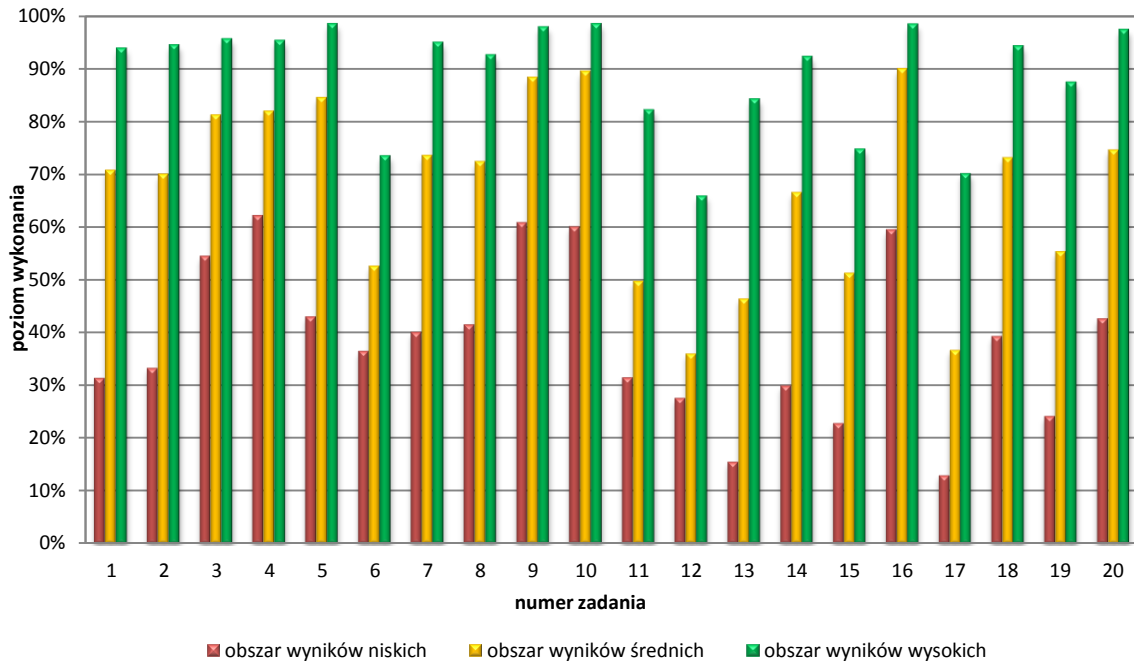

Wykres 5.4. Poziom wykonania czynności w zadaniach otwartych (arkusz standardowy S-1-132) przez uczniów z województwa podlaskiego z uwzględnieniem obszarów wyników

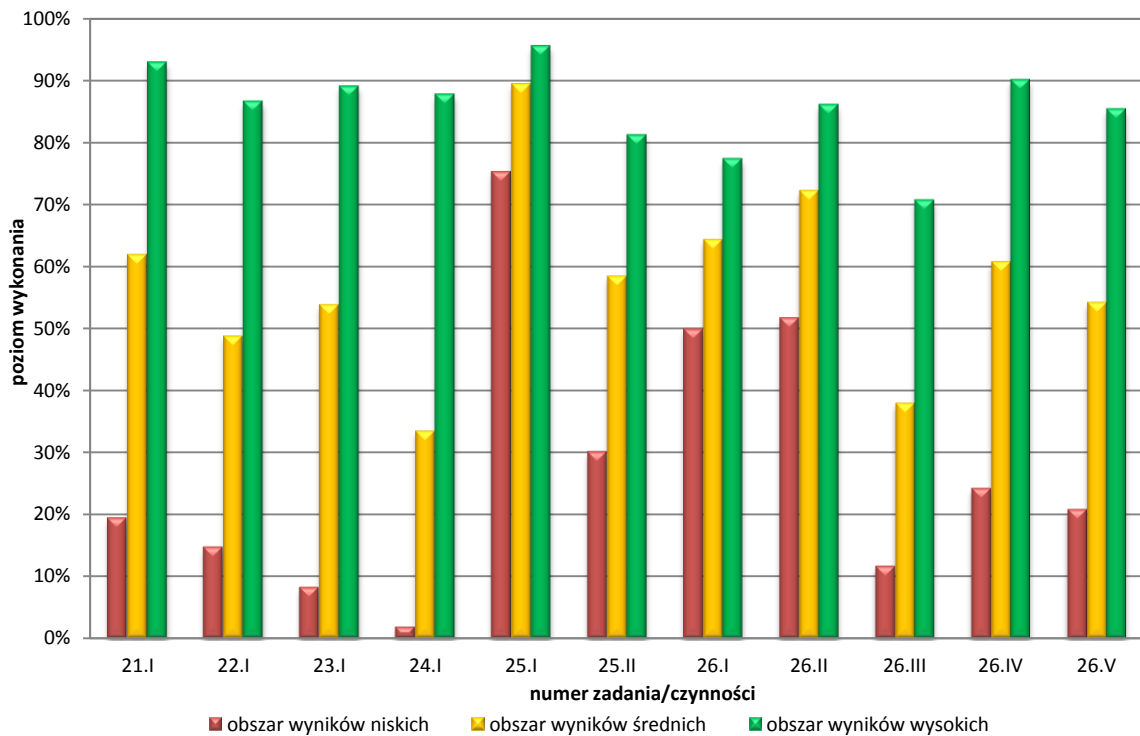

¹⁰ Podział wyników uczniów na obszary przedstawiono w tabeli 3.3. na stronie 18.

Wykres 5.5. Poziom wykonania zadań zamkniętych (arkusz standardowy S-1-132) przez uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego z uwzględnieniem obszarów wyników

Wykres 5.6. Poziom wykonania czynności w zadaniach otwartych (arkusz standardowy S-1-132) przez uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego z uwzględnieniem obszarów wyników

Uczniowie, którzy na sprawdzianie otrzymali **1-16 punktów** (obszar wyników niskich), uzyskali powyżej 70% punktów jedynie za sformułowanie kilkudzaniowej wypowiedzi na zadany temat (czynność 25.I).

Umiarkowanie trudne (poziom wykonania 50-69%) dla tych uczniów było:

- odczytanie informacji w tekście (zadania 3 i 4),
- rozpoznanie wyrażenia z epitetem pełniącym w wierszu określoną funkcję (zadanie 9),
- odczytanie znaczenia słów użytych w wierszu (zadanie 10),
- napisanie listu na zadany temat (czynność 26.I),
- napisanie listu funkcjonalnym stylem (czynność 26.II),
- wykorzystanie informacji z dwóch różnych źródeł – schematycznego rysunku i rozkładu jazdy (zadanie 16).

Uczniowie, którzy na sprawdzianie otrzymali **17-31 punktów** (obszar wyników średnich), na poziomie co najmniej 70% wykonali następujące czynności:

- odczytanie głównej myśli tekstu (zadanie 1),
- rozpoznanie bezpośrednich zwrotów do adresata tekstu (zadanie 2),
- odczytanie informacji w tekście (zadania 3 i 4),
- rozumienie funkcji przytoczonej w tekście anegdoty (zadanie 5),
- rozpoznanie osoby mówiącej w wierszu (zadanie 7),
- odczytanie w wierszu znaczeń przenośnych (zadanie 8),
- rozpoznanie wyrażenia z epitetem pełniącym w wierszu określoną funkcję (zadanie 9),
- odczytanie znaczenia słów użytych w wierszu (zadanie 10),
- sformułowanie kilkudzaniowej wypowiedzi na zadany temat (czynność 25.I),
- napisanie listu funkcjonalnym stylem (czynność 26.II),
- wykorzystanie informacji z dwóch różnych źródeł – schematycznego rysunku i rozkładu jazdy (zadanie 16),
- wykorzystanie informacji z regulaminu do wyznaczenia terminu spełniającego określone warunki (zadanie 18),
- porównanie pól prostokątów z rozróżnieniem porównywania różnicowego i ilorazowego (zadanie 20).

Dla uczniów, którzy uzyskali **32-40 punktów** (obszar wyników wysokich), umiarkowanie trudne było ustalenie kolejnego terminu powtarzanej regularnie czynności (zadanie 12). Pozostałe zadania i czynności uczniowie ci wykonali na poziomie przekraczającym 70% – były one dla nich łatwe i bardzo łatwe.

5.3. TREŚCIOWE ZNACZENIE WYNIKU UCZNI

W tabelach 5.3. i 5.4. zestawiono wszystkie sprawdzane czynności uporządkowane od najłatwiejszej do najtrudniejszej. Przy czynnościach wykonanych na tym samym poziomie zachowano kolejność numeracji z arkusza.

Tabele można wykorzystać do interpretacji punktowego wyniku ucznia – określenia (z dużym prawdopodobieństwem) czynności wykonanych przez niego poprawnie.

Na przykład uczeń, który uzyskał 6 punktów (kolumna 6), czyli pozycję 1 na skali staninowej (kolumna 7), najprawdopodobniej poprawnie wykonał sześć czynności wypisanych w początkowych wierszach (kolumna 3):

- napisał list na zadany temat (uzyskał 1 p. za treść w zadaniu 26),
- sformułował kilkudzaniową wypowiedź na zadany temat (czynność 25.I),
- odczytał znaczenie słów użytych w wierszu (zadanie 10),
- wykorzystał informacje z dwóch różnych źródeł – schematycznego rysunku i rozkładu jazdy (zadanie 16),

- rozpoznał wyrażenie z epitetem pełniącym w wierszu określoną funkcję (zadanie 9),
- odczytał informacje w tekście (zadanie 4).

Z kolei najprawdopodobniej nie poradził sobie z uzyskaniem więcej niż 1 punktu za treść listu (zadanie 26), odczytaniem informacji w tekście (zadanie 3), zrozumieniem funkcji przytoczonej w tekście anegdoty (zadanie 5) itd.

Tabela 5.3. Zadania/czynności uporządkowane według stopnia ich wykonania (arkusz standardowy S-1-132) – województwo podlaskie

Numer zadania /czynności	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność Uczeń:	Wykonanie zadania/czynności (w %)	Liczba pkt do uzyskania	Skumulowana liczba punktów ¹¹	Stanin
1	2	3	4	5	6	7
26.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze list na zadany temat (uzyskał co najmniej 1 p.)	97	1	1	1
25.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	formuluje kilkuzdaniową wypowiedź na zadany temat	87	1	2	
10	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje znaczenie słów użytych w wierszu	84	1	3	
16	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy)	84	1	4	
9	określa funkcje elementów charakterystycznych dla danego tekstu (1.2)	rozpoznaje wyrażenie z epitetem pełniącym w wierszu określoną funkcję	83	1	5	
4	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje informacje w tekście	81	1	6	
26.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze list na zadany temat (uzyskał co najmniej 2 p.)	79	1	7	
3	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje informacje w tekście	78	1	8	2
5	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	rozumie funkcję przytoczonej w tekście anegdoty	77	1	9	
20	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb i figur (3.6)	porównuje pola prostokątów, rozróżniając porównywanie różnicowe i ilorazowe	72	1	10	
26.II	celowo stosuje środki językowe (2.3)	pisze funkcjonalnym stylem	71	1	11	3
8	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje w wierszu znaczenia przenośne	70	1	12	
18	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z regulaminu do wyznaczenia terminu spełniającego określone warunki	70	1	13	
7	rozumie pojęcie podmiotu mówiącego (1.2)	rozpoznaje osobę mówiącą w wierszu	69	1	14	
2	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	rozpoznaje bezpośrednio zwroty do adresata tekstu	68	1	15	
1	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje główną myśl tekstu	67	1	16	

¹¹ Jest to suma punktów przyznawanych za czynności wypisane w kolejnych wierszach tabeli.

22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza wielokrotność i ustala największą liczbę spełniającą warunki zadania (uzyskał co najmniej 1 p.)	66	1	17	4
14	wykonuje obliczenia dotyczące wagi (5.3)	oblicza masę paczki zawierającej jednakowe elementy	65	1	18	
25.II	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	pisze poprawnie po względem językowym	63	1	19	
26.IV	przestrzega norm ortograficznych (2.3)	pisze poprawnie pod względem ortograficznym	62	1	20	
21	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności figur (3.6)	wskazuje prostokąty o takim samym polu	59	1	21	
26.III	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	pisze poprawnie pod względem językowym (uzyskał co najmniej 1 p.)	58	1	22	5
19	wykonuje obliczenia dotyczące długości (5.3)	oblicza obwód prostokąta	56	1	23	
26.V	przestrzega norm interpunkcyjnych (2.3)	pisze poprawnie pod względem interpunkcyjnym	55	1	24	
11	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb (3.6)	wskazuje liczbę podzielną przez 9	54	1	25	
6	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wnioskuje na podstawie informacji w tekście	53	1	26	
23	wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności liczb i stosuje je do rozwiązania problemu (5.5)	oblicza ułamek danej liczby i wykorzystuje zależności między liczbami naturalnymi do wyznaczenia rozwiązania zadania (uzyskał co najmniej 1 p.)	53	1	27	6
22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza wielokrotność i ustala największą liczbę spełniającą warunki zadania (uzyskał co najmniej 2 p.)	52	1	28	
13	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb (3.6)	ustala najmniejszą liczbę składników sumy tworzonej z liczb odpowiadających nominałom monet	50	1	29	
15	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy)	50	1	30	
23	wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności liczb i stosuje je do rozwiązania problemu (5.5)	oblicza ułamek danej liczby i wykorzystuje zależności między liczbami naturalnymi do wyznaczenia rozwiązania zadania (uzyskał 2 p.)	49	1	31	
24	wykonuje obliczenia dotyczące powierzchni i objętości (5.3)	oblicza powierzchnię obszaru i ilość opadów na tym obszarze (uzyskał co najmniej 1 p.)	49	1	32	7
24	wykonuje obliczenia dotyczące powierzchni i objętości (5.3)	oblicza powierzchnię obszaru i ilość opadów na tym obszarze (uzyskał co najmniej 2 p.)	44	1	33	
12	wnioskuje o przebiegu zjawiska, mającego charakter prawidłowości, na podstawie jego opisu (3.7)	ustala kolejny termin powtarzanej regularnie czynności	43	1	34	
17	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy)	41	1	35	

24	wykonuje obliczenia dotyczące powierzchni i objętości (5.3)	oblicza powierzchnię obszaru i ilość opadów na tym obszarze (uzyskał co najmniej 3 p.)	34	1	36	8
22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza wielokrotność i ustala największą liczbę spełniającą warunki zadania (uzyskał 3 p.)	30	1	37	
26.III	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	pisze poprawnie pod względem językowym (uzyskał 2 p.)	29	1	38	9
24	wykonuje obliczenia dotyczące powierzchni i objętości (5.3)	oblicza powierzchnię obszaru i ilość opadów na tym obszarze (uzyskał 4 p.)	26	1	39	
26.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze list na zadany temat (uzyskał 3 p.)	19	1	40	

Tabela 5.4. Zadania/czynności uporządkowane według stopnia ich wykonania (arkusz standardowy S-1-132) – województwo warmińsko-mazurskie

Numer zadania /czynności	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność Uczeń:	Wykonanie zadania/czynności (w %)	Liczba pkt do uzyskania	Skumulowana liczba punktów ¹²	Stanin
						1
26.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze list na zadany temat (uzyskał co najmniej 1 p.)	97	1	1	1
25.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	formuluje kilkuzdaniową wypowiedź na zadany temat	87	1	2	
10	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje znaczenie słów użytych w wierszu	84	1	3	
16	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy)	84	1	4	
9	określa funkcje elementów charakterystycznych dla danego tekstu (1.2)	rozpoznaje wyrażenie z epitetem pełniącym w wierszu określoną funkcję	83	1	5	
4	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje informacje w tekście	80	1	6	
3	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje informacje w tekście	77	1	7	
5	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	rozumie funkcję przytoczonej w tekście anegdoty	77	1	8	
26.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze list na zadany temat (uzyskał co najmniej 2 p.)	77	1	9	
20	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb i figur (3.6)	porównuje pola prostokątów, rozróżniając porównywanie różnicowe i ilorazowe	71	1	10	
7	rozumie pojęcie podmiotu mówiącego (1.2)	rozpoznaje osobę mówiącą w wierszu	70	1	11	
26.II	celowo stosuje środki językowe (2.3)	pisze funkcjonalnym stylem	70	1	12	

¹² Jest to suma punktów przyznawanych za czynności wypisane w kolejnych wierszach tabeli.

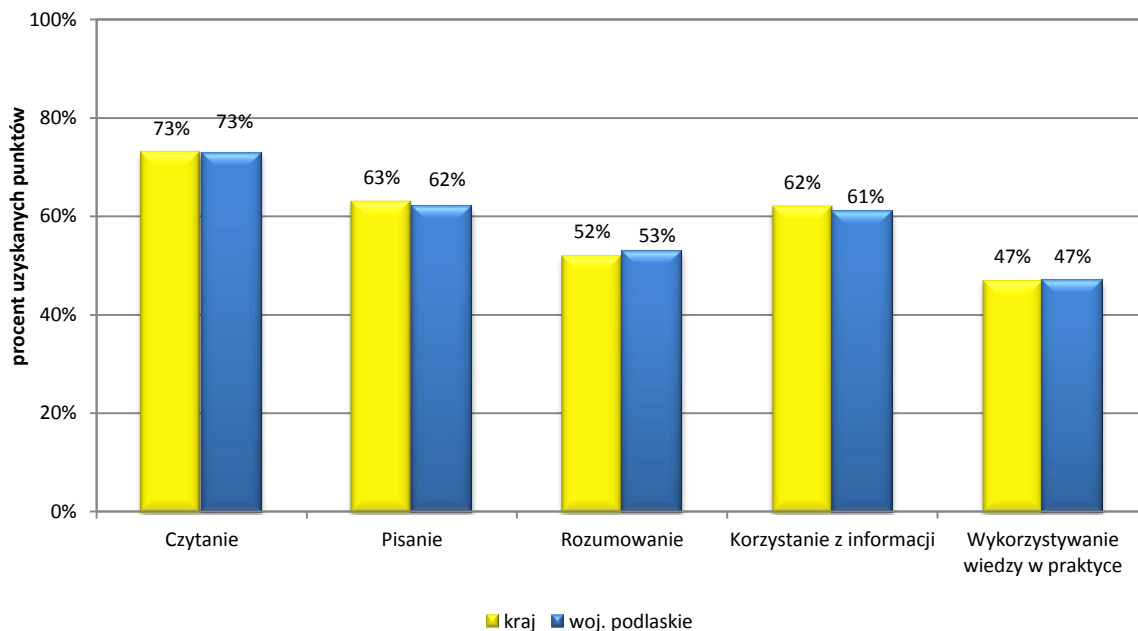
8	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje w wierszu znaczenia przenośne	69	1	13	3
18	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z regulaminu do wyznaczenia terminu spełniającego określone warunki	69	1	14	
1	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje główną myśl tekstu	66	1	15	
2	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	rozpoznaje bezpośrednie zwroty do adresata tekstu	66	1	16	
22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza wielokrotność i ustala największą liczbę spełniającą warunki zadania (uzyskał co najmniej 1 p.)	65	1	17	4
14	wykonuje obliczenia dotyczące wagi (5.3)	oblicza masę paczki zawierającej jednakowe elementy	63	1	18	
21	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności figur (3.6)	wskazuje prostokąty o takim samym polu	58	1	19	
26.IV	przestrzega norm ortograficznych (2.3)	pisze poprawnie pod względem ortograficznym	58	1	20	
25.II	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	pisze poprawnie po względem językowym	56	1	21	
19	wykonuje obliczenia dotyczące długości (5.3)	oblicza obwód prostokąta	54	1	22	
6	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wnioskuje na podstawie informacji w tekście	53	1	23	5
26.III	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	pisze poprawnie pod względem językowym (uzyskał co najmniej 1 p.)	53	1	24	
11	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb (3.6)	wskazuje liczbę podzielną przez 9	52	1	25	
23	wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności liczb i stosuje je do rozwiązania problemu (5.5)	oblicza ułamek danej liczby i wykorzystuje zależności między liczbami naturalnymi do wyznaczenia rozwiązania zadania (uzyskał co najmniej 1 p.)	52	1	26	
26.V	przestrzega norm interpunkcyjnych (2.3)	pisze poprawnie pod względem interpunkcyjnym	52	1	27	
22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza wielokrotność i ustala największą liczbę spełniającą warunki zadania (uzyskał co najmniej 2 p.)	51	1	28	
15	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy)	49	1	29	6
23	wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności liczb i stosuje je do rozwiązania problemu (5.5)	oblicza ułamek danej liczby i wykorzystuje zależności między liczbami naturalnymi do wyznaczenia rozwiązania zadania (uzyskał 2 p.)	48	1	30	
24	wykonuje obliczenia dotyczące powierzchni i objętości (5.3)	oblicza powierzchnię obszaru i ilość opadów na tym obszarze (uzyskał co najmniej 1 p.)	48	1	31	

13	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb (3.6)	ustala najmniejszą liczbę składników sumy tworzonej z liczb odpowiadających nominałom monet	46	1	32	7
24	wykonuje obliczenia dotyczące powierzchni i objętości (5.3)	oblicza powierzchnię obszaru i ilość opadów na tym obszarze (uzyskał co najmniej 2 p.)	43	1	33	
12	wnioskuje o przebiegu zjawiska, mającego charakter prawidłowości, na podstawie jego opisu (3.7)	ustala kolejny termin powtarzanej regularnie czynności	40	1	34	
17	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy)	37	1	35	
24	wykonuje obliczenia dotyczące powierzchni i objętości (5.3)	oblicza powierzchnię obszaru i ilość opadów na tym obszarze (uzyskał co najmniej 3 p.)	31	1	36	8
22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza wielokrotność i ustala największą liczbę spełniającą warunki zadania (uzyskał 3 p.)	28	1	37	
24	wykonuje obliczenia dotyczące powierzchni i objętości (5.3)	oblicza powierzchnię obszaru i ilość opadów na tym obszarze (uzyskał 4 p.)	24	1	38	9
26.III	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	pisze poprawnie pod względem językowym (uzyskał 2 p.)	23	1	39	
26.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze list na zadany temat (uzyskał 3 p.)	15	1	40	

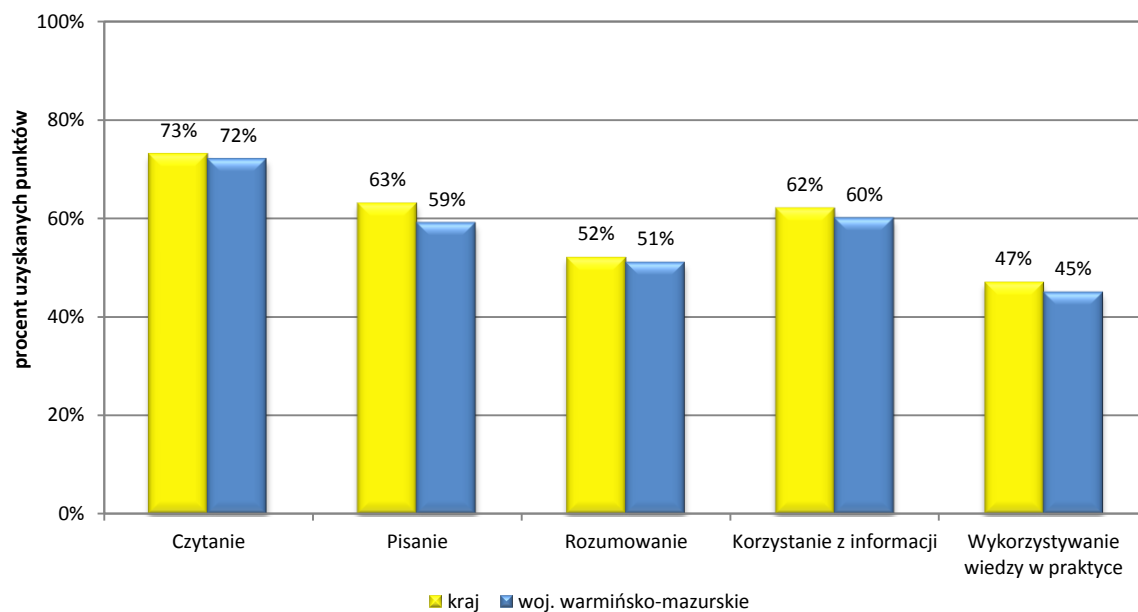
6. WYNIKI W OBSZARACH UMIEJĘTNOŚCI – ARKUSZ STANDARDOWY

Na wykresach 6.1.-6.10. przedstawiono osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności z uwzględnieniem przedziałów skali staninowej, płci uczniów, dysleksji i lokalizacji szkoły w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim.

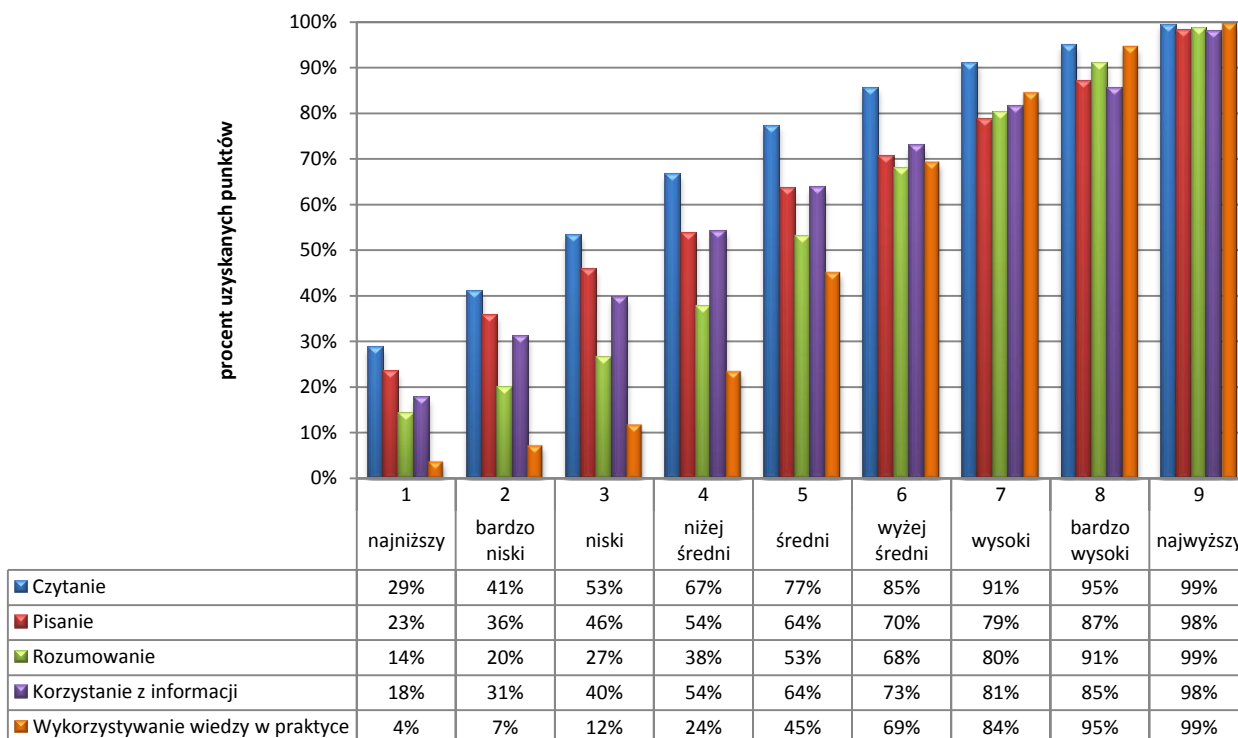
Wykres 6.1. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności na tle wyników krajowych (arkusz standardowy S-1-132) – województwo podlaskie

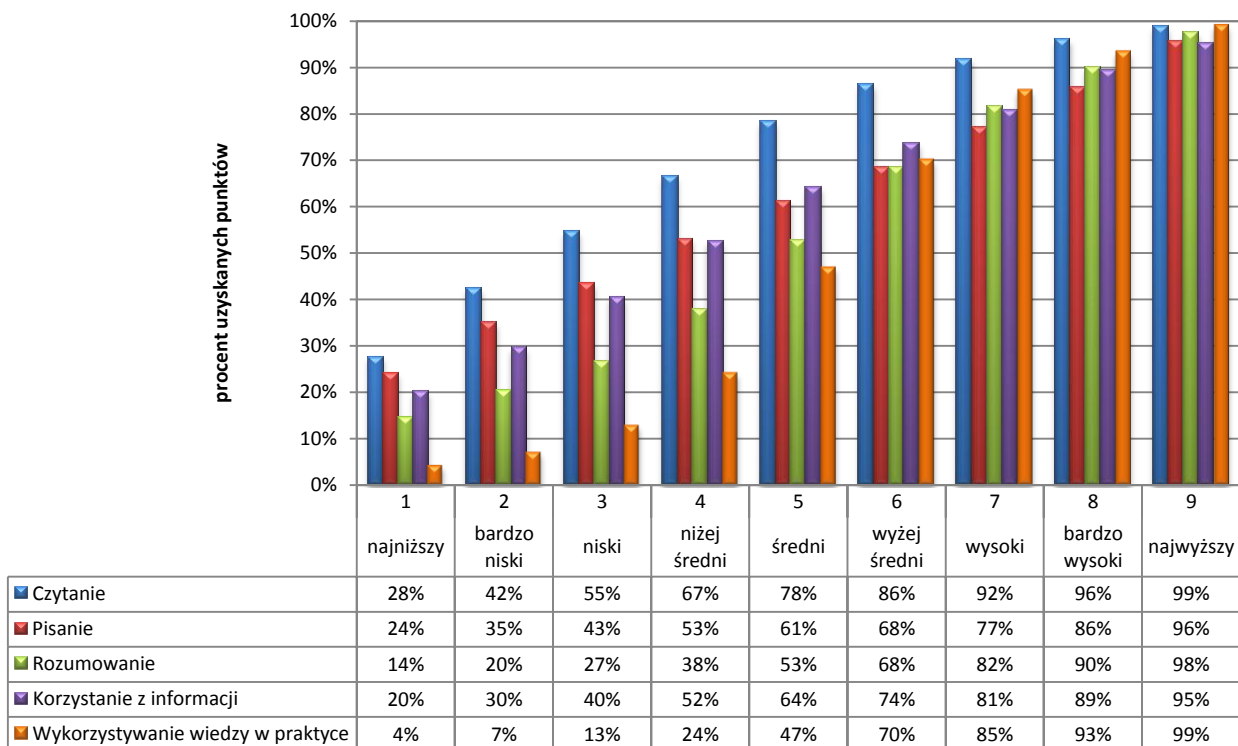
Wykres 6.2. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności na tle wyników krajowych (arkusz standardowy S-1-132) – województwo warmińsko-mazurskie

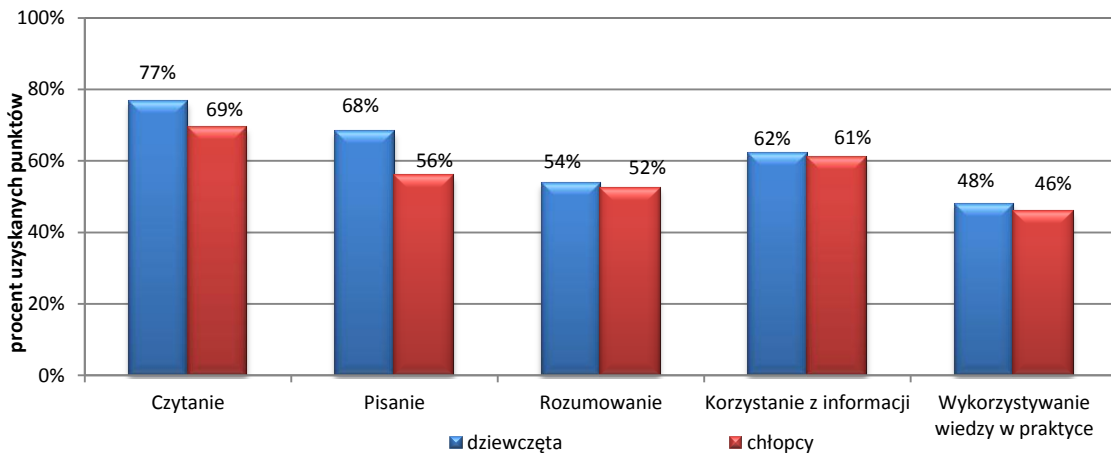
Wykres 6.3. Stopień opanowania badanych umiejętności uczniów, których wyniki znajdują się w poszczególnych przedziałach staninowych (arkusz standardowy S-1-132) – województwo podlaskie

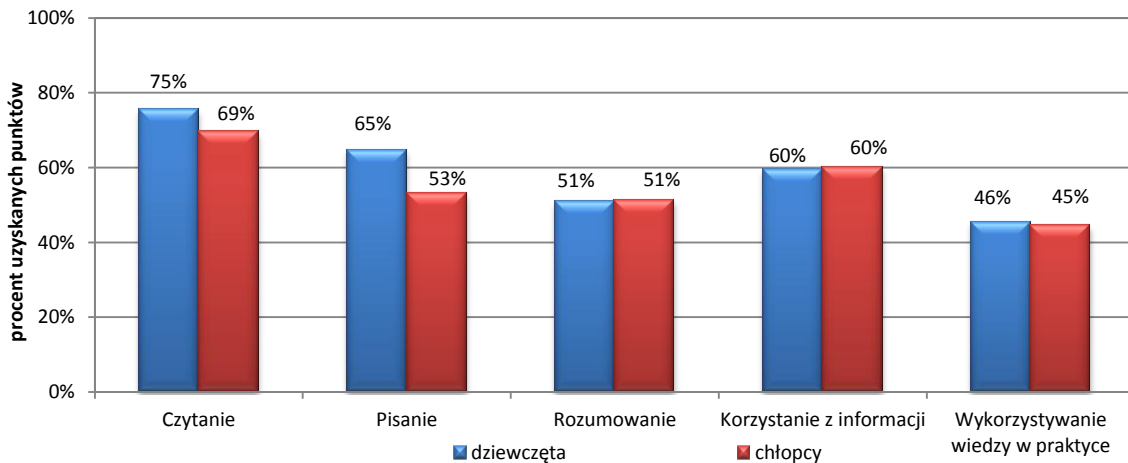
Wykres 6.4. Stopień opanowania badanych umiejętności uczniów, których wyniki znajdują się w poszczególnych przedziałach staninowych (arkusz standardowy S-1-132) – województwo warmińsko-mazurskie

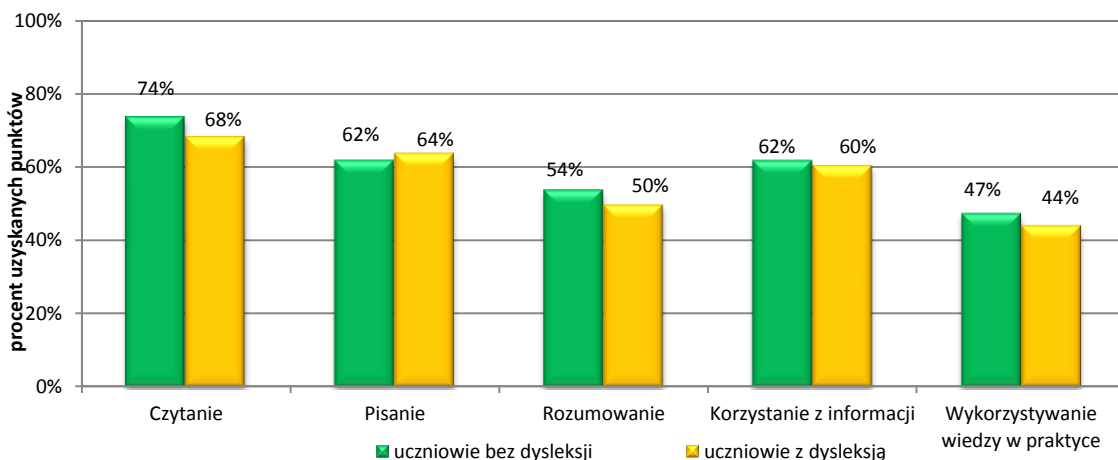
Wykres 6.5. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem płci uczniów – województwo podlaskie

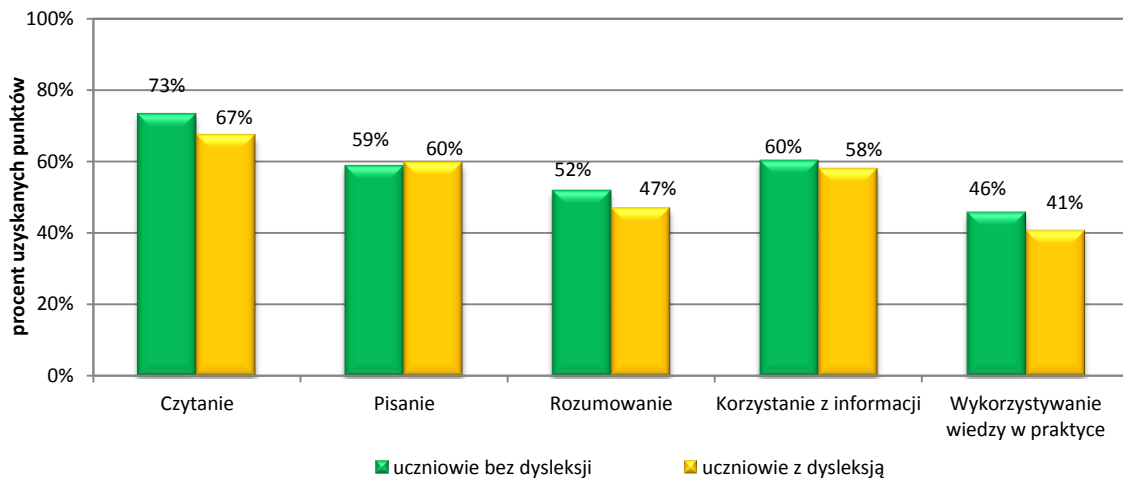
Wykres 6.6. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem płci uczniów – województwo warmińsko-mazurskie

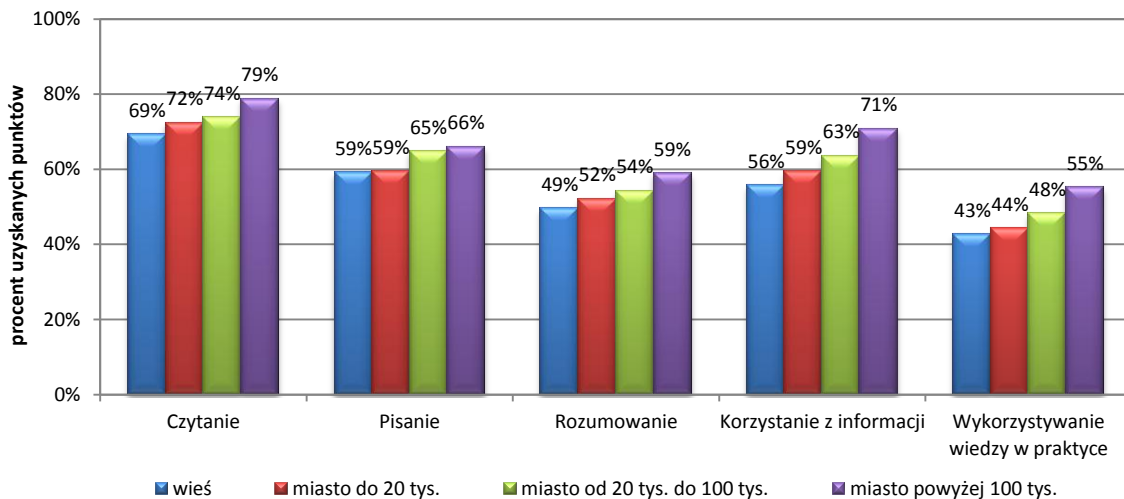
Wykres 6.7. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem dysleksji – województwo podlaskie

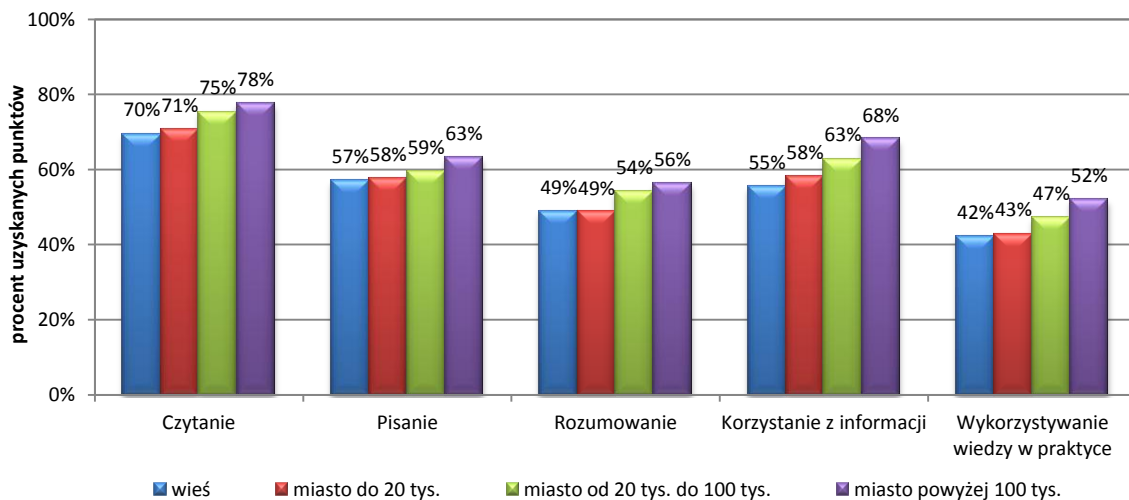
Wykres 6.8. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem dysleksji – województwo warmińsko-mazurskie

Wykres 6.9. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem lokalizacji szkoły – województwo podlaskie

Wykres 6.10. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem lokalizacji szkoły – województwo warmińsko-mazurskie

Uczniowie z województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego za zadania z zakresu *czytania* zdobyli średnio 73% punktów możliwych do uzyskania. Umiejętności z tego obszaru okazały się dla uczniów łatwe. Za zadania z zakresu *pisania* szóstoklasiści średnio uzyskali 60% punktów, za zadania z obszaru *rozumowanie* – 52% punktów, a za zadania z obszaru *korzystanie z informacji* – 61% punktów. Umiejętności z tych obszarów okazały się dla uczniów umiarkowanie trudne. Z zakresu *wykorzystania wiedzy w praktyce* uczniowie otrzymali średnio 46% punktów. Umiejętności z tego obszaru były dla uczniów trudne.

W zakresie *czytania* uczniowie najlepiej poradzili sobie z odczytaniem informacji zawartej w tekście popularnonaukowym (80%), rozpoznaniem epitetu pełniącego w wierszu określoną funkcję (83%) i odczytaniem znaczenia słów użytych w wierszu (84%). Najtrudniejsze okazało się wnioskowanie na podstawie informacji zawartej w tekście (53%).

W zakresie *pisania* uczniowie dobrze poradzili sobie z formułowaniem kilkuzdaniowej wypowiedzi na zadany temat (87%). Trudność sprawiło im przestrzeganie norm językowych w rozszerzonej odpowiedzi (40%).

W zakresie *rozumowania* uczniowie najlepiej poradzili sobie z porównaniem pól prostokątów, wymagającym rozróżnienia porównywania różnicowego i ilorazowego (71%), najtrudniejsze było dla nich ustalenie kolejnego terminu powtarzanej regularnie czynności (41%).

W zakresie *korzystania z informacji* uczniowie najlepiej poradzili sobie z wykorzystaniem informacji ze schematycznego rysunku do ustalenia godziny przyjazdu autobusu (84%), najtrudniejsze było dla nich wykorzystanie dwóch różnych źródeł (schematycznego rysunku i rozkładu jazdy) do ustalenia godziny zakończenia podróży (39%).

W zakresie *wykorzystywania wiedzy w praktyce* uczniowie najlepiej poradzili sobie z obliczeniem masy paczki zawierającej jednakowe elementy (64%), najtrudniejsze było dla nich zadanie rozszerzonej odpowiedzi – obliczenie powierzchni wskazanego obszaru i ilości opadów na tym terenie (37%).

7. ŚREDNIE WYNIKI SZKÓŁ – ARKUSZ STANDARDOWY

Arkusz standardowy był rozwiązywany przez uczniów w 854 szkołach województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

Na terenie działania Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży średni wynik szkół podstawowych w 2013 roku wyniósł 22,9 punktu, czyli 57% punktów możliwych do uzyskania. Najwyższy wynik – 35,3 punktu (88% punktów) – uzyskała po raz kolejny **Spółeczna Szkoła Podstawowa nr 4 Podlaskiego Towarzystwa Oświatowego w Białymstoku**, gdzie do sprawdzianu przystąpiło 31 uczniów. W województwie warmińsko-mazurskim najwyższy wynik – 33,5 punktu (84% punktów) zdobyła **Szkoła Podstawowa w Chruścielu**. W tej szkole test rozwiązywało 10 szóstoklasistów.

Rozstęp średnich wyników szkół na terenie OKE w Łomży wyniósł 30,5 punktu. Odchylenie standardowe uzyskało wartość 3,7 punktu. Około 74% szkół uzyskało wynik w przedziale od 19,2 punktu do 26,6 punktu.

Na podstawie wyników tegorocznego sprawdzianu standardowego Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie ustaliła przedziały wyników w dziewięciostopniowej skali staninowej.

Przy obliczaniu przedziałów wyników w skali staninowej nie brano pod uwagę szkół podstawowych, w których do sprawdzianu **przystąpiło mniej niż 5 uczniów**. Na terenie OKE w Łomży takich placówek było 51 (w województwie podlaskim – 32, warmińsko-mazurskim – 19).

Tabela 7.1. Skala staninowa średnich wyników szkół dla sprawdzianu 2013¹³ (arkusz standardowy S-1-132)

Nr przedziału	Opis wyniku (poziom)	Wyniki w przedziałach punktowych	% szkół w kraju	% szkół w woj. podlaskim	% szkół w woj. warmińsko-mazurskim
1	najniższy	4,8-17,8	4,1	5,7	5,1
2	bardzo niski	17,9-19,5	6,7	7,9	10,4
3	niski	19,6-21,1	12,3	12,2	15,3
4	niżej średni	21,2-22,6	16,8	17,8	20,0
5	średni	22,7-24,3	20,8	19,8	19,8
6	wyżej średni	24,4-25,9	16,1	15,3	16,0
7	wysoki	26,0-27,7	12,3	11,6	8,4
8	bardzo wysoki	27,8-30,1	6,8	5,1	2,7
9	najwyższy	30,2-37,2	4,1	4,5	2,2

¹³ W II CZĘŚCI ANEKSU (strona 68) zamieszczono zestawienie przedziałów punktowych skali staninowej dla wyników szkół na sprawdzianie w latach 2002-2013.

Tabela 7.2. Miary opisujące średnie wyniki szkół (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem lokalizacji – województwo podlaskie

Lokalizacja szkoły	Rodzaj wskaźnika						
	liczba szkół	wynik średni (pkt)	procent uzyskanych punktów	wynik najniższy (pkt)	wynik najwyższy (pkt)	odchylenie standardowe (pkt)	współczynnik zmienności
Wieś	267	22,7	57	7,0	34,3	4,0	0,17
Miasto do 20 tys. mieszkańców	41	22,9	57	15,4	27,3	2,1	0,09
Miasto od 20 do 100 tys. mieszkańców	34	23,9	60	6,2	29,1	3,6	0,15
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	43	26,8	67	4,8	35,3	4,7	0,18
Ogółem w województwie	385	23,3	58	4,8	35,3	4,1	0,17

Tabela 7.3. Miary opisujące średnie wyniki szkół (arkusz standardowy S-1-132) z uwzględnieniem lokalizacji – województwo warmińsko-mazurskie

Lokalizacja szkoły	Rodzaj wskaźnika						
	liczba szkół	wynik średni (pkt)	procent uzyskanych punktów	wynik najniższy (pkt)	wynik najwyższy (pkt)	odchylenie standardowe (pkt)	współczynnik zmienności
Wieś	329	22,1	55	10,0	33,5	3,2	0,15
Miasto do 20 tys. mieszkańców	61	22,7	57	18,2	30,4	2,2	0,10
Miasto od 20 do 100 tys. mieszkańców	38	23,8	60	13,0	30,2	2,7	0,11
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	41	24,8	62	10,6	32,9	4,9	0,20
Ogółem w województwie	469	22,5	56	10,0	33,5	3,3	0,15

Po raz kolejny wyniki sprawdzianu pokazują tendencję utrzymywania się dystansu pomiędzy osiągnięciami uczniów kończących szkoły podstawowe na wsi i osiągnięciami dzieci korzystających z oferty edukacyjnej w dużych miastach. Szkoły te nadal różnią się od siebie pod względem wyników sprawdzianu.

W województwie podlaskim 91 szkół podstawowych, tj. 25,8%, uzyskało średni wynik w przedziałach 1, 2 lub 3 skali staninowej, czyli wyniki niskie w skali kraju. Spośród szkół funkcjonujących w mieście powyżej 100 tysięcy mieszkańców wyniki niskie w skali staninowej otrzymała tylko jedna szkoła (2,4%), a spośród szkół funkcjonujących na wsi wyniki niskie uzyskało 35,0% szkół.

W województwie warmińsko-mazurskim 139 szkół podstawowych, tj. 30,9%, uzyskało średni wynik w przedziałach 1, 2 lub 3 skali staninowej, czyli wyniki niskie w skali kraju. Spośród szkół funkcjonujących w miastach powyżej 100 tysięcy mieszkańców wyniki niskie w skali staninowej otrzymało 10,5% szkół, a spośród szkół funkcjonujących na wsi wyniki niskie uzyskało aż 37,7% szkół.

T8. ŚREDNIE WYNIKI W POWIATACH I GMINACH – ARKUSZ STANDARDOWY

Na terenie 38 powiatów i miast województwa podlaskiego oraz warmińsko-mazurskiego funkcjonowały 854 szkoły podstawowe, w których do sprawdzianu przystąpiło 24 435 szóstoklasistów, którzy rozwiązywali arkusze standardowe. Liczba szkół w poszczególnych miastach i powiatach była bardzo zróżnicowana. Najwięcej placówek oświatowych zlokalizowanych było w powiecie olsztyńskim. Najliczniejszą grupę piszących sprawdzian w 2013 stanowili uczniowie pobierający naukę w mieście Białystok.

Tabela 8.1. Średnie wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) w poszczególnych powiatach/miastach województwa podlaskiego

Powiat	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
augustowski	26	602	23,7	59	8,3
białostocki	43	1 109	23,3	58	8,5
bielski	20	445	22,8	57	8,9
grajewski	22	472	24,2	61	8,7
hajnowski	14	326	21,5	54	9,0
kolneński	23	447	21,8	54	8,5
łomżyński	34	543	22,3	56	8,2
moniecki	18	432	21,6	54	8,4
sejneński	11	226	23,0	57	8,3
siemiatycki	15	433	21,4	54	8,6
sokólski	36	647	24,3	61	8,5
suwalski	18	382	23,0	58	8,8
wysokomazowiecki	28	634	23,4	58	8,5
zambrowski	19	470	22,0	55	8,8
m. Białystok	43	2 425	26,4	66	8,6
m. Łomża	6	601	25,4	63	9,1
m. Suwałki	9	658	24,9	62	8,2

Tabela 8.2. Średnie wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) w poszczególnych powiatach/miastach województwa warmińsko-mazurskiego

Powiat	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
bartoszycki	22	564	23,1	58	8,0
braniewski	15	421	22,0	55	8,0
działdowski	27	687	23,4	59	8,0
elbląski	22	565	21,7	54	8,6
ełcki	23	831	23,9	60	8,3
giżycki	17	527	22,9	57	8,2
iławski	34	993	22,3	56	8,1
kętrzyński	19	609	23,0	58	8,4
lidzbarski	15	400	22,1	55	8,1

Powiat	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
mragowski	19	480	22,4	56	8,2
niedzicki	14	332	23,1	58	8,4
nowomiejski	24	509	22,2	56	8,2
olecki	14	337	23,2	58	8,6
olsztyński	53	1 102	22,4	56	8,2
ostródzki	37	1 056	22,5	56	8,1
piski	22	548	21,9	55	8,2
szczycieński	31	686	23,3	58	8,2
gołdapski	12	247	23,3	58	7,8
węgorzewski	8	189	23,0	58	8,2
m. Elbląg	17	1 025	25,3	63	7,9
m. Olsztyn	24	1 475	25,6	64	8,2

Terenem swojej działalności Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży obejmuje 45 gmin, w których funkcjonuje tylko jedna szkoła podstawowa. W związku z tym wyniki danej jednostki samorządu terytorialnego to wynik konkretnej placówki oświatowej. Najwięcej gmin prowadzących pojedynczą szkołę podstawową usytuowanych jest w powiecie hajnowskim i siemiatyckim (województwo podlaskie).

Graficzny obraz wyników wszystkich gmin w oparciu o skalę pięciostopniową prezentują mapy umieszczone w II CZĘŚCI ANEKSU na stronach 69-70. Skalę mającą 5 przedziałów, zwaną *standardową piątką*, tworzy się podobnie jak skalę staninową. Różnica między skalami polega na tym, że zamiast dziewięciu, tworzy się pięć przedziałów, które kolejno zawierają: 7%, 24%, 38%, 24%, 7% wyników uporządkowanych od wyniku najniższego do najwyższego. Poszczególne stopnie skali opisywane są następująco: niski, niżej średni, średni, wyżej średni, wysoki. Średnia w skali pięciostopniowej wynosi 3, a odchylenie standardowe 1. Za pomocą tej skali prezentowane są wyniki mniejszych zbiorów, np. wyniki gmin w województwie. OKE w Łomży opracowuje takie skale oddzielnie dla każdego województwa.

Tabela 8.3. Średnie wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) w gminach województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego w skali pięciostopniowej

Przedział	Przedział punktowy		Opis wyniku	Liczba gmin	
	woj. podlaskie	woj. warmińsko-mazurskie		woj. podlaskie	woj. warmińsko-mazurskie
1	15,4-19,2	17,0-19,9	niski	8	8
2	19,3-21,3	20,0-21,6	niżej średni	30	27
3	21,4-23,5	21,7-23,2	średni	43	44
4	23,6-25,6	23,3-25,0	wyżej średni	28	28
5	25,7-27,4	25,1-27,8	wysoki	8	9

Tabela 8.4. Średnie wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) w poszczególnych gminach województwa podlaskiego

Powiat	Gmina	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
augustowski	Augustów – miasto	5	297	24,3	61	8,3
	Augustów	7	90	24,5	61	8,2
	Bargłów Kościelny	5	52	21,9	55	9,0
	Lipsk	3	49	22,8	57	8,2
	Nowinka	2	30	21,9	55	8,2
	Płaska	1	28	21,5	54	9,2
	Sztabin	3	56	24,2	60	7,2
białostocki	Choroszcz	3	96	23,7	59	8,9
	Czarna Białostocka	2	108	22,3	56	8,1
	Dobrzyniewo Duże	6	94	25,4	63	8,2
	Gródek	2	27	19,7	49	8,0
	Juchnowiec Kościelny	3	120	24,9	62	8,3
	Łapy	8	201	24,3	61	7,8
	Michałow	1	46	21,7	54	8,3
	Poświętne	1	34	22,8	57	8,8
	Supraśl	2	54	21,0	53	9,3
	Suraz	1	16	15,4	38	8,0
	Turośń Kościelna	4	62	23,5	59	9,6
	Tykocin	2	57	23,3	58	8,6
	Wasilków	2	100	24,3	61	7,6
	Zabłudów	4	72	20,8	52	8,6
	Zawady	2	22	20,4	51	6,7
bielski	Bielsk Podlaski – miasto	4	189	24,3	61	8,5
	Brańsk – miasto	1	39	24,2	60	9,7
	Bielsk Podlaski	2	36	20,6	52	9,7
	Boćki	2	39	19,8	49	8,4
	Brańsk	5	52	23,1	58	8,3
	Orla	1	23	21,3	53	7,3
	Rudka	2	21	21,2	53	10,2
	Wyszki	3	46	21,0	53	9,6
grajewski	Grajewo – miasto	3	212	24,9	62	8,8
	Grajewo	3	52	24,6	62	8,1
	Radziłów	5	49	22,5	56	9,2
	Rajgród	5	52	22,8	57	8,2
	Szczuczyn	2	65	26,0	65	8,3
	Wąsosz	4	42	21,3	53	8,9

Powiat	Gmina	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
hajnowski	Hajnówka – miasto	4	167	21,8	55	9,3
	Białowieża	1	18	22,7	57	8,7
	Czeremcha	1	25	26,3	66	9,4
	Czyże	1	13	19,9	50	8,1
	Dubicze Cerkiewne	1	8	21,1	53	4,8
	Hajnówka	3	26	21,0	53	9,6
	Kleszczele	1	20	19,4	48	5,4
	Narew	1	26	16,9	42	8,8
	Narewka	1	23	21,6	54	8,2
kolneński	Kolno – miasto	2	105	23,3	58	8,4
	Grabowo	3	42	20,5	51	9,4
	Kolno	7	106	20,4	51	8,9
	Mały Płock	4	43	24,7	62	7,7
	Stawiski	2	71	21,1	53	7,8
	Turośl	5	80	21,2	53	8,3
łomżyński	Jedwabne	2	52	21,5	54	8,9
	Łomża	9	94	23,1	58	8,1
	Miastkowo	2	43	22,1	55	8,2
	Nowogród	2	53	22,5	56	8,8
	Piątnica	8	120	23,1	58	8,5
	Przytuły	2	18	21,3	53	9,0
	Śniadowo	3	71	22,4	56	7,1
	Wizna	3	42	20,9	52	8,1
Zbójna	3	50	21,3	53	8,3	
moniecki	Goniądz	2	39	21,6	54	8,8
	Jasionówka	1	32	22,8	57	8,0
	Jaświły	2	53	22,3	56	9,2
	Knyszyn	2	50	21,9	55	7,8
	Krypno	4	46	19,2	48	7,0
	Mońki	4	158	22,5	56	8,2
	Trzcianne	3	54	19,3	48	9,1
sejneński	Sejny – miasto	2	85	23,4	59	8,2
	Giby	2	38	26,1	65	8,8
	Krasnopol	2	28	20,9	52	7,6
	Puńsk	3	46	22,2	55	8,4
	Sejny	2	29	20,9	52	7,6

Powiat	Gmina	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
siemiatycki	Siemiatycze – miasto	2	179	22,7	57	8,7
	Drohiczyn	4	56	19,7	49	8,1
	Dziadkowice	1	27	19,0	48	8,8
	Grodzisk	1	48	19,0	48	8,3
	Mielnik	1	18	22,7	57	8,9
	Milejczyce	1	7	27,4	69	5,9
	Nurzec-Stacja	1	27	20,0	50	8,3
	Perlejewo	1	38	20,1	50	8,6
	Siemiatycze	3	33	23,7	59	8,2
sokólski	Dąbrowa Białostocka	9	111	23,3	58	8,5
	Janów	2	38	24,6	62	7,2
	Korycin	1	34	22,4	56	9,0
	Krynki	1	29	24,6	61	8,8
	Kuźnica	1	41	25,9	65	8,4
	Nowy Dwór	2	28	22,1	55	8,9
	Sidra	3	40	24,1	60	7,2
	Sokółka	10	227	25,7	64	9,0
	Suchowola	5	70	22,3	56	7,0
	Szudziałowo	2	29	24,1	60	8,1
suwalski	Bakałarzewo	1	28	25,2	63	8,4
	Filipów	1	40	23,3	58	8,8
	Jeleniewo	1	32	23,8	60	7,7
	Przerośl	2	51	22,9	57	9,2
	Raczki	2	80	22,0	55	9,1
	Rutka-Tartak	1	27	21,0	52	8,7
	Suwałki	5	58	24,8	62	8,8
	Szypliszki	4	44	22,4	56	8,3
	Wiżajny	1	22	21,3	53	9,7
wysoko-mazowiecki	Wysokie Mazowieckie – miasto	1	135	23,6	59	7,8
	Ciechanowiec	4	77	24,7	62	8,1
	Czyżew-Osada	3	87	24,5	61	9,3
	Klukowo	4	51	22,4	56	6,9
	Kobylin-Borzymy	3	34	19,2	48	8,8
	Kulesze Kościelne	1	26	17,6	44	9,3
	Nowe Piekuty	2	53	23,9	60	10,0
	Sokoły	3	67	22,8	57	8,3
	Szepietowo	5	76	24,0	60	8,2
	Wysokie Mazowieckie	2	28	25,8	64	8,0

Powiat	Gmina	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
zambrowski	Zambrów – miasto	3	235	23,5	59	8,4
	Kołaki Kościelne	2	26	16,8	42	9,2
	Rutki	3	62	18,4	46	8,1
	Szumowo	5	64	21,3	53	9,3
	Zambrów	6	83	22,7	57	8,4
m. Białystok		43	2 425	26,4	66	8,6
m. Łomża		6	601	25,4	63	9,1
m. Suwałki		9	658	24,9	62	8,2

Tabela 8.5. Średnie wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) w poszczególnych gminach województwa warmińsko-mazurskiego

Powiat	Gmina	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
bartoszycki	Bartoszyce – miasto	6	245	23,2	58	8,2
	Górowo Iławeckie – miasto	1	52	20,3	51	7,3
	Bartoszyce	7	97	24,6	62	7,8
	Bisztynek	3	58	24,2	61	7,0
	Górowo Iławeckie	1	60	21,8	55	8,1
	Sępólno	4	52	22,6	56	8,3
braniewski	Braniewo – miasto	3	211	21,1	53	8,0
	Braniewo	1	34	21,4	54	6,6
	Frombork	1	24	25,1	63	8,6
	Lelkowo	2	28	22,6	57	7,5
	Pieniężno	4	71	22,1	55	7,9
	Płoskinia	2	22	26,8	67	9,3
	Wilczęta	2	31	23,0	58	7,7
działdowski	Działdowo – miasto	2	195	25,1	63	8,2
	Działdowo	6	104	24,2	61	7,8
	Iłowo-Osada	3	94	22,1	55	8,6
	Lidzbark	6	152	22,6	57	8,0
	Płośnica	4	50	22,0	55	6,5
	Rybno	6	92	22,4	56	7,3
elbląski	Elbląg	4	63	20,4	51	9,2
	Godkowo	2	31	24,9	62	7,4
	Gronowo Elbląskie	2	51	22,0	55	8,8
	Markusy	2	55	21,7	54	8,1
	Milejewo	1	37	21,9	55	9,0
	Młynary	2	45	22,8	57	8,4
	Pastęk	4	176	21,9	55	8,6
	Rychliki	1	36	17,0	42	7,4
	Tolkmicko	4	71	22,5	56	8,4

Powiat	Gmina	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
ełcki	Ełk – miasto	7	525	24,7	62	8,5
	Ełk	6	120	21,5	54	7,5
	Kalinowo	5	77	22,4	56	7,9
	Prostki	4	79	24,2	61	8,2
	Stare Juchy	1	30	23,1	58	6,9
giżycki	Giżycko – miasto	4	277	24,7	62	7,9
	Giżycko	4	58	23,7	59	7,7
	Kruklanki	2	27	18,9	47	8,8
	Miłki	3	34	21,7	54	7,5
	Ryn	1	53	19,5	49	7,3
	Wydminy	3	78	20,5	51	8,6
iławski	Iława – miasto	3	315	23,3	58	8,2
	Lubawa – miasto	1	114	23,5	59	7,8
	Iława	8	116	21,1	53	8,5
	Kisielice	3	66	20,7	52	8,6
	Lubawa	9	151	22,0	55	7,5
	Susz	6	157	21,9	55	8,2
	Zalewo	4	74	21,0	53	8,0
kętrzyński	Kętrzyn – miasto	4	232	25,4	64	8,2
	Barciany	4	78	21,7	54	7,8
	Kętrzyn	4	72	22,1	55	7,6
	Korsze	4	110	22,4	56	8,9
	Reszel	2	66	20,3	51	7,8
	Srokowo	1	51	20,4	51	8,2
lidzbarski	Lidzbark Warmiński – miasto	3	150	24,8	62	7,4
	Kiwity	2	40	21,7	54	9,4
	Lidzbark Warmiński	4	49	20,0	50	9,0
	Lubomino	2	39	21,7	54	6,8
	Orneta	4	122	19,8	50	7,5
mrągowski	Mrągowo – miasto	3	243	22,2	55	8,4
	Mikołajki	4	71	24,5	61	9,1
	Mrągowo	4	49	21,4	54	7,5
	Piecki	5	68	22,5	56	7,9
	Sorkwity	3	49	21,0	52	6,9
nidzicki	Janowiec Kościelny	2	33	23,3	58	6,8
	Janowo	2	31	23,5	59	8,1
	Kozłowo	4	58	22,2	56	7,9
	Nidzica	6	210	23,3	58	8,8
nowomiejski	Nowe Miasto Lubawskie – miasto	2	122	21,4	53	7,9
	Biskupiec	6	109	24,3	61	8,3
	Grodziczno	6	85	21,3	53	8,0
	Kurzętnik	4	104	22,1	55	8,4
	Nowe Miasto Lubawskie	6	89	21,9	55	8,2

Powiat	Gmina	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
olecki	Kowale Oleckie	3	62	19,6	49	8,2
	Olecko	6	215	24,0	60	8,6
	Świątajno	3	30	23,3	58	9,0
	Wieliczki	2	30	25,3	63	7,8
olsztyński	Barczewo	7	144	20,8	52	8,6
	Biskupiec	7	186	23,0	57	7,6
	Dobre Miasto	8	143	22,4	56	7,4
	Dywity	6	108	24,4	61	7,9
	Gietrzwałd	3	45	24,4	61	8,2
	Jeziorany	3	72	20,4	51	8,5
	Jonkowo	3	67	21,6	54	7,3
	Kolno	2	29	24,2	60	6,8
	Olsztynek	4	141	22,1	55	9,1
	Purda	5	55	23,9	60	8,6
	Stawiguda	3	66	23,8	60	8,2
	Świątki	2	46	20,1	50	8,6
ostródzki	Ostróda – miasto	6	341	24,3	61	8,2
	Dąbrówno	3	53	24,2	61	7,4
	Grunwald	5	82	20,3	51	8,4
	Łukta	1	50	19,0	47	7,7
	Małdyty	3	63	24,6	62	7,8
	Miłakowo	1	52	23,2	58	6,2
	Miłomłyn	1	51	19,9	50	7,3
	Morąg	10	241	22,1	55	8,1
	Ostróda	7	123	20,5	51	7,4
piski	Biała Piska	6	129	20,6	51	8,4
	Orzysz	3	97	20,8	52	8,2
	Pisz	10	268	22,7	57	8,2
	Ruciane-Nida	3	54	22,9	57	7,8
szczycieński	Szczytno – miasto	3	230	24,2	60	7,8
	Dźwierzuty	5	73	22,0	55	8,1
	Jedwabno	1	33	20,8	52	7,5
	Pasym	3	66	21,8	55	8,1
	Rozogi	3	62	22,9	57	8,4
	Szczytno	8	87	22,9	57	8,7
	Świątajno	4	62	26,0	65	8,1
	Wielbark	4	73	23,0	58	8,4
gołdapski	Banie Mazurskie	2	36	27,7	69	7,1
	Dubeninki	2	39	20,2	51	7,4
	Gołdap	8	172	23,1	58	7,6
węgorzewski	Budry	2	17	20,4	51	8,7
	Pozezdrze	1	28	17,9	45	7,6
	Węgorzewo	5	144	24,3	61	7,8
m. Elbląg		17	1 025	25,3	63	7,9
m. Olsztyn		24	1 475	25,6	64	8,2

9. WYNIKI UCZNIÓW SŁABOWIDZĄCYCH

Do sprawdzianu w formie dostosowanej dla osób słabowidzących przystąpiło 53 uczniów z terenu województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego. Wszystkie osoby słabowidzące pobierały naukę w szkołach masowych lub szkołach masowych z oddziałami integracyjnymi.

Uczeniowie słabowidzący otrzymali zestawy zadań S-4-132 i S-5-132 składające się z 20 zadań zamkniętych wielokrotnego wyboru, trzech zadań krótkiej odpowiedzi (zadania 21, 23 i 24) i trzech zadań rozszerzonej odpowiedzi (zadania 22, 25 i 26). Sprawdzały one umiejętności dotyczące *czytania, pisania, rozumowania, korzystania z informacji i wykorzystywania wiedzy w praktyce*. Można było za nie uzyskać 40 punktów. Na rozwiązanie zadań przewidziano czas do 90 minut.

Szczegółowy opis wszystkich zadań i czynności sprawdzanych zestawami S-4-132 i S-5-132 zawiera kartoteka zamieszczona w II CZĘŚCI ANEKSU (strona 73-74).

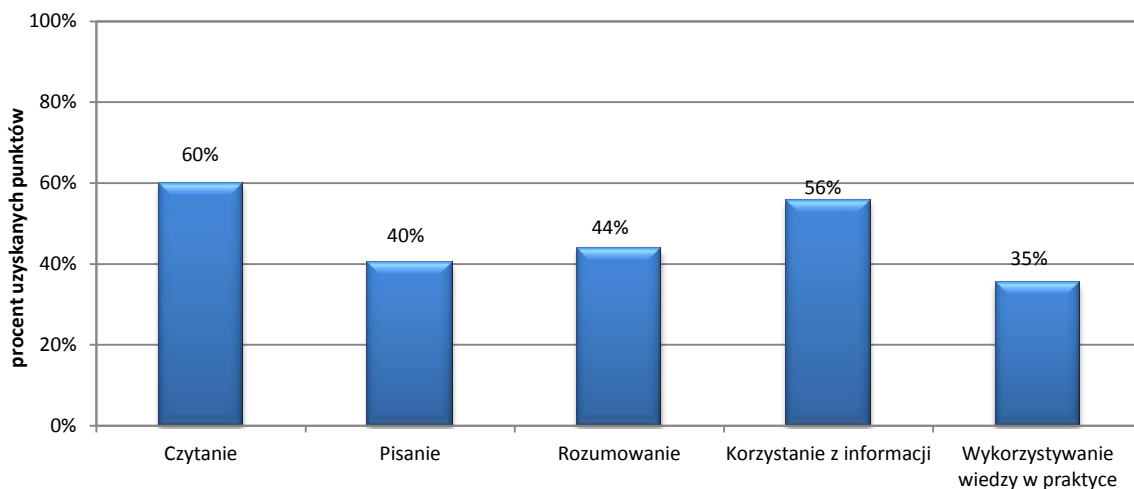
Dostosowanie zestawów do dysfunkcji wzroku polegało na użyciu większej czcionki niż w zestawie standardowym i wyrównaniu tekstu do lewego marginesu. Wykorzystane zostały te same teksty, popularnonaukowy i literacki, jak w zestawie standardowym. Uczniowie słabowidzący rozwiązywali takie same zadania sprawdzające umiejętności *czytania* i *pisania*, jak ich rówieśnicy bez dysfunkcji i z dysleksją. Zmodyfikowano treść zadań: 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22 i 24, uproszczono rysunki schematyczne i tabele, informacje do zadań przedstawiono w sposób bardziej przejrzysty, zmieniono niektóre dane liczbowe.

Od trzech lat na terenie OKE w Łomży nie było na sprawdzianie uczniów niewidomych korzystających z arkusza S-6 przygotowanego w alfabecie Braille'a.

Tabela 9.1. Miary opisujące wyniki sprawdzianu (arkusze dostosowane S-4-132, S-5-132)

Rodzaj wskaźnika	Wartość wskaźnika
Liczebność	53
Wynik średni (pkt)	18,6
Procent uzyskanych punktów	46
Wynik najniższy (pkt)	6
Wynik najwyższy (pkt)	35
Modalna (pkt)	8
Odchylenie standardowe (pkt)	8,9

Wykres 9.1. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusze dostosowane S-4-132, S-5-132)

Uczniowie słabowidzący z województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego za zadania z zakresu *czytania* zdobyli średnio 60% punktów możliwych do uzyskania, a za zadania z zakresu *korzystania z informacji* – 56% punktów. Umiejętności z tych obszarów okazały się dla uczniów umiarkowanie trudne. Za zadania z zakresu *pisania* szóstkoklasiści średnio uzyskali 40% punktów, za zadania z obszaru *rozumowanie* – 44% punktów, a za zadania z zakresu *wykorzystywania wiedzy w praktyce* – 35% punktów. Umiejętności z tych obszarów okazały się dla uczniów trudne.

Wykres 9.2. Poziom wykonania zadań (arkusze dostosowane S-4-132, S-5-132)

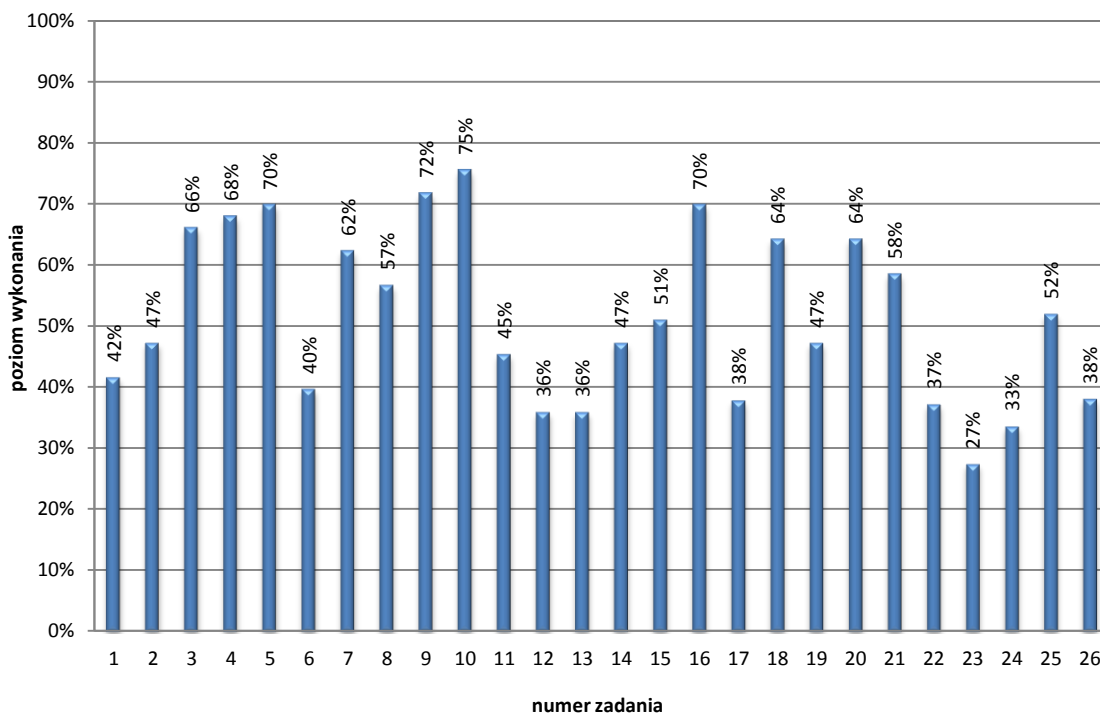

Tabela 9.2. Poziom wykonania zadań (arkusze dostosowane S-4-132, S-5-132)

Wskaźnik łatwość		0-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00
Interpretacja zadania		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Numery zadań	czytanie	–	1, 2, 6	3, 4, 7, 8	5, 9, 10	–
	pisanie	–	26	25	–	–
	rozumowanie	–	11, 12, 13, 22	20, 21	–	–
	korzystanie z informacji	–	17	15, 18	16	–
	wykorzystywanie wiedzy w praktyce	–	14, 19, 23, 24	–	–	–
Liczba zadań		–	13	9	4	–
Liczba punktów		–	26	10	4	–

Uczniowie z dysfunkcją wzroku najlepiej poradzili sobie ze sformułowaniem kilkuzdaniowej wypowiedzi na zadany temat, czyli z odpowiedzią na pytanie, dlaczego należy poprawnie mówić i pisać (czynność 25.I), za którą 81% piszących uzyskało 1 punkt.

Łatwe było dla uczniów zrozumienie funkcji anegdoty przytoczonej w tekście popularnonaukowym (zadanie 5), rozpoznanie wyrażenia z epitetem pełniącym w wierszu określoną funkcję (zadanie 9), odczytanie znaczenia słów użytych w wierszu (zadanie 10) oraz wykorzystanie informacji z dwóch różnych źródeł do ustalenia godziny przyjazdu autobusu (zadanie 16).

Najtrudniejsze dla uczniów okazało się sformułowanie krótkiej wypowiedzi poprawnie pod względem językowym (czynność 25.II). Tylko 23% uczniów uzyskało 1 punkt za tę umiejętność.

Również trudne było dla piszących zredagowanie listu poprawnego pod względem językowym i interpunkcyjnym (czynności 26.III i 26.V). Za każdą z tych czynności uzyskali średnio po 28% punktów możliwych do zdobycia.

Spośród umiejętności matematycznych najtrudniejsze dla szóstoklasistów słabowidzących okazało się obliczenie ułamka danej liczby i wykorzystanie zależności między liczbami naturalnymi do wyznaczenia liczby książek kupionych do biblioteki szkolnej (zadanie 23). Za tę umiejętność piszący uzyskali 27% punktów możliwych do zdobycia.

Na podstawie obserwacji rozwiązań można stwierdzić, że uczniowie na ogół redagowali list na zadany temat (zadanie 26). Tylko jeden uczeń pominął to zadanie. W kilku pracach zabrakło podpisu – niezbędnego (obok zwrotu do adresata) formalnego wyznacznika listu. Około 10% piszących zredagowało bardzo krótki list (poniżej 12 linii tekstu), a ponad 30% napisało list dłuższy niż 18 linii tekstu. Od długości zredagowanego tekstu zależała ocena stylu (kryterium 26.II) i poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej (kryteria 26.III, 26.IV i 26.V).

10. WYNIKI UCZNIÓW SŁABOSŁYSZĄCYCH I NIESŁYSZĄCYCH

Do sprawdzianu w formie dostosowanej dla osób słabosłyszących i niesłyszących przystąpiło 51 uczniów, czyli o 4 więcej niż w roku ubiegłym. Osoby słabosłyszące i niesłyszące pobierały naukę w szkołach specjalnych i szkołach masowych z oddziałami integracyjnymi.

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący otrzymali zestaw zadań S-7-132 dostosowany do ich dysfunkcji.

Tabela 10.1. Plan zestawu S-7-132

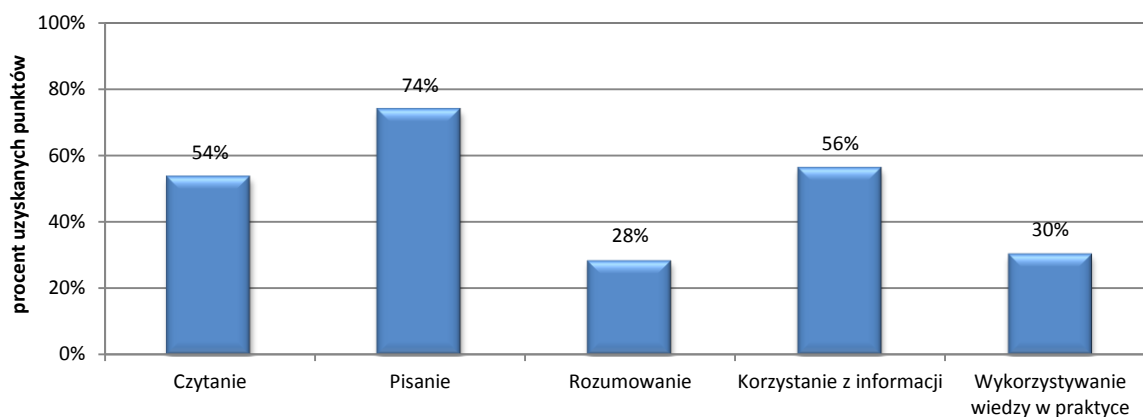
Obszar standardów wymagań	Numery zadań/czynności	Maksymalna liczba punktów	Waga punktów w procentach
Czytanie	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	10	25
Pisanie	25, 26, 27	10	25
Rozumowanie	11, 12, 13, 20, 21, 22	8	20
Korzystanie z informacji	15, 16, 17, 18	4	10
Wykorzystywanie wiedzy w praktyce	14, 19, 23, 24	8	20
Łącznie		40	100

Zestaw S-7-132 zawierał 20 zadań zamkniętych oraz 7 zadań otwartych. Jednopunktowe zadania zamknięte były zadaniami wielokrotnego wyboru (uczeń zaznaczał jedną odpowiedź spośród czterech zaproponowanych). Wśród zadań otwartych były cztery zadania krótkiej odpowiedzi oraz trzy zadania rozszerzonej odpowiedzi. Łącznie za rozwiązanie zadań otwartych można było uzyskać 20 punktów, a za rozwiązanie całego zestawu – 40 punktów. Szczegółowy opis wszystkich czynności sprawdzanych zestawem S-7-132 zawiera kartoteka zamieszczona w II CZĘŚCI ANEKSU (strona 75-76).

Tabela 10.2. Miary opisujące wyniki sprawdzianu (arkusz dostosowany S-7-132)

Rodzaj wskaźnika	Wartość wskaźnika
Liczebność	51
Wynik średni (pkt)	19,7
Procent uzyskanych punktów	49
Wynik najniższy (pkt)	1
Wynik najwyższy (pkt)	37
Modalna (pkt)	16
Odchylenie standardowe (pkt)	8,6

Wykres 10.1. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz dostosowany S-7-132)

Wykres 10.2. Poziom wykonania zadań (arkusz dostosowany S-7-132)

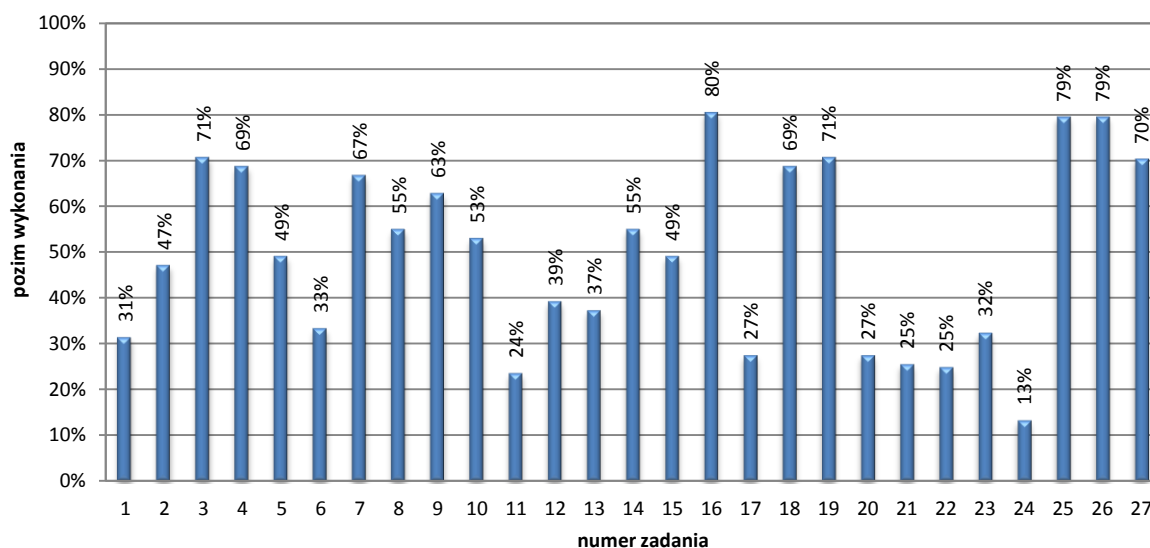

Tabela 10.3. Poziom wykonania zadań (arkusz dostosowany S-7-132)

Wskaźnik łatwość		0-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00
Interpretacja zadania		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Numery zadań	czytanie	–	1, 2, 5, 6	4, 7, 8, 9, 10	3	–
	pisanie	–	–	–	25, 26, 27	–
	rozumowanie	–	11, 12, 13, 20, 21, 22	–	–	–
	korzystanie z informacji	–	15, 17	18	16	–
	wykorzystywanie wiedzy w praktyce	24	23	14	19	–
Liczba zadań		1	13	7	6	–
Liczba punktów		4	16	7	13	–

11. WYNIKI UCZNIÓW Z UPOŚLEDZENIEM UMYSŁOWYM W STOPNIU LEKKIM

11.1. OPIS ARKUSZA

Arkusz dostosowany (S-8-132) zawierał 25 zadań, w tym 16 zadań zamkniętych (14 zadań wielokrotnego wyboru, 1 zadanie typu prawda – fałsz i 1 zadanie na dobieranie) i 9 zadań otwartych (6 zadań krótkiej odpowiedzi, 1 zadanie z luką, 2 zadania rozszerzonej odpowiedzi). Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów; za zadania zamknięte – 19 punktów, za zadania otwarte – 21 punktów. Tematem przewodnim tegorocznego arkusza były *Drzewa*. Czas pracy przeznaczony na rozwiązanie wszystkich zadań wynosił do 90 minut.

Tabela 11.1. Plan zestawu (arkusz dostosowany S-8-132)

Obszar standardów wymagań	Numery zadań/czynności	Maksymalna liczba punktów	Waga punktów w procentach
Czytanie	1, 2, 3, 4, 7, 18, 19, 20, 21	9	22,5
Pisanie	5, 15	8	20
Rozumowanie	6, 8, 12, 16, 22, 23	9	22,5
Korzystanie z informacji	11, 14	2	5
Wykorzystywanie wiedzy w praktyce	9, 10, 13, 17, 24, 25	12	30
Łącznie		40	100

Poziom opanowania umiejętności z obszaru *czytanie* sprawdzano 8 zadaniami zamkniętymi, (7 wielokrotnego wyboru, w których uczeń wybierał spośród trzech podanych odpowiedzi, i 1 zadaniem typu prawda-fałsz) oraz 1 zadaniem otwartym (było to zadanie krótkiej odpowiedzi, w którym szóstoklasista wypisywał ze wskazanego fragmentu wiersza parę rymujących się wyrazów).

Pisanie sprawdzano 2 zadaniami otwartymi. W zadaniu 5 uczeń formułował krótką wypowiedź, w której prosił o spełnienie życzenia. W zadaniu 15 szóstoklasista redagował opis plakatu filmowego.

Umiejętności z obszaru *rozumowanie* badano 4 zadaniami zamkniętymi (3 zadaniami wielokrotnego wyboru, w których uczeń wybierał jedną odpowiedź spośród trzech, i zadaniem na dobieranie) oraz 2 zadaniami krótkiej odpowiedzi. Do rozwiązania zadania 6 uczeń musiał wybrać właściwe informacje z tekstu i zaznaczyć je na osi czasu. W zadaniu 8 szóstoklasista obliczał upływ czasu między wskazanymi wydarzeniami.

Korzystanie z informacji sprawdzano 1 zadaniem zamkniętym wielokrotnego wyboru i 1 zadaniem otwartym krótkiej odpowiedzi. W tym obszarze badano umiejętność posługiwania się źródłami informacji – alfabetem i ilustracjami tytułowych okładek książek. Za rozwiązanie zadań uczeń mógł uzyskać 2 punkty. Prawie wszyscy piszący bardzo dobrze poradzili sobie z zadaniem 14, trudniejsze okazało się dla nich zadanie 11.

Wykorzystywanie wiedzy w praktyce badano 3 zadaniami zamkniętymi (2 zadaniami wielokrotnego wyboru, 1 zadaniem typu prawda-fałsz i 3 zadaniami otwartymi: zadaniem krótkiej odpowiedzi, rozszerzonej odpowiedzi i zadaniem z luką). W tym obszarze

sprawdzano, jak w praktycznych sytuacjach uczeń realizuje zasady postępowania w środowisku z wykorzystaniem własności jego elementów oraz czy poprawnie oblicza resztę z zakupów i długość ogrodzenia prostokątnego terenu.

Szczegółowy opis badanych czynności zamieszczono w kartotece testu S-8-132 (II CZĘŚĆ ANEKSU, strony 77-78).

11.2. CHARAKTERYSTYKA POPULACJI

Do sprawdzianu przeprowadzonego 4 kwietnia 2013 roku przystąpiło na terenie Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży 461 szóstoklasistów rozwiązujących dostosowany zestaw zdań S-8-132.

W województwie podlaskim zdecydowanie większa grupa, 109 uczniów, uczyła się w szkołach ogólnodostępnych i integracyjnych. W szkołach specjalnych było 25 piszących. W województwie warmińsko-mazurskim do szkół ogólnodostępnych i integracyjnych uczęszczało 202 uczniów, do szkół specjalnych 125.

Dyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży zwolnił z obowiązku przystąpienia do sprawdzianu 10 szóstoklasistów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawności sprzężone (upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim i niedowidzenie lub niedosłuch, lub niepełnosprawność ruchową).

11.3. WYNIKI SPRAWDZIANU

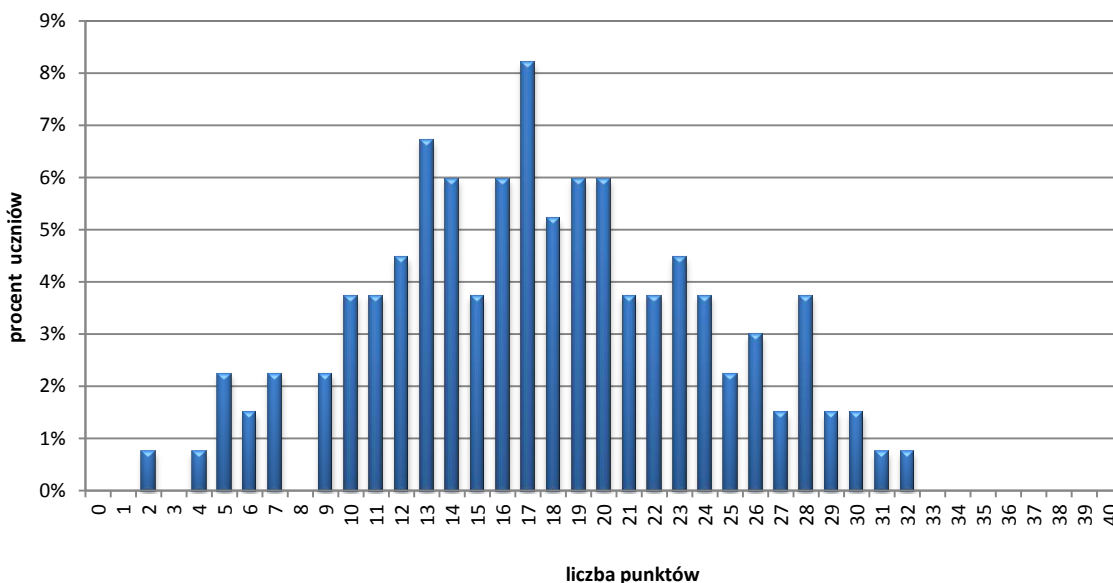
Tabela 11.2. Miary opisujące wyniki sprawdzianu (arkusz dostosowany S-8-132)

Rodzaj wskaźnika	Wartość wskaźnika	
	woj. podlaskie	woj. warmińsko-mazurskie
Liczebność	134	327
Wynik średni (pkt)	17,5	21,4
Procent uzyskanych punktów	44	54
Wynik najniższy (pkt)	2	4
Wynik najwyższy (pkt)	32	38
Mediana (pkt)	17,0	21,0
Modalna (pkt)	17	23
Odchylenie standardowe (pkt)	6,4	6,9

Zestaw zadań *Drzewa* okazał się trudny dla uczniów z województwa podlaskiego i umiarkowanie trudny dla szóstoklasistów z województwa warmińsko-mazurskiego.

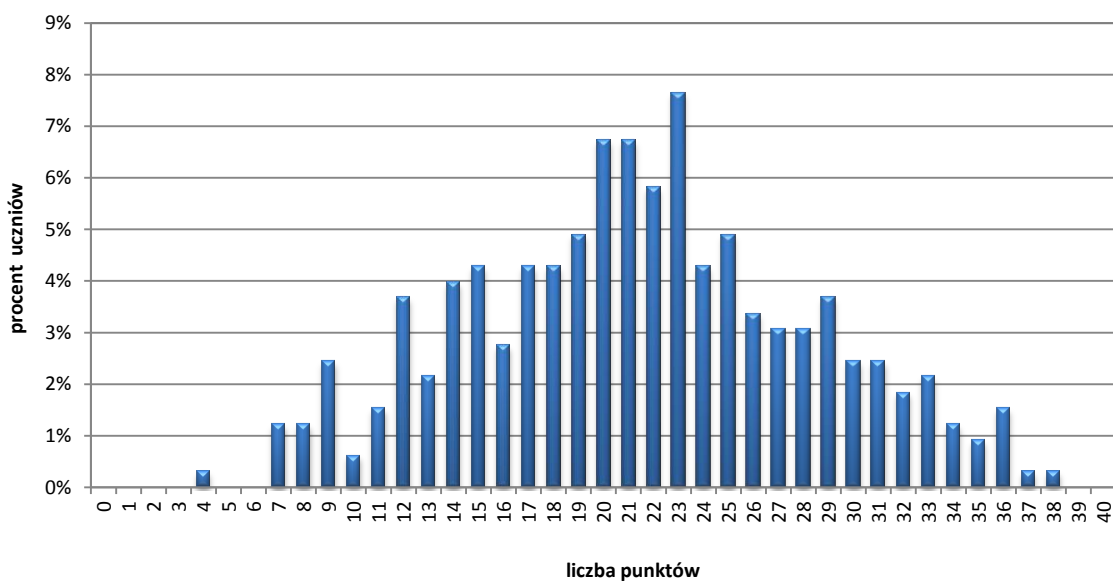
Statystyczny uczeń z rejonu OKE w Łomży otrzymał na sprawdzianie 20,3 punktu, co stanowi 51% punktów możliwych do uzyskania. Żaden z szóstoklasistów nie uzyskał maksymalnej liczby punktów.

Wykres 11.1. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz dostosowany S-8-132) – województwo podlaskie

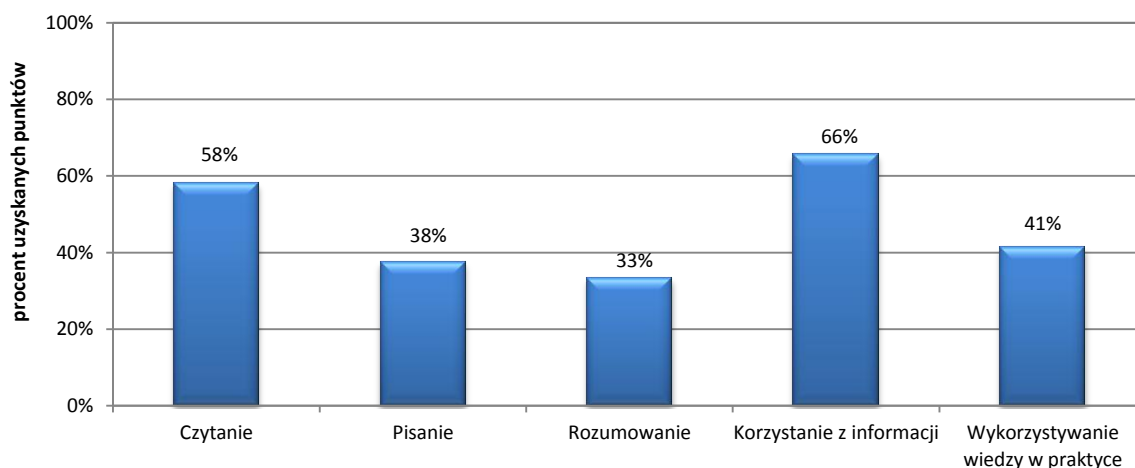
Wśród 134 uczniów z województwa podlaskiego najczęstszy wynik (17 punktów) zdobyło 11 piszących. Najniższy wynik, 2 punkty, uzyskał 1 uczeń. Najwyższy wynik w województwie podlaskim, czyli 32 punkty, uzyskał 1 piszący.

Wykres 11.2. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz dostosowany S-8-132) – województwo warmińsko-mazurskie

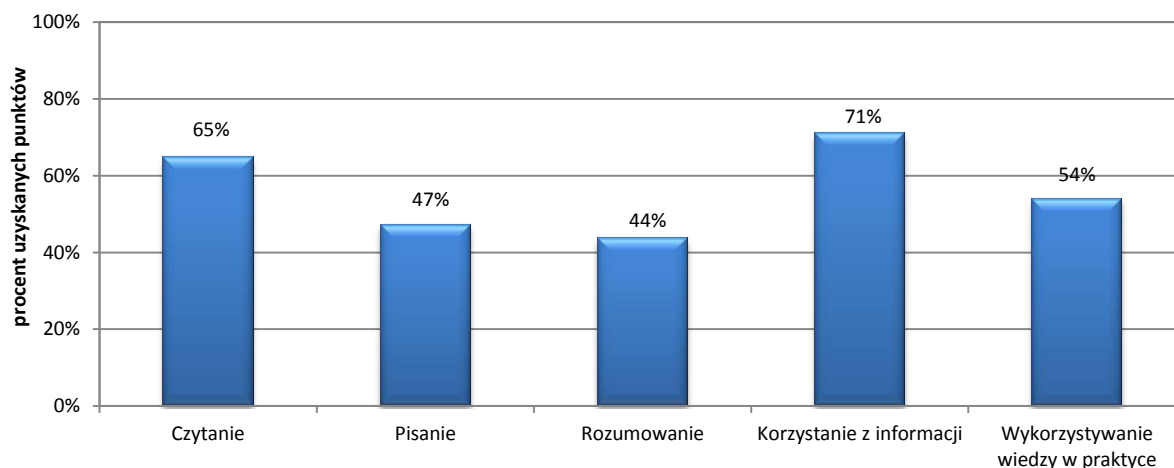

Spośród 327 uczniów województwa warmińsko-mazurskiego najczęstszy wynik (23 punkty) zdobyło 25 piszących. Najniższy wynik, 4 punkty, uzyskał 1 szóstoklasista, a wynik najwyższy, czyli 38 punktów, uzyskał również 1 uczeń.

Wykres 11.3. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz dostosowany S-8-132) – województwo podlaskie

Wykres 11.4. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz dostosowany S-8-132) – województwo warmińsko-mazurskie

Wyniki uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności, podobnie jak w latach ubiegłych, są zróżnicowane. Najlepiej szóstoklasiści poradzi sobie z zadaniami sprawdzającymi poziom opanowania umiejętności z *korzystania z informacji* (podobnie jak rok temu) i *czytania*. Za zadania badające umiejętności z tych obszarów uczniowie z województwa podlaskiego uzyskali odpowiednio 66% punktów i 58% punktów; szóstoklasiści z województwa warmińsko-mazurskiego odpowiednio 71% punktów i 65% punktów.

Najwięcej trudności szóstoklasistom z województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego sprawiły zadania badające poziom opanowania umiejętności z *rozumowania* i *pisania*. W obszarach tych uzyskali odpowiednio 33% punktów i 38% punktów w województwie podlaskim oraz 44% punktów i 47% punktów w województwie warmińsko-mazurskim.

Najslabiej w obszarze *rozumowanie* wypadło obliczanie upływu czasu między wydarzeniami (zadanie 8) i wybieranie spośród podanych nazw drzew iglastych (zadanie 22).

Zadanie 5 z obszaru *pisanie* polegające na zredagowaniu jednego życzenia było trudne dla uczniów z województwa podlaskiego i umiarkowanie trudne dla szóstoklasistów z województwa warmińsko-mazurskiego. Opis plakatu filmowego w zadaniu 15 okazał się również trudny dla większości uczniów.

Dodać należy, że rozwiązanie zadań otwartych badających umiejętności matematyczne, zarówno z rozumowania (zadanie 8), jak i z wykorzystywania wiedzy w praktyce (zadanie 13 i 17) sprawiło szóstoklasistom duże trudności. Większość z nich nie poradziła sobie z obliczeniem wartości zakupu i wyznaczeniem reszty z banknotu 50 zł, z obliczeniem w praktycznej sytuacji długości ogrodzenia oraz z obliczeniem, ile lat minęło między określonymi wydarzeniami.

Wykres 11.5. Poziom wykonania zadań/czynności (arkusz dostosowany S-8-132) – województwo podlaskie

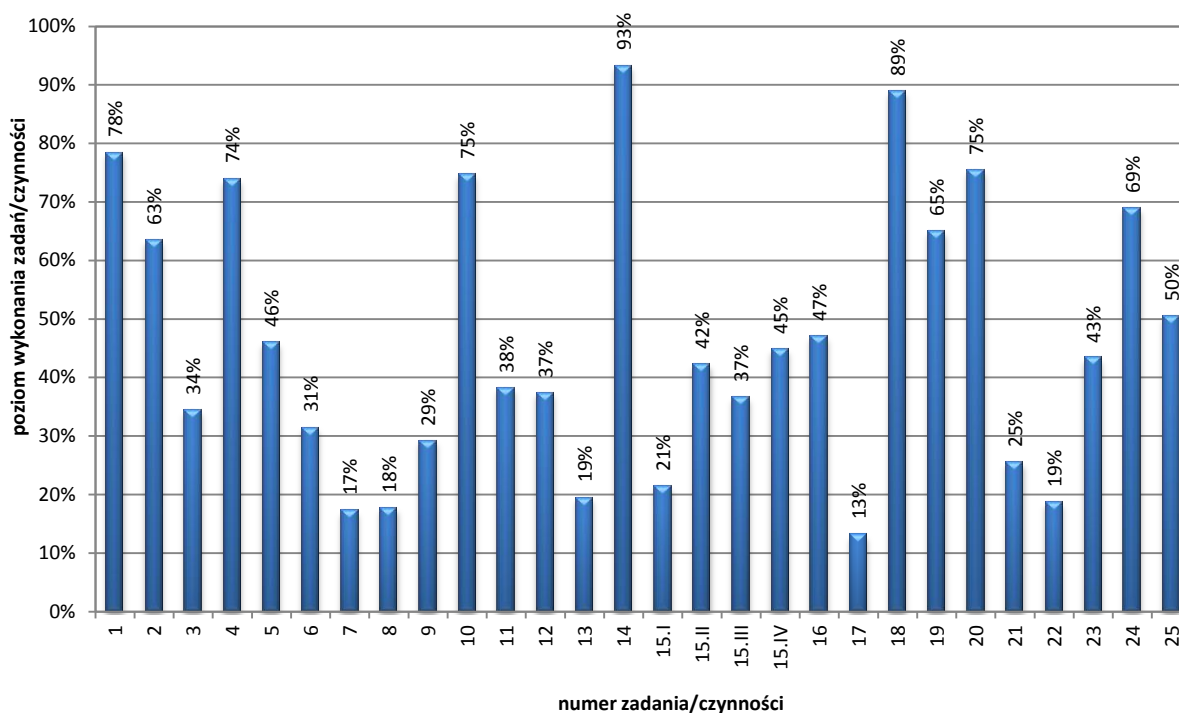

Tabela 11.3. Poziom wykonania zadań/czynności (arkusz dostosowany S-8-132) – województwo podlaskie

Wskaźnik łatwości		0,00-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00
Interpretacja zadania/czynności		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Numery zadań/czynności	czytanie	7	3, 21	2, 19	1, 4, 18, 20	–
	pisanie	–	5, 15.I, 15.II, 15.III, 15.IV	–	–	–
	rozumowanie	8, 22	6, 12, 16, 23	–	–	–
	korzystanie z informacji	–	11	–	–	14
	wykorzystywanie wiedzy w praktyce	13, 17	9	24, 25	10	–
Liczba zadań		5	10	4	5	1
Liczba punktów		9	18	7	5	1

Wykres 11.6. Poziom wykonania zadań/czynności (arkusz dostosowany S-8-132) – województwo warmińsko-mazurskie

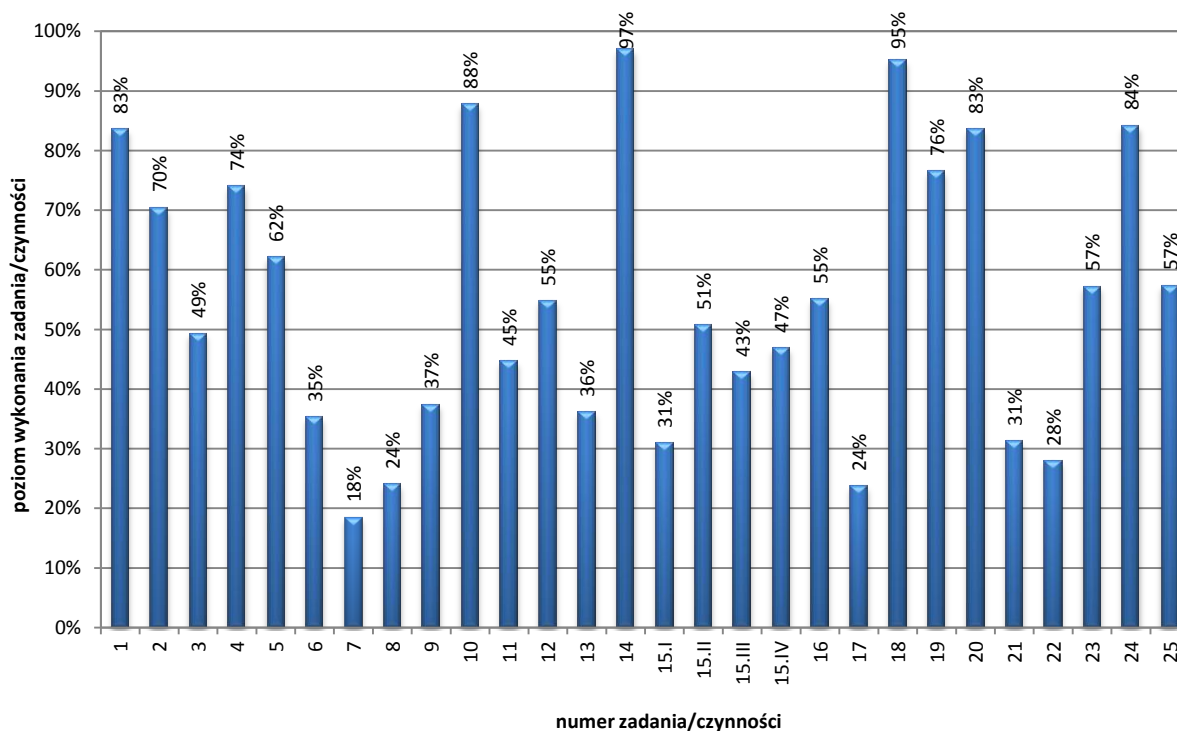

Tabela 11.4. Poziom wykonania zadań/czynności (arkusz dostosowany S-8-132) – województwo warmińsko-mazurskie

Wskaźnik łatwości		0,00-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00
Interpretacja zadania/czynności		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Numery zadań/czynności	czytanie	7	3, 21	–	1, 2, 4, 19, 20	18
	pisanie	–	15.I*, 15.III*, 15.IV*	5, 15.II*	–	–
	rozumowanie	–	6, 8, 22	12, 16, 23	–	–
	korzystanie z informacji	–	11	–	–	14
	wykorzystywanie wiedzy w praktyce	–	9, 13, 17	25	10, 24	–
Liczba zadań		1	10	6	7	2
Liczba punktów		1	17	11	9	2

*Zadanie o różnej trudności poszczególnych czynności.

Wykres 11.7. Poziom wykonania zadań/czynności zamkniętych i otwartych (arkusz dostosowany S-8-132) – województwo podlaskie

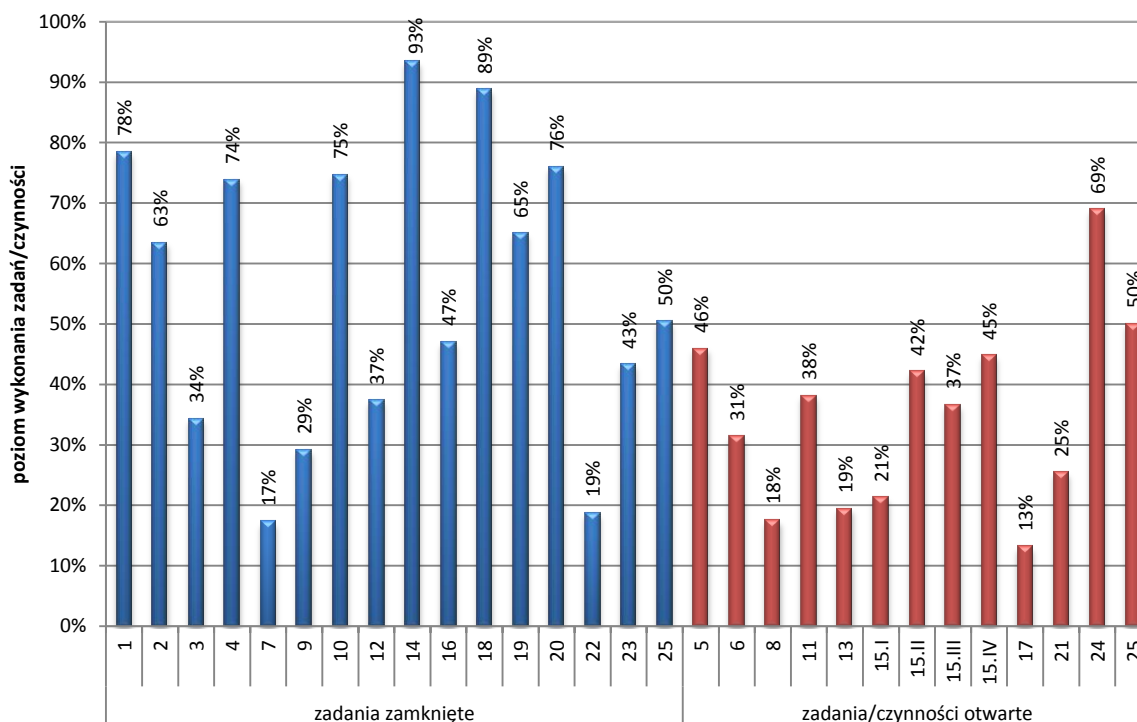

Tabela 11.5. Poziom wykonania zadań/czynności zamkniętych i otwartych (arkusz dostosowany S-8-132) – województwo podlaskie

Wskaźnik łatwości		0,00-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00
Interpretacja zadania/czynności		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Numery zadań	zamkniętych	7, 22	3, 9, 12, 16, 23	2, 19, 25	1, 4, 10, 18, 20	14
	otwartych	8, 13, 17	5, 6, 11, 15.I, 15.II, 15.III, 15.IV, 21	24	–	–
Liczba zadań		5	10	4	5	1
Liczba punktów		9	18	7	5	1

Łatwość poszczególnych zadań w zestawie była zróżnicowana. Ponad połowa zadań dla uczniów z województwa podlaskiego okazała się trudna i bardzo trudna. Było to 8 zadań otwartych i 7 zadań zamkniętych. Zadania te badały poziom opanowania umiejętności ze wszystkich pięciu obszarów. Bardzo łatwe okazało się dla uczniów zamknięte zadanie 14 polegające na wskazaniu ilustracji okładki książki będącej źródłem określonej informacji. Łatwe dla piszących okazało się także 5 zadań zamkniętych: 4 zadania z obszaru *czytanie* i 1 zadanie z obszaru *rozumowanie* (zadanie 10).

Wykres 11.8. Poziom wykonania zadań/czynności zamkniętych i otwartych (arkusz dostosowany S-8-132) – województwo warmińsko-mazurskie

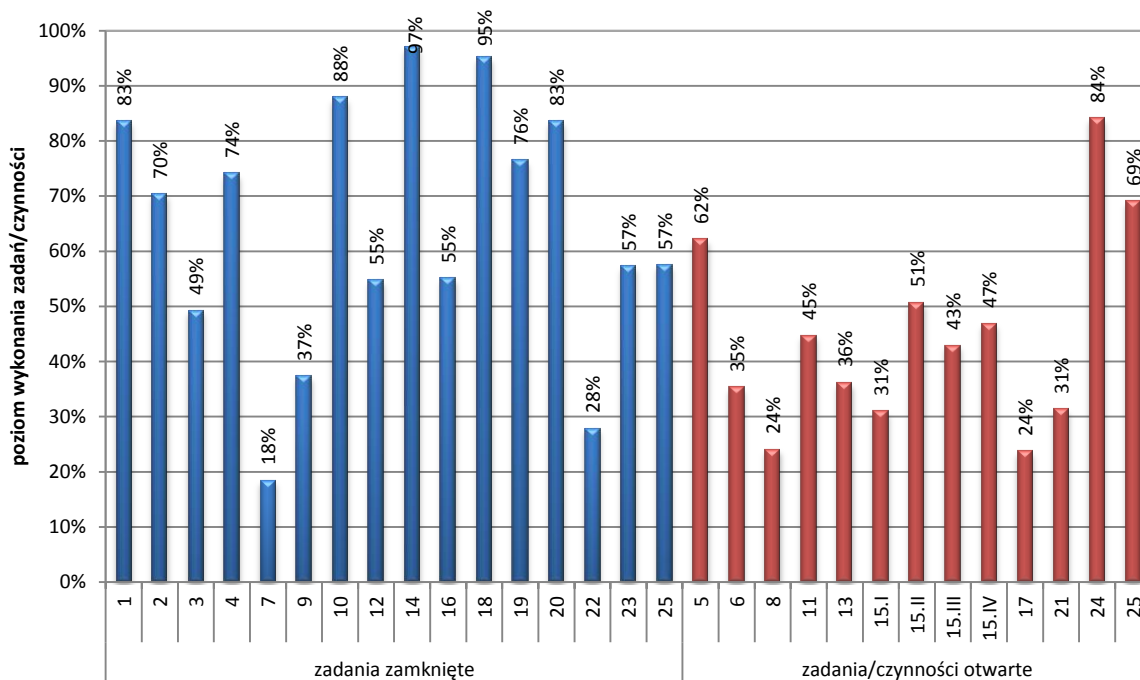

Tabela 11.6. Poziom wykonania zadań/czynności zamkniętych i otwartych (arkusz dostosowany S-8-132) – województwo warmińsko-mazurskie

Wskaźnik łatwości		0,00-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00
Interpretacja zadania/czynności		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Numery zadań	zamkniętych	7	3, 9, 22	12, 16, 23, 25	1, 2, 4, 10, 19, 20	14, 18
	otwartych	–	6, 8, 11, 13, 15.I*, 15.III*, 15.IV*, 17, 21	5, 15.II*	24	–
Liczba zadań		1	10	6	7	2
Liczba punktów		1	17	11	9	2

*Zadanie o różnej trudności poszczególnych czynności.

Tylko jedno zadanie okazało się dla uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego bardzo trudne (zadanie 7). Połowa zadań okazała się umiarkowanie trudna i łatwa. Większość z nich to zadania zamknięte, które badały poziom opanowania umiejętności z obszaru *czytanie* i obszaru *rozumowanie*. Bardzo łatwe okazało się dla piszących zamknięte zadanie 14 (polegające na wskazaniu ilustracji okładki książki będącej źródłem określonej informacji) oraz zadanie 18 (sprawdzające odczytanie informacji z tekstu poetyckiego).

ANEKS

CZĘŚĆ I. OGÓLNE WYNIKI SPRAWDZIANU W LATACH 2002-2013

1. ŚREDNIE WYNIKI SPRAWDZIANU 2002-2013 W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM I WARMIŃSKO-MAZURSKIM NA TLE WYNIKÓW W KRAJU

Rok sprawdzianu	Średni wynik sprawdzianu w pkt:		
	kraj	województwo podlaskie	województwo warmińsko-mazurskie
2002	29,5	30,2	28,5
2003	28,6	29,2	27,9
2004	25,6	26,1	25,0
2005	29,5	29,7	29,2
2006	25,3	25,7	24,8
2007	26,6	26,8	26,2
2008	25,8	26,1	25,7
2009	22,6	23,0	22,1
2010	24,6	24,8	24,0
2011	25,3	25,7	24,9
2012	22,8	23,1	22,1
2013	24,0	23,9	23,2

2. SKALE STANINOWE

2.1. PRZEDZIAŁY PUNKTOWE SKALI STANINOWEJ DLA WYNIKÓW UCZNIÓW NA SPRAWDZIANIE W LATACH 2002-2013

Nr przedziału	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Opis wyniku	najniższy	bardzo niski	niski	niżej średni	średni	wyżej średni	wysoki	bardzo wysoki	najwyższy	
Przedziały punktów w roku:	2002	0-15	16-20	21-24	25-28	29-32	33-35	36-37	38	39-40
	2003	0-15	16-19	20-23	24-27	28-31	32-35	35-36	37-38	39-40
	2004	0-10	11-15	16-19	20-23	24-27	28-31	32-34	35-37	38-40
	2005	0-13	14-19	20-24	25-29	30-33	34-35	36-37	38-39	40
	2006	0-9	10-13	14-18	19-23	24-29	30-33	34-36	37-38	39-40
	2007	0-11	12-15	16-20	21-25	26-30	31-33	34-35	36-37	38-40
	2008	0-11	12-15	16-20	21-24	25-28	29-31	32-34	35-36	37-40
	2009	0-9	10-12	13-16	17-20	21-24	25-28	29-32	33-35	36-40
	2010	0-9	10-13	14-17	18-22	23-27	28-31	32-34	35-37	38-40
	2011	0-10	11-14	15-18	19-22	23-27	28-31	32-34	35-37	38-40
	2012	0-9	10-12	13-16	17-20	21-25	26-29	30-32	33-35	36-40
	2013	0-9	10-12	13-16	17-21	22-27	28-31	32-35	36-37	38-40

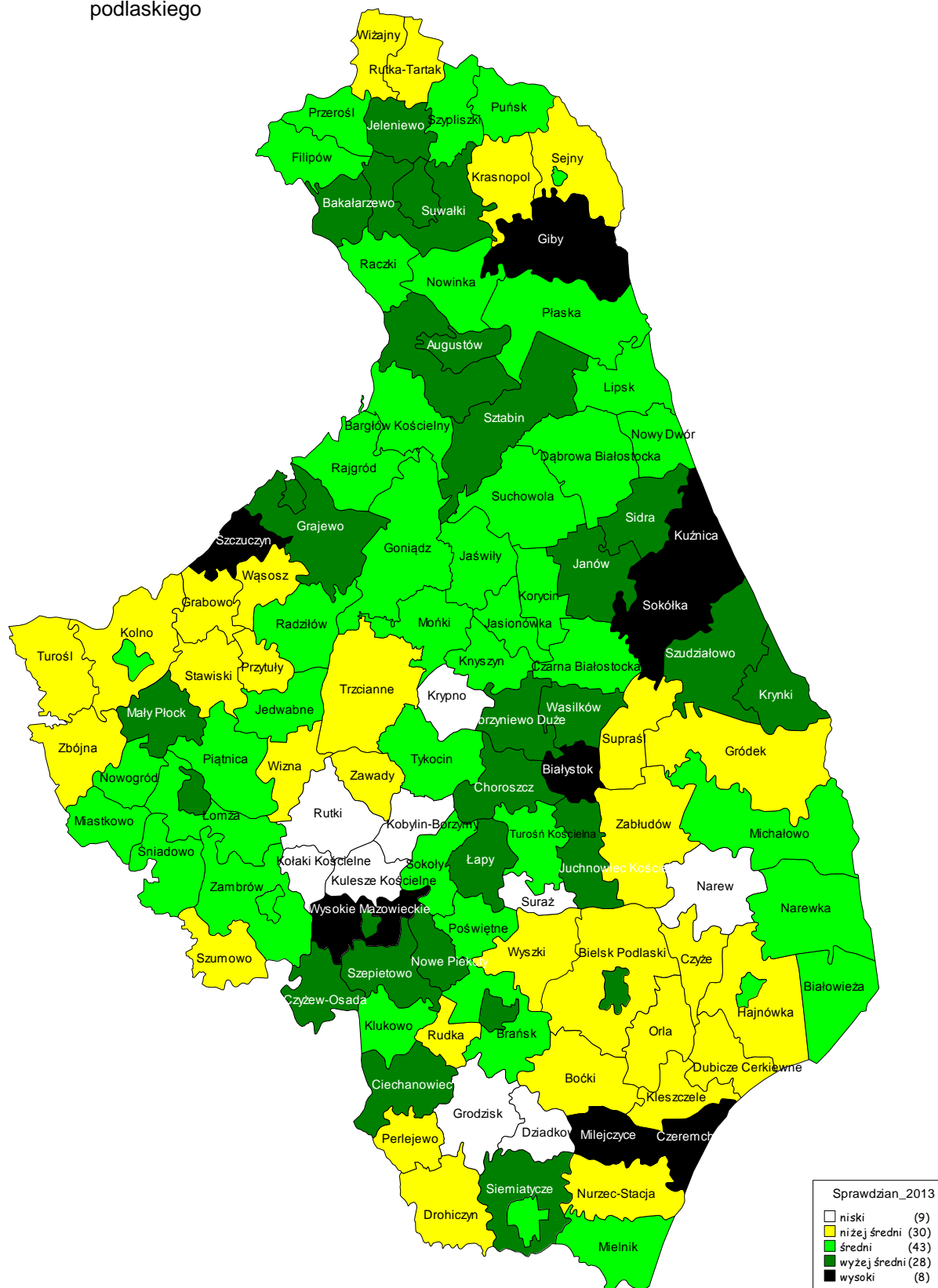
**2.2. PRZEDZIAŁY PUNKTOWE SKALI STANINOWEJ DLA WYNIKÓW SZKÓŁ NA SPRAWDZIANIE
W LATACH 2002-2013**

Nr przedziału	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Opis wyniku	najniższy	bardzo niski	niski	niżej średni	średni	wyżej średni	wysoki	bardzo wysoki	najwyższy	
Przedziały punktów w roku:	2002	7,5-24,2	24,3-26,0	26,1-27,4	27,5-28,7	28,8-30,0	30,1-31,3	31,4-32,8	32,9-34,6	34,7-39,5
	2003	7,7-23,1	23,2-24,9	25,0-26,3	26,4-27,6	27,7-28,9	29,0-30,1	30,2-31,3	31,4-32,8	32,9-39,0
	2004	2,0-19,6	19,7-21,4	21,5-22,9	23,0-24,3	24,4-25,7	25,8-27,2	27,3-28,9	29,0-31,2	31,3-39,5
	2005	11,0-23,7	23,8-25,6	25,7-27,0	27,1-28,4	28,5-29,7	29,8-31,0	31,1-32,3	32,4-33,8	33,9-39,2
	2006	4,0-19,1	19,2-20,9	21,0-22,6	22,7-24,1	24,2-25,7	25,8-27,3	27,4-29,0	29,1-1,3	31,4-39,0
	2007	7,2-20,8	20,9-22,6	22,7-24,1	24,2-25,4	25,5-26,8	26,9-28,2	28,3-29,7	29,8-31,7	31,8-39,5
	2008	5,2-20,0	20,1-21,9	22,0-23,3	23,4-24,7	24,8-26,1	26,2-27,5	27,6-29,0	29,1-30,9	31,0-38,0
	2009	7,9-17,0	17,1-18,7	18,8-20,0	20,1-21,3	21,4-22,7	22,8-24,1	24,2-25,6	25,7-27,7	27,8-35,7
	2010	7,6-18,5	18,6-20,3	20,4-21,8	21,9-23,2	23,3-24,8	24,9-26,2	26,3-27,8	27,9-29,9	30,0-37,7
	2011	8,8-19,7	19,8-21,4	21,5-22,8	22,9-24,2	24,3-25,6	25,7-26,9	27,0-28,4	28,5-30,2	30,3-37,0
	2012	5,3-17,1	17,2-18,8	18,9-20,1	20,2-21,4	21,5-22,8	22,9-24,2	24,3-25,9	26,0-28,0	28,1-36,2
	2013	4,8-17,8	17,9-19,5	19,6-21,1	21,2-22,6	22,7-24,3	24,4-25,9	26,0-27,7	27,8-30,1	30,2-37,2

CZĘŚĆ II. SZCZEGÓŁOWE WYNIKI SPRAWDZIANU W 2013 ROKU

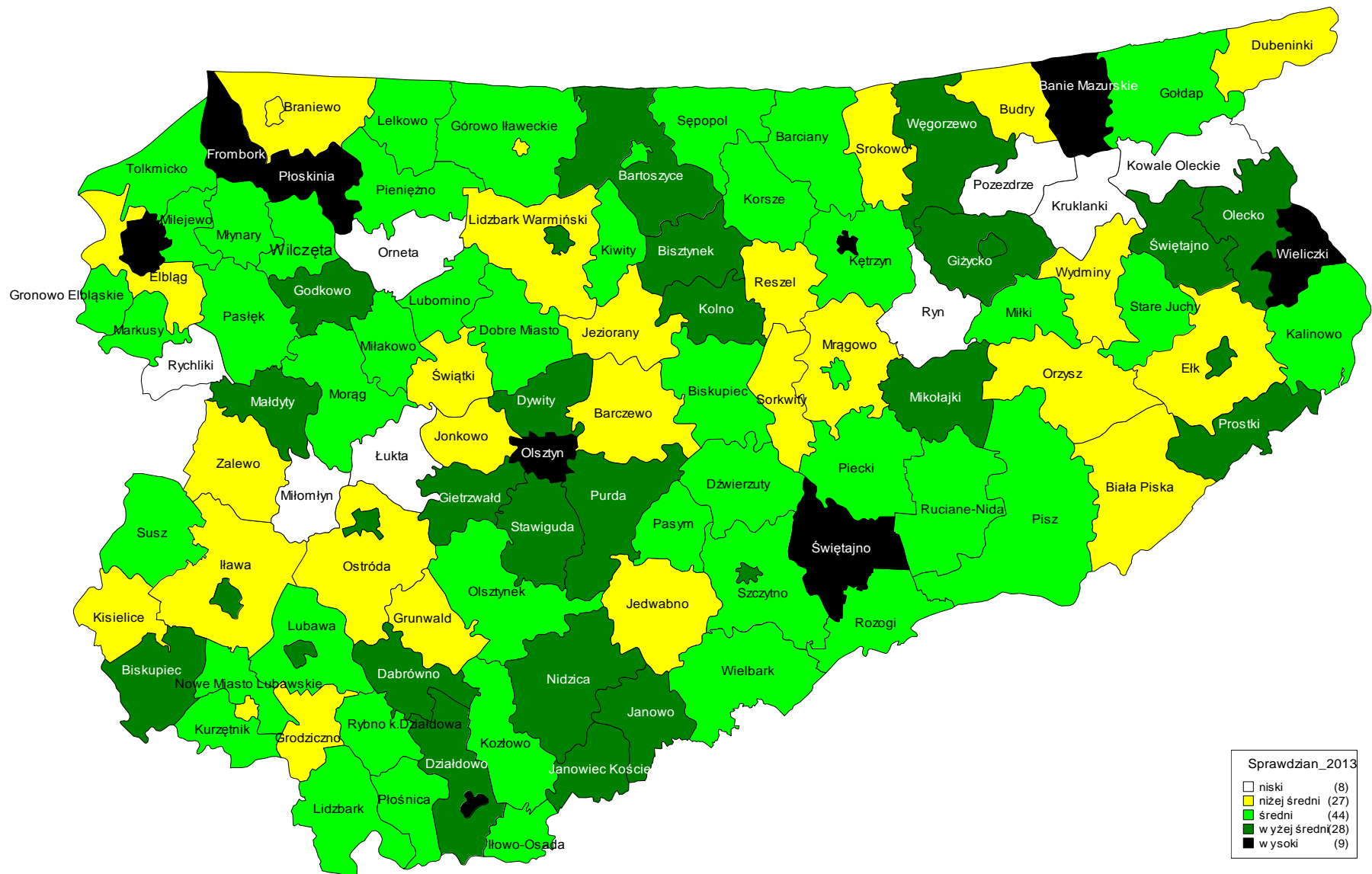
1. MAPY – ŚREDNIE WYNIKI SPRAWDZIANU W GMINACH WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO I WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Mapa 1. Średnie wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) w gminach województwa podlaskiego

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

Mapa 2. Średnie wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-132) w gminach województwa warmińsko-mazurskiego

2. KARTOTEKI

2.1. KARTOTEKA ZESTAWU S-1-132

Zadanie	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność Uczeń:	Liczba punktów za zadanie	% uzyskanych punktów	
				podlaskie	warmińsko-mazurskie
1	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje główną myśl tekstu	1	67	66
2	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	rozpoznaje bezpośrednie zwroty do adresata tekstu	1	68	66
3	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje informacje w tekście	1	78	77
4	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje informacje w tekście	1	81	80
5	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	rozumie funkcję przytoczonej w tekście anegdoty	1	77	77
6	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wnioskuje na podstawie informacji w tekście	1	53	53
7	rozumie pojęcie podmiotu mówiącego (1.2)	rozpoznaje osobę mówiącą w wierszu	1	69	70
8	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje w wierszu znaczenia przenośne	1	70	69
9	określa funkcje elementów charakterystycznych dla danego tekstu (1.2)	rozpoznaje wyrażenie z epitetem pełniącym w wierszu określoną funkcję	1	83	83
10	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje znaczenie słów użytych w wierszu	1	84	84
11	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb (3.6)	wskazuje liczbę podzielną przez 9	1	54	52
12	wnioskuje o przebiegu zjawiska, mającego charakter prawidłowości, na podstawie jego opisu (3.7)	ustala kolejny termin powtarzanej regularnie czynności	1	43	40
13	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb (3.6)	ustala najmniejszą liczbę składników sumy tworzonej z liczb odpowiadających nominałom monet	1	50	46
14	wykonuje obliczenia dotyczące wagi (5.3)	oblicza masę paczki zawierającej jednakowe elementy	1	65	63
15	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy)	1	50	49
16	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy)	1	84	84
17	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy)	1	41	37
18	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z regulaminu do wyznaczenia terminu spełniającego określone warunki	1	70	69
19	wykonuje obliczenia dotyczące długości (5.3)	oblicza obwód prostokąta	1	56	54

Zadanie	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność Uczeń:	Liczba punktów za zadanie		% uzyskanych punktów							
					podlaskie		warmińsko-mazurskie					
20	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb i figur (3.6)	porównuje pola prostokątów, rozróżniając porównywanie różnicowe i ilorazowe	1		72		71					
21	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności figur (3.6)	wskazuje prostokąty o takim samym polu	1		59		58					
22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza wielokrotność i ustala największą liczbę spełniającą warunki zadania	3		49		48					
23	wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności liczb i stosuje je do rozwiązania problemu (5.5)	oblicza ułamek danej liczby i wykorzystuje zależności między liczbami naturalnymi do wyznaczenia rozwiązania zadania	2		51		50					
24	wykonuje obliczenia dotyczące powierzchni i objętości (5.3)	oblicza powierzchnię obszaru i ilość opadów na tym obszarze	4		38		36					
25	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	I formułuje kilkuzdaniową wypowiedź na zadany temat	1	2	87	75	87	72				
	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	II pisze poprawnie pod względem językowym	1		63		56					
26	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	I pisze list na zadany temat	3	8	65	59	63	56				
	celowo stosuje środki językowe (2.3)	II pisze funkcjonalnym stylem	1		71		70					
	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	III pisze poprawnie pod względem językowym	2		43		38					
	przestrzega norm ortograficznych (2.3) *	IV pisze poprawnie pod względem ortograficznym*	1		62		58					
	przestrzega norm interpunkcyjnych (2.3) *	V pisze poprawnie pod względem interpunkcyjnym*	1		55		52					
	*Uczeń z dysleksją											
	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	IV zamyka myśli w obrębie zdań	1		63		59					
przestrzega norm ortograficznych i interpunkcyjnych (2.3)	V rozpoczyna zdania wielką literą, a kończy kropką	1	82	77								

2.2. KARTOTEKA ZESTAWÓW ZADAŃ S-4-132, S-5-132, S-6-132

Zadanie	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność Uczeń:	Liczba punktów za zadanie	% uzyskanych punktów w OKE
1.	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje główną myśl tekstu	1	42
2.	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	rozpoznaje bezpośrednie zwroty do adresata tekstu	1	47
3.	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje informacje w tekście	1	66
4.	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje informacje w tekście	1	68
5.	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	rozumie funkcję przytoczonej w tekście anegdoty	1	70
6.	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wnioskuje na podstawie informacji w tekście	1	40
7.	rozumie pojęcie podmiotu mówiącego (1.2)	rozpoznaje osobę mówiącą w wierszu	1	62
8.	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje w wierszu znaczenia przenośne	1	57
9.	określa funkcje elementów charakterystycznych dla danego tekstu (1.2)	rozpoznaje wyrażenie z epitetem pełniącym w wierszu określoną funkcję	1	72
10.	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje znaczenie słów użytych w wierszu	1	75
11.	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb (3.6)	wskazuje liczbę podzielną przez 9	1	45
12.	wnioskuje o przebiegu zjawiska, mającego charakter prawidłowości, na podstawie jego opisu (3.7)	ustala termin wykonania czynności	1	36
13.	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb (3.6)	ustala najmniejszą liczbę składników sumy tworzonej z liczb odpowiadających nominałom monet	1	36
14.	wykonuje obliczenia dotyczące wagi (5.3)	oblicza masę paczki zawierającej jednakowe elementy	1	47
15.	posługuje się źródłem informacji (4.1)	S-4: wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy) S-5,6: wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (tekst i rozkład jazdy)	1	51
16.	posługuje się źródłem informacji (4.1)	S-4: wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy) S-5,6: wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (tekst i rozkład jazdy)	1	70
17.	posługuje się źródłem informacji (4.1)	S-4: wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy) S-5,6: wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (tekst i rozkład jazdy)	1	38
18.	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z regulaminu do wyznaczenia terminu spełniającego określone warunki	1	64

Zadanie	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu)	Sprawdzana czynność	Liczba punktów za zadanie		% uzyskanych punktów w OKE				
	Uczeń:	Uczeń:							
19	wykonuje obliczenia dotyczące długości (5.3)	oblicza obwód prostokąta	1		47				
20	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb i figur (3.6)	porównuje pola prostokątów, rozróżniając porównywanie różnicowe i ilorazowe	1		64				
21	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności figur (3.6)	wskazuje prostokąty o takim samym polu	1		58				
22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza wielokrotność i ustala największą liczbę spełniającą warunki zadania	3		37				
23	wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności liczb i stosuje je do rozwiązania problemu (5.5)	oblicza ułamek danej liczby i wykorzystuje zależności między liczbami naturalnymi do wyznaczenia rozwiązania zadania	2		27				
24	wykonuje obliczenia dotyczące powierzchni i objętości (5.3)	oblicza powierzchnię obszaru i ilość opadów na tym obszarze	4		33				
25	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	I formułuje kilkuzdaniową wypowiedź na zadany temat	1	2	81	52			
	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	II pisze poprawnie po względem językowym	1		23				
26	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	I pisze list na zadany temat	3	8	43	38			
	celowo stosuje środki językowe (2.3)	II pisze funkcjonalnym stylem	1		43				
	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	III pisze poprawnie pod względem językowym	2		28				
	przestrzega norm ortograficznych (2.3) *	IV pisze poprawnie pod względem ortograficznym*	1		42				
	przestrzega norm interpunkcyjnych (2.3) *	V pisze poprawnie pod względem interpunkcyjnym*	1		28				
	*Uczeń z dysleksją								
	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	IV zamyka myśli w obrębie zdań	1				42		
przestrzega norm ortograficznych i interpunkcyjnych (2.3)	V rozpoczyna zdania wielką literą, a kończy kropką	1		28					

2.3. KARTOTEKA ZESTAWU ZADAŃ S-7-132

Zadanie	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność Uczeń:	Liczba punktów za zadanie	% uzyskanych punktów w OKE
1	odczytuje tekst publicystyczny (1.1)	odczytuje główną myśl tekstu	1	31
2	odczytuje tekst publicystyczny (1.1)	rozpoznaje bezpośrednie zwroty do adresata tekstu	1	47
3	odczytuje tekst publicystyczny (1.1)	odczytuje informacje w tekście	1	71
4	odczytuje tekst publicystyczny (1.1)	odczytuje informacje w tekście	1	69
5	odczytuje tekst publicystyczny (1.1)	wnioskuje na podstawie informacji w tekście	1	49
6	odczytuje tekst publicystyczny (1.1)	wnioskuje na podstawie informacji w tekście	1	33
7	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje w wierszu znaczenia dosłowne	1	67
8	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje w wierszu znaczenia przenośne	1	55
9	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje znaczenie wyrazu odnosząc je do kontekstu	1	63
10	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje w wierszu znaczenia przenośne	1	53
11	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb (3.6)	wskazuje liczbę podzielną przez 9	1	24
12	wnioskuje o przebiegu zjawiska, mającego charakter prawidłowości, na podstawie jego opisu (3.7)	ustala termin wykonania czynności	1	39
13	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb (3.6)	ustala najmniejszą liczbę składników sumy tworzonej z liczb odpowiadających nominałom monet	1	37
14	wykonuje obliczenia dotyczące wagi (5.3)	oblicza masę paczki zawierającej jednakowe elementy	1	55
15	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy)	1	49
16	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy)	1	80
17	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy)	1	27
18	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z regulaminu do wyznaczenia terminu spełniającego określone warunki	1	69
19	wykonuje obliczenia dotyczące długości (5.3)	oblicza obwód prostokąta	1	71
20	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb i figur (3.6)	stosuje porównywanie ilorazowe do pól prostokątów	1	27

Zadanie	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu)	Sprawdzana czynność	Liczba punktów za zadanie		% uzyskanych punktów w OKE	
	Uczeń:	Uczeń:				
21	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności figur (3.6)	wskazuje prostokąty o takim samym polu	1		25	
22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza wielokrotność i ustala największą liczbę spełniającą warunki zadania	3		25	
23	wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności liczb i stosuje je do rozwiązania problemu (5.5)	oblicza ułamek danej liczby i wykorzystuje zależności między liczbami do wyznaczenia rozwiązania zadania	2		32	
24	wykonuje obliczenia dotyczące powierzchni i objętości (5.3)	oblicza powierzchnię obszaru i wyznacza koszt założenia trawnika na tym obszarze	4		13	
25	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	formułuje kilkuzdaniową wypowiedź na zadany temat	2		79	
26	formułuje wypowiedź ze świadomością celu (2.2)	odpowiada na pytania	2		79	
27	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze list na zadany temat	3	6	71	70
	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze komunikatywnie	3		70	

2.4. KARTOTEKA ZESTAWU S-8-132

Zadanie	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność Uczeń:	Liczba punktów za zadanie	% uzyskanych punktów	
				podlaskie	warmińsko- mazurskie
1	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje informacje z tekstu	1	78	83
2	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje informacje z tekstu	1	63	70
3	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje informacje z tekstu	1	34	49
4	określa funkcje elementów charakterystycznych dla danego tekstu (1.2)	rozpoznaje cechy baśni	1	74	74
5	formułuje wypowiedź ze świadomością celu (2.2)	formułuje życzenie i prosi o jego spełnienie	2	46	62
6	posługuje się kategorią czasu w celu porządkowania wydarzeń (3.1)	umieszcza datę w przedziale czasowym	1	31	35
7	odczytuje dane z tekstu źródłowego (1.4)	odczytuje liczbę elementów	1	17	18
8	posługuje się kategorią czasu w celu porządkowania wydarzeń (3.1)	oblicza upływ czasu między wydarzeniami	2	18	24
9	wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności elementów środowiska (5.5)	dostrzega zależność między nasłonecznieniem a wyglądem rośliny	1	29	37
10	wybiera przyrząd do obserwacji (5.2)	wybiera przyrząd do określenia kierunku w sytuacji praktycznej	1	75	88
11	posługuje się źródłem informacji (4.1)	zapisuje podane wyrazy w kolejności alfabetycznej	1	38	45
12	opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego (3.5)	wybiera wyrażenie, za pomocą którego obliczy liczbę elementów	1	37	55
13	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	oblicza wartość zakupu i wyznacza resztę z banknotu 50-złotowego	3	19	36
14	wskazuje źródła informacji, posługuje się nimi (4.1)	wskazuje źródło informacji o drzewach	1	93	97
15	pisze na temat i zgodnie z celem, posługując się wskazaną formą wypowiedzi (2.1)	I opisuje plakat	2	21	31
	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	II pisze tekst poprawny pod względem gramatycznym	2	42	51
	przestrzega norm ortograficznych (2.3)	III pisze tekst poprawny pod względem ortograficznym	1	37	43
	przestrzega norm interpunkcyjnych (2.3)	IV pisze tekst poprawny pod względem interpunkcyjnym	1	45	47
16	opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą planu (3.5)	określa jaką część całości zajmuje konkretny obszar	1	47	55
17	wykonuje obliczenia dotyczące długości (5.3)	oblicza długość ogrodzenia prostokątnego terenu	2	13	24
18	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje informacje z tekstu	1	89	95
19	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje informacje z tekstu	1	65	76
20	określa funkcje elementów charakterystycznych dla danego tekstu (1.2)	wskazuje zwrotkę, która charakteryzuje się określonymi cechami	1	75	83

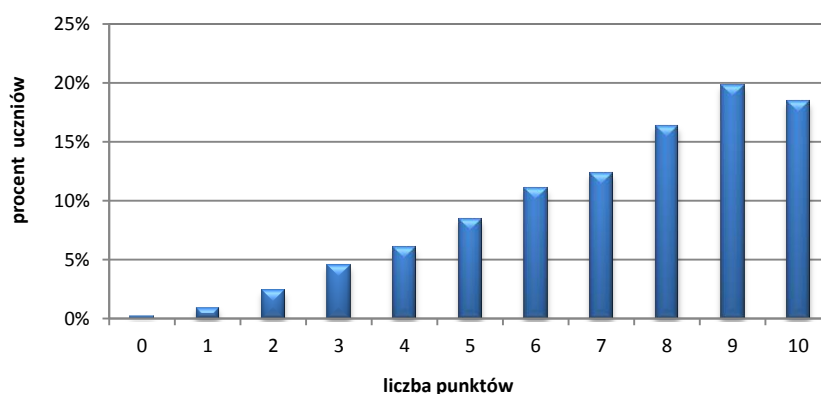
Zadanie	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność Uczeń:	Liczba punktów za zadanie	% uzyskanych punktów	
				podlaskie	warmińsko-mazurskie
21	określa funkcje elementów charakterystycznych dla danego tekstu (1.2)	wskazuje rymujące się wyrazy	1	25	31
22	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności elementów środowiska (3.6)	wskazuje drzewa iglaste	1	19	28
23	ustala sposób rozwiązania zadania (3.8)	wybiera wyrażenia wskazujące sposób rozwiązania zadania	3	43	57
24	rozumie potrzebę stosowania zasad postępowania w środowisku przyrodniczym (5.8)	formułuje zasady zachowania się w lesie	3	69	84
25	wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności elementów środowiska (5.5)	wskazuje właściwy sposób zachowania	2	50	57

3. SZCZEGÓŁOWE WYNIKI UCZNIÓW W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH UMIEJĘTNOŚCI – ARKUSZ STANDARDOWY (S-1-132)

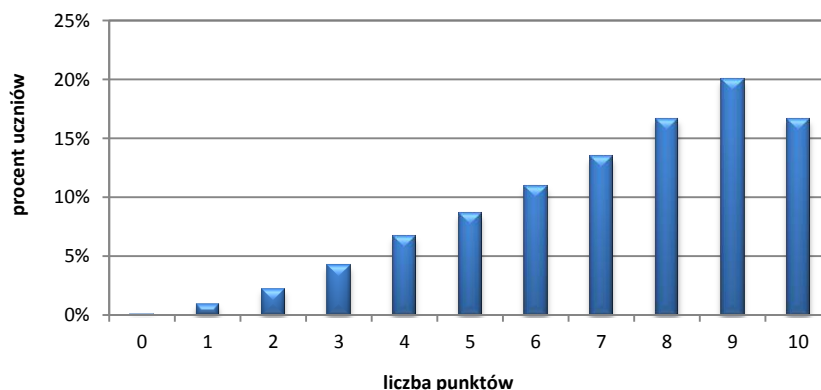
3.1. CZYTANIE

Średni wynik uzyskany przez uczniów w województwie podlaskim w obszarze *czytanie* wyniósł 7,3 pkt, natomiast w województwie warmińsko-mazurskim – 7,2 pkt, czyli odpowiednio 73% i 72% punktów możliwych do zdobycia. Najniższy wynik (0 pkt) otrzymało 32 szóstoklasistów z obu województw, a wynik maksymalny (10 pkt) – ponad 17% uczniów. Rozkład wyników w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 1. i 2.

Wykres 1. Rozkład wyników w *czytaniu* (arkusz standardowy S-1-132) – województwo podlaskie

Wykres 2. Rozkład wyników w *czytaniu* (arkusz standardowy S-1-132) – województwo warmińsko-mazurskie

Zadania sprawdzające stopień opanowania umiejętności z obszaru *czytanie* badano na podstawie dwóch tekstów dziesięcioma zadaniami zamkniętymi. Pierwszy z zamieszczonych w arkuszu to tekst popularnonaukowy dotyczący kultury słowa. Powstał na podstawie fragmentu poradnika językowego Marii Nagajowej pt. *Sztuka dobrego pisania i mówienia*. Drugi to utwór poetycki – wiersz Józefa Ratajczaka pt. *Słowa ze słownika*. Zadania do tekstów badały umiejętność odczytywania tekstu (standard 1.1.) oraz określania funkcji elementów charakterystycznych dla danego tekstu (standard 1.2.). Opis sprawdzanych czynności oraz poziom ich wykonania przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Poziom wykonania zadań z czytania (arkusz standardowy S-1-132)

Zadanie	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność Uczeń:	Liczba punktów za zadanie	% uzyskanych punktów w województwie	
				podlaskim	warmińsko- mazurskim
1	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje główną myśl tekstu	1	67	66
2	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	rozpoznaje bezpośrednie zwroty do adresata tekstu	1	68	66
3	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje informacje w tekście	1	78	77
4	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje informacje w tekście	1	81	80
5	określa funkcję elementów charakterystycznych dla danego tekstu (1.2)	rozumie funkcję przytoczonej w tekście anegdoty	1	77	77
6	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wnioskuje na podstawie informacji w tekście	1	53	53
7	rozumie pojęcie podmiotu mówiącego (1.2)	rozpoznaje osobę mówiącą w wierszu	1	69	70
8	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje w wierszu znaczenia przenośne	1	70	69
9	określa funkcje elementów charakterystycznych dla danego tekstu (1.2)	rozpoznaje wyrażenie z epitetem pełniącym w wierszu określoną funkcję	1	83	83
10	odczytuje tekst literacki (1.1)	odczytuje znaczenie słów użytych w wierszu	1	84	84

Szóstoklasiści dobrze opanowali umiejętności związane z czytaniem i rozumieniem czytanych tekstów. Zadania do tekstu popularnonaukowego i do utworu poetyckiego rozwiązywali na podobnym poziomie.

Na podstawie uzyskanych wyników sprawdzianu można stwierdzić, że uczniowie najlepiej opanowali umiejętność odczytywania znaczeń słów użytych w wierszu, a co za tym idzie – dostrzegania relacji między nimi. Świadczy o tym wynik zadania 10 – 84% uczniów poprawnie wskazało antonimy. Dobrze opanowane zostały także umiejętności określania funkcji epitetu użytego w wierszu (zadanie 9) oraz odczytywania informacji zawartych w tekście (zadanie 4).

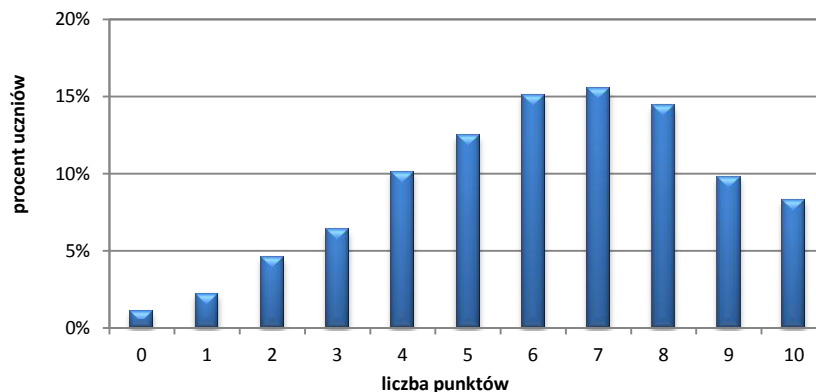
Nieco słabiej uczniowie poradzili sobie z odczytaniem głównej myśli tekstu (zadanie 1) oraz rozpoznaniem bezpośrednich zwrotów do adresata wypowiedzi (zadanie 2).

Najwięcej trudności sprawiło uczniom zadanie 6, w którym na podstawie informacji zawartej w tekście uczniowie powinni wywnioskować, z jakiego typu książki pochodzi przytoczony fragment. Dobrą odpowiedź (*książka popularnonaukowa*) wybrało 53% uczniów, a około 37% wybrało jedną z trzech błędnych odpowiedzi (*słownik poprawnościowy*). Popołniony przez uczniów błąd może wskazywać, że na lekcjach języka polskiego systematycznie korzysta się ze słowników poprawnościowych, natomiast teksty popularnonaukowe czyta się rzadziej. Ta sytuacja w połączeniu z poradnikowym charakterem tekstu Marii Nagajowej mogła spowodować, że wielu uczniów za właściwą odpowiedź uznało dystraktor *słownik poprawnościowy*. Być może niektórzy z nich uznali, że tekst pochodzi z części wstępnej jakiegoś słownika poprawnościowego. Wynik uzyskany przez uczniów wskazuje na to, że powinni oni częściej czytać teksty popularnonaukowe ze świadomością celów tych tekstów i ich właściwości.

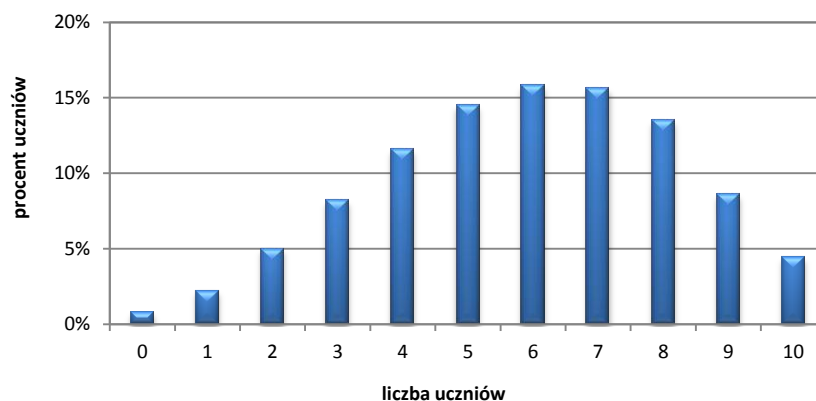
3.2. PISANIE

Średni wynik w *pisaniu* w województwie podlaskim to 6,2 pkt, w województwie warmińsko-mazurskim – 5,9 pkt, czyli odpowiednio 62% i 59% punktów możliwych do uzyskania. Wynik najniższy (0 pkt) otrzymało 218 uczniów, wynik maksymalny (10 pkt) – ponad 6% uczniów. Rozkład wyników w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 3. i 4.

Wykres 3. Rozkład wyników w *pisaniu* (arkusz standardowy S-1-132) – województwo podlaskie

Wykres 4. Rozkład wyników w *pisaniu* (arkusz standardowy S-1-132) – województwo warmińsko-mazurskie

Umiejętności szóstoklasistów związane z obszarem *pisanie* były sprawdzane dwoma zadaniami. Zadanie 25¹⁴ – krótkiej odpowiedzi – wymagało uzasadnienia, dlaczego należy poprawnie mówić i pisać. Zadanie 26¹⁵ – rozszerzonej odpowiedzi – wymagało napisania listu.

Za rozwiązanie zadania 25 uczeń mógł uzyskać 2 punkty, za 26 – 8 punktów. Opis sprawdzanych czynności oraz poziom ich wykonania przedstawia tabela 2.

¹⁴ Treść zadania 25: Napisz w 2-3 zdaniach, dlaczego należy poprawnie mówić i pisać.

¹⁵ Treść zadania 26: Napisz list zachęcający koleżankę/kolegę do przeczytania książki, którą uważasz za ciekawą.

Tabela 2. Poziom wykonania czynności z *pisania* (arkusz standardowy S-1-132)

Czynność	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność Uczeń:	Liczba punktów za czynność	% uzyskanych punktów w województwie	
				podlaskim	warmińsko-mazurskim
25.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	formułuje kilkudzaniową wypowiedź na zadany temat	1	87	87
25.II	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	pisze poprawnie po względem językowym	1	63	56
26.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze list na zadany temat	3	65	63
26.II	celowo stosuje środki językowe (2.3)	pisze funkcjonalnym stylem	1	71	70
26.III	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	pisze poprawnie pod względem językowym	2	43	38
26.IV	przestrzega norm ortograficznych (2.3)	pisze poprawnie pod względem ortograficznym	1	62	58
26.V	przestrzega norm interpunkcyjnych (2.3)	pisze poprawnie pod względem interpunkcyjnym	1	55	52

Zadanie 25 sprawdzało umiejętności pisania na temat i zgodnie z celem oraz formułowania wypowiedzi poprawnej pod względem językowym. Zadanie to okazało się dla uczniów łatwe. Uzyskali oni za jego rozwiązanie średnio 73% punktów możliwych do zdobycia, czyli prawie 1,5 pkt. Maksymalną liczbę punktów otrzymało 55% piszących. Wypowiedzi 9% szóstoklasistów oceniono na 0 pkt.

Zadanie 26 sprawdzało kilka umiejętności: redagowania wypowiedzi pisemnej w formie listu, celowego stosowania środków językowych służących funkcjonalności stylu oraz formułowania wypowiedzi poprawnej pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym. Zadanie to okazało się dla uczniów umiarkowanie trudne. Uzyskali oni za jego rozwiązanie średnio 57% punktów możliwych do zdobycia, czyli 4,6 pkt. Maksymalną liczbę punktów otrzymało 7% piszących. Wypowiedzi około 3% szóstoklasistów oceniono na 0 pkt.

Prace uczniowskie powstałe w związku z **zadaniem 25** oceniano według dwóch kryteriów.

Kryterium I dotyczyło oceny treści: uczeń powinien logicznie uzasadnić, dlaczego należy poprawnie mówić/pisać, a **kryterium II** dotyczyło oceny poprawności językowej. Za spełnienie obu kryteriów uczeń mógł otrzymać po 1 pkt.

Z analizy prac uczniowskich¹⁶ wynika, że najczęściej przywoływanym argumentem, który wystąpił w ponad 43% prac, było poprawne mówienie/pisanie jako niezbędny warunek skutecznej komunikacji. Niżej zaprezentowano przykłady prac uczniowskich¹⁷, w których pojawił się taki argument.

Praca 1.

Należy poprawnie mówić i pisać aby każdy nas dobrze zrozumiał. Trzeba dopasować intonację mowy do celu mówienia.

¹⁶ Szczegółowej analizie poddano 975 prac (dane zgromadzono dzięki egzaminatorom, z których każdy przeanalizował i opisał rozwiązania zadań 25 i 26 w pięciu losowo wybranych pracach).

¹⁷ W cytowanych pracach zachowano zapis zgodny z zapisem autorów.

W pracy tej uczeń dostrzegł, że poprawne mówienie i pisanie umożliwia dobre zrozumienie nadawcy wypowiedzi przez odbiorców. Wie także, że właściwa intonacja (służąca wyrażaniu emocji czy oddaniu specyficznego charakteru wypowiedzi) powinna być dostosowana do celu wypowiedzi. Taki argument podało ponad 3,5% uczniów.

Praca 2.

Należy poprawnie mówić i pisać, żeby inni nas rozumieli. Wyrażamy też szacunek do drugiej osoby.

Autor pracy zwrócił uwagę, że poza zrozumieniem przez odbiorców istotne jest również wyrażanie szacunku do rozmówcy. Podobne stwierdzenia występują w 6,5% prac.

Praca 3.

Każdy lubi jeśli zwracamy się do niego z szacunkiem. A jeśli poprawnie mówimy i piszemy to jest to jakaś forma szacunku. Oraz jeśli poprawnie mówimy i piszemy to łatwiej się kontaktujemy z innymi osobami.

W zamieszczonej wyżej pracy, mimo nieporadności językowej i błędów składniowych, uczeń logicznie i przejrzysto uzasadnił, dlaczego należy mówić i pisać poprawnie. Jego zdaniem poprawne mówienie i pisanie jest wyrazem szacunku do odbiorcy. Umożliwia ono łatwiejszy kontakt z ludźmi, pozwala im zbliżyć się do siebie.

Praca 4.

Należy poprawnie mówić i pisać, ponieważ dzięki temu nawzajem się rozumiemy. Kultura słowa jest bardzo ważna, dlatego że jeśli dobrze się do innych odnosimy, oni to odwzajemniają. Dzięki temu jest mniej kłótni i niepotrzebnych problemów.

W pracy 4 uczeń dostrzegł, że zrozumienie w czasie komunikacji sprzyja dobrym, życzliwym relacjom międzyludzkim.

Praca 5.

Poprawna mowa oraz formułowanie zdań jest bardzo ważne. Gdyby każdy mówił jak chce i nie trzymał się pewnych reguł ludzie nie potrafiliby się ze sobą komunikować.

Praca 5 może być podsumowaniem argumentów uzasadniających, że należy poprawnie mówić/pisać, żeby się dobrze, czyli skutecznie, porozumiewać z ludźmi. W przekonaniu jej autora prawidłowe porozumiewanie się tylko wtedy może mieć miejsce, jeśli nadawca wypowiedzi będzie stosował się do reguł rządzących językiem.

Innym argumentem związanym z koniecznością prawidłowego mówienia i pisania, występującym niemal w 20% prac, jest pragmatyzm. W przekonaniu tej grupy uczniów prawidłowe mówienie/pisanie może przydać się w codziennym życiu, umożliwia otrzymanie lepszej oceny, zdobycie ciekawszej pracy w przyszłości, ułatwia redagowanie użytecznych form wypowiedzi (listu, cv) i porozumiewanie się w urzędach. Uczniowie sądzą, że znając dobrze język, można lepiej zdać egzamin albo zrobić karierę zawodową. Ogólnie rzecz biorąc, zdaniem tej grupy szóstoklasistów prawidłowe mówienie/pisanie ułatwia życie i prowadzi do sukcesu. Oto przykład takiej pracy:

Praca 6.

Należy poprawnie pisać i mówić, ponieważ ułatwia to komunikację z innymi ludźmi. Poprawna pisownia przyda się w przyszłości, gdy będziesz chciał znaleźć pracę.

Praca 7.

Trzeba mówić poprawnie, ponieważ ktoś może nas źle zrozumieć. Należy poprawnie mówić i pisać, ponieważ gdy coś źle przepiszemy z tablicy to później źle się nauczymy. I wtedy za odpowiedź w szkole można dostać złą ocenę.

W pracy 7 uczeń poza zaburzeniami w procesie komunikacji dostrzega przykre konsekwencje niepoprawnego mówienia i pisania. Odwołuje się tu do otrzymania złej oceny z powodu nieprawidłowości w pisaniu bądź z powodu błędnej odpowiedzi. Argumentuje, przedstawiając nie tylko pozytywne skutki dobrego opanowania języka, ale także negatywne skutki lekceważenia kultury słowa.

W wypowiedziach ponad 3% szóstoklasistów pojawiły się argumenty, w których uczniowie poprawność mówienia/pisania uznają za wizytówkę człowieka świadcząca o jego kulturze, mądrości, inteligencji, manierach, wykształceniu, wychowaniu itp. Uczniowie w tych pracach często nawiązują do fragmentu tekstu popularnonaukowego wykorzystanego w arkuszu, często nawet cytują słowa: *Jak cię słyszą, tak cię piszą.*

Praca 8.

Należy poprawnie pisać i mówić, ponieważ możesz się z kimś dogadać też jest takie powiedzenie jak cię słyszą tak cię piszą to znaczy że mogą o tobie mieć dobrą lub złą opinię.

Praca 9.

Należy wypowiadać się poprawnie, ponieważ człowiek jest bardzo wrażliwy na słowa i możesz go łatwo zranić. Kiedy piszesz i mówisz należycie, przyciągasz do siebie ludzi, a oni Cię szanują. Świadczy to także o twojej inteligencji oraz kulturze.

Autor powyższej pracy najpierw dostrzega, że poprawne mówienie i pisanie umożliwia osiągnięcie porozumienia z rozmówcą, a następnie podaje inny powód konieczności zachowania poprawności językowej: jakość wypowiedzi świadczy o poziomie kultury osoby mówiącej. W omawianej pracy uczeń logicznie uzasadnił konieczność poprawnego mówienia i pisania, nie zadbał jednak o poprawność językową swojej wypowiedzi.

W pracach ponad 11% uczniów wystąpiły argumenty, które można ogólnie określić jako patriotyczne. Uczniowie pisali, że obowiązkiem każdego człowieka jest znać swój język ojczysty, nie wolno go kaleczyć i niszczyć. Ich zdaniem ojczysty język należy pielęgnować, by potem przekazać go kolejnym pokoleniom. Niektórzy uczniowie postulowali również dbałość o czystość języka poprzez niezaśmiecanie go *brzydkimi wyrazami*.

Praca 10.

Trzeba poprawnie mówić i pisać ponieważ nasz ojczysty język jest fundamentem naszej kultury i naszym skarbem. Musimy o niego dbać i szanować go z uwagi na to że to nasza mowa odróżnia nas od reszty świata. Powinniśmy się nawet cieszyć że możemy swobodnie mówić po polsku, bowiem w niektórych okresach było to zabronione.

Praca 11.

Należy poprawnie mówić i pisać, ponieważ nie można „krzywdzić” mowy polskiej niepoprawnym mówieniem lub zapisywaniem jej. Gdy używamy wulgaryzmów bardzo niszczyliśmy nasz piękny język. Nasi przodkowie o niego walczyli, dlatego należy poprawnie się nim posługiwać i nie niszczyć go w tak okropny sposób.

Niektórzy uczniowie (21,7%) poprawne mówienie zinterpretowali jako poprawność artykulacyjną, a poprawne pisanie jako staranność, czytelność i schludność pisma/zapisu.

W swoich argumentach odwoływali się oni do walorów estetycznych pięknego pisma, do unikania nieporozumień związanych z nieczytelnym pismem i/lub niewyraźną wymową.

Praca 12.

Należy poprawnie mówić i pisać, ponieważ pomaga to się zrozumieć. Trzeba dbać o to, żeby mowa była wymawiana głośno, wyraźnie, a pismo było czytelne i ładne.

Praca 13.

Dlatego że inny czytelnik nie rozczyta cię. Poprawnie trzeba mówić dlatego, żeby cię słuchacz zrozumiał.

Dla około 5% szóstoklasistów poprawne mówienie łączy się ze zdolnościami recytatorskimi, świetną dykcją, umiejętnością pięknego wyrażania uczuć, wzruszania.

Praca 14.

Należy poprawnie mówić i pisać, gdyż łatwiej będzie nam się porozumieć z osobą, z którą prowadzimy rozmowę. Dzięki tej umiejętności możemy w łatwy sposób wyrazić co czujemy w danej chwili. Bywa, że mamy okazję popisać się zdolnościami aktorskimi dzięki wymowie, a szóstką ze sprawdzianu za pomocą dobrej pisowni.

Okolo 3% szóstoklasistów poprawne mówienie/pisanie łączy z wysokimi kompetencjami językowymi, świadczącymi o poziomie wiedzy z języka polskiego i wskazuje na chęć ciągłego doskonalenia własnych umiejętności w tym zakresie.

Praca 15.

Sądzę, że poprawne pisanie i mówienie jest bardzo potrzebne oraz ważne, ponieważ łatwiej jest nam się dogadywać z rówieśnikami lub innymi ludźmi. Im ładniej mówimy bądź piszemy tym nasza wypowiedź ustna czy też pisemna jest „bogatsza”, posiada piękne słownictwo.

W przytoczonych wypowiedziach uczniowie rzadko poprzestawali na podaniu jednego powodu uzasadniającego konieczność poprawnego mówienia/pisania. Przysparzało to niejednokrotnie problemów związanych ze zbudowaniem tekstu poprawnego pod względem językowym, co było oceniane w **II kryterium**. Około połowę wszystkich błędów stanowiły błędy w budowie zdań, rzadziej występowały błędy słownikowe czy fleksyjne. Często też brakowało spójności pomiędzy kolejnymi zdaniami.

Na podstawie analizy prac szóstoklasistów, które zostały zredagowane w związku z zadaniem 25, można wysnuć wniosek, że uczniowie mają świadomość językową i odczuwają potrzebę zachowania kultury słowa, widzą też cel uczenia się języka polskiego.

Rozwiązanie **zadania 26** wymagało napisania listu, w którym trzeba było zachęcić adresata do przeczytania wybranej książki. Wypowiedzi uczniów w większości dotyczyły tematu. Niewielu uczniów napisało pracę w innej formie niż list (najczęściej były to streszczenia, podania). Niektórzy uczniowie, rozwiązując zadanie 26, pisali ogólnie o czytaniu książek i ogólnie zachęcali do czytania, nie wskazując żadnej konkretnej książki. Nieliczni uczniowie nie podjęli się napisania listu.

Niemal 90% uczniów spośród tych, których prace poddano analizie, zaczęło list nagłówkiem będącym bezpośrednim zwrotem do adresata. Duża grupa (ponad 85% uczniów) pamiętała o tym, że list należy zakończyć podpisem. Prawie 80% uczniów rozpoczęło wypowiedź od podania informacji o nazwie miejscowości, w której list został napisany, i dacie pisania listu. Wynika z tego, że szóstoklasiści opanowali zasady pisania listu i na ogół nie zapominali o graficznych wyróżnikach tej formy wypowiedzi. W pracach uczniów na ogół występowały zwroty do adresata służące podtrzymaniu z nim kontaktu.

O jakich książkach pisali szóstoklasiści? Najczęściej zachęcali do przeczytania książek, które są lekturami szkolnymi, np. *Szatan z siódmej klasy* K. Makuszyńskiego, *Ten obcy* I. Jurgielewiczowej, *Opowieści z Narnii* C. S. Lewisa, *Ania z Zielonego Wzgórza* L. M. Montgomery, *W pustyni i w puszczy* H. Sienkiewicza, *Hobbit, czyli tam i z powrotem* J. R. R. Tolkiena. Nieco rzadziej za ciekawe uznawali takie książki, jak: *Przypadki Robinsona Crusoe* D. Defoe, różne części *Harry'ego Pottera* J. K. Rowling, *Tajemniczy ogród* F. H. Burnett, *Zmierzch* S. Meyer, *Sposób na Alcybiadesa* E. Niziurskiego, *Tomek w krainie kangurów* A. Szklarskiego, *Pinokio* C. Collodiego, *Zwiadowcy* J. Flanagan, *Bracia Lwie Serce* A. Lindgren, *Oskar i pani Róża* E. E. Schmitta, *Akademia pana Kleksa* J. Brzechwy, *Eragon* C. Paoliniego, *Baśniobór* M. Brandona, *Opowieści o pilocie Pirxie* S. Lema, *W 80 dni dookoła świata* J. Verna, *Wiedźmin* A. Sapkowskiego, *Władca Pierścieni* J. R. R. Tolkiena, *Chłopcy z Placu Broni* F. Molnara, *Magiczne drzewo* A. Maleszki, *Mikołajek* R. Goscinny'ego, *Przygody Tomka Sawyera* M. Twaina, *Ulysses Moore* P. Baccalario. Ta lista książek nie wyczerpuje lektur tegorocznych szóstoklasistów. Poza wyżej wspomnianymi znalazły się książki czytane w klasach I-III, np. *O psie, który jeździł koleją* R. Pisarskiego, *Dzieci z Bullerbyn* A. Lindgren. Warte uwagi jest to, że niektórzy uczniowie w swoich pracach pisali o książkach, które są lekturami przeznaczonymi, jak się wydaje, dla starszych czytelników, np. *Biały kiel* J. Londona, *Opowieść wigilijna* K. Dickensa.

Prace napisane przez szóstoklasistów oceniano według pięciu kryteriów.

Kryterium I dotyczyło treści i formy listu. Uczniowie mogli za nie uzyskać maksymalnie 3 punkty, a średnio uzyskali 1,9 pkt. Najwyższą liczbę punktów możliwą do zdobycia za spełnienie tego kryterium otrzymało 17% piszących, 2 punkty – 61%, a 1 punkt – 18%. Natomiast prawie 3% uczniów nie otrzymało ani jednego punktu.

Maksymalną liczbę punktów za realizację tego kryterium mogli otrzymać uczniowie, którzy napisali list i zachęcili do przeczytania wybranej książki, posługując się rozwiniętą i popartą przykładami argumentacją.

Oto przykład dwóch prac uczniowskich, które odznaczają się pełną realizacją tematu.

(nazwa miejscowości), 4.04.2013 r.

Droga Martyno!

Piszę do Ciebie ten list, ponieważ ostatnio przeczytałam ciekawą książkę i chciałam Cię zachęcić do jej przeczytania.

Książka ma tytuł „Szatan z siódmej klasy”, a jej autorem jest Kornel Makuszyński. Jej akcja zaczyna się w szkole, kiedy Adam Cisowski, uczeń klasy siódmej, odkrywa metodę odpytywania profesora Gąsowskiego. Zaskoczony profesor zabiera chłopca do swojej rodzinnej wsi, aby rozwiązał zagadkę znikających drzwi. Chłopiec przeżywa tam wiele niebezpiecznych przygód, rozwiązuje kilka trudnych zagadek, a później odkrywa miłość.

To naprawdę wciągająca i zabawnie przedstawiona historia. Oprócz wątku detektywistycznego są jeszcze historyczny i miłosny. Niedługo będziesz miała dużo czasu na przeczytanie, bo zbliżają się wakacje. Niedługo napiszę.

Pozdrawiam,

Marta

W pracy tej występują wyznaczniki formalne listu: miejscowość, data, wyodrębniony w nagłówku zwrot do adresata, podpis.

Wypowiedź jest prawidłowo skomponowana. We wstępie zarysowany został powód napisania listu i pojawiło się nawiązanie do tematu pracy. W rozwinięciu autorka krótko streściła książkę i podała powody, dla których warto przeczytać książkę. Podkreśliła, że *Szatan z siódmej klasy* ma ciekawą fabułę. Walorem książki jest dla niej m.in. połączenie

w utworze tematyki przygodowej, detektywistycznej i miłosnej. Praca zawiera podsumowanie i właściwe dla listu, skonwencjonalizowane zakończenie.

Autorka pracy posłużyła się słownictwem nacechowanym emocjonalnie (*ciekawą, zaskoczony, niebezpiecznych, wciągająca i zabawnie*). Wypowiedź odznacza się pewną nieporadnością językową (powtórzenia *przeczytałam, przeczytania, niedługo*). Nie zakłóca ona jednak komunikatywności wypowiedzi.

(nazwa miejscowości), 4.04.2013 r.

Drogi Marku!

Witaj. W tym liście chcę Ci polecić powieść Ireny Jurgielewiczowej pt. „Ten obcy”.

Książka opowiada o czwórce przyjaciół, którzy spędzają wakacje w Olszynach. Pewnego dnia przyjaciele wybrali się na wyspę i znaleźli tam obcego im chłopaka – Zenka, który wyruszył na poszukiwanie swego wujka. Na pewno zaciekawili Cię ta książka, iż bardzo lubisz takie powieści z tajemniczymi bohaterami. Dla mnie najciekawszą akcją było uratowanie małego dziecka przez Zenka. Jest też wiele takich fragmentów zapierających dech w piersiach. W książce autorka zawarła rozwiązania na problemy nastolatków, co myślę, że Ciebie to zainteresuje.

Mam nadzieję, że ją przeczytasz. Napisz do mnie.

Pozdrawiam

Paweł

Autor tej pracy właściwie rozplanował list graficznie, uwzględnił wszystkie formalne wyznaczniki listu. Zadbał o właściwą kompozycję swej wypowiedzi, choć trzeba zauważyć, że wstęp i zakończenie są lakoniczne. W rozwinięciu jedno zdanie poświęcił zarysowaniu fabuły, a w kolejnych wyraził swoją opinię na temat książki Ireny Jurgielewiczowej. Posłużył się przy tym kilkoma argumentami zachęcającymi do przeczytania. Są to: *tajemniczy bohater, uratowanie dziecka, najciekawsze zdarzenie, wiele fragmentów zapierających dech w piersiach, w książce zostały ukazane sposoby rozwiązania problemów nastolatków*. Autor wypowiedzi posłużył się słownictwem wartościującym i perswazyjnym. Podtrzymywał też w liście kontakt z adresatem listu, używając np. sformułowania świadczącego o tym, że zna jego zainteresowania, upodobania (*bardzo lubisz takie powieści z tajemniczymi bohaterami*). A zatem nie tylko przedmiot jego rozważań jest dla niego ważny, ale i osoba, do której pisze list. Taki układ treści świadczy o tym, że autor listu zdaje sobie w pełni sprawę, czym jest list i jakie pełni funkcje. Warto także zwrócić uwagę na to, że uczeń najpierw przedstawił książkę w ujęciu ogólnym, by zaraz ukazać jej wartość poprzez przywołanie jednostkowego zdarzenia (*Dla mnie najciekawszą akcją było uratowanie małego dziecka przez Zenka*). Praca opiera się na logicznym układzie treści, który jest wyrazem umiejętności porządkowania informacji i przedstawiania jej we właściwym hierarchicznym układzie.

Jeżeli uczeń napisał list i zachęcił w nim do przeczytania wybranej książki, lecz posłużył się w nim ogólnikową argumentacją, otrzymywał za I kryterium (treść i forma listu) 2 punkty. Oto przykład takiej pracy.

04.04.2013 rok
(nazwa miejscowości)

Droga Beato!

Długo do Ciebie nie pisałam i bardzo chciałabym podziękować za naszyjnik, który dostałam od Ciebie w prezencie.

Niedawno wraz z klasą omawialiśmy ciekawą lekturę pt. „Przypadki Robinsona Kruzoa” Daniela Defoe.

Lektura opowiada o młodym rozbitku, który mimo sprzeciwień losu spełnił swe największe marzenie, i samotnie wyruszył w rejs.

Po wielu przygodach, jakie przeżywa dopływa do bezludnej wyspy, na której walczy z losem i świetnie sobie radzi. Po kilku latach zaprzyjaźnia się z rozbitkiem, którego nazywa Piętaszkiem, i przeżywają razem wiele przygód.

Mam nadzieję, że także przeczytasz tą lekturę i spodoba Ci się tak samo jak mi.

*Twoja przyjaciółka
Wiktoria*

Autorka wypowiedzi zna graficznie wyróżniki listu i zbudowała wypowiedź o trójdzielnej kompozycji. W rozwinięciu opowiedziała o książce, która ją zaintrygowała, poprzestała jednak na streszczeniu fabuły. O książce napisała ogólnikowo. Zachęciła do jej przeczytania, ale uczyniła to mało konkretnie.

Jeśli uczeń, pisząc pracę, nie odnosił się do żadnej konkretnej książki i pisał ogólnie o czytaniu, to za I kryterium mógł otrzymać 1 punkt. Niżej zaprezentowana praca jest przykładem takiej wypowiedzi.

(nazwa miejscowości), 20.03.05

Drogi Kolego

Długo do Ciebie nie pisałem... Chciałbym Ci dziś opowiedzieć o zachęcie do czytania książek.

W swoim życiu przeczytałem wiele książek. Poznałem dużo słów i gatunków literackich. Pomogło mi to w szkole, jak i w życiu codziennym. Jeśli lubisz kryminały, lub książki przyrodnicze, przeczytaj je. Na pewno przydad Ci się to w życiu.

Na końcu chciałbym Cię pozdrowić. Pamiętaj czytaj książki. W szkole będziesz bystrzaczem, a ludzie będą inaczej na Ciebie patrzyli.

*Pozdrawiam!
Janek*

Autor pracy zredagował list luźno związany z tematem, uwzględnił graficznie wyróżniki listu i pamiętał o kompozycyjnej trójdzielności. Posłużył się też słownictwem umożliwiającym podtrzymanie w liście kontaktu z adresatem. Zachęcił go do czytania książek, nie wspominając jednak żadnej konkretnej lektury.

Kryterium II dotyczyło stylu. Za jego realizację uczniowie mogli otrzymać 1 punkt, jeśli dostosowali styl do sytuacji komunikacyjnej, czyli posługiwali się odpowiednimi zwrotami służącymi do podtrzymania kontaktu z odbiorcą i używali słownictwa wartościującego. Kryterium to spełniło 71% szóstoklasistów.

(nazwa miejscowości), 4.04.2013 r.

Drogi Tomku!

Bardzo długo się nie widzieliśmy. Szkoda, że musiałeś przeprowadzić się do innego miasta. Brakuje mi naszych wspólnych zabaw. Pewnie masz tam dużo kolegów.

Wiesz, ostatnio przeczytałem ciekawą książkę J. R. R. Tolkiena „Hobbit czyli tam i z powrotem”. Bardzo mi się spodobała, ponieważ jest to powieść fantastyczno-przygodowa. Opowiada o dzielnym hobbicie Bilbie Bagginsie. Bohater pewnego dnia spotyka czarodzieja, który zachęca go na udział w przygodzie. Bilbo razem z krasnoludami wyrusza w ekscytującą podróż po Śródziemiu. Więcej Ci nie będę mówił. Wspomnę jeszcze tylko o walce ze smokiem, ale dowiesz się wszystkiego, gdy przeczytasz książkę. Na pewno się Tobie spodoba, bo wiem, że lubisz takie klimaty.

Serdecznie Cię pozdrawiam. Czekam na listy od Ciebie.

Dominik

Zaprezentowana wyżej praca jest przykładem listu napisanego stylem dostosowanym do sytuacji komunikacyjnej. Wyróżnione grubszą czcionką wyrazy służą podtrzymaniu kontaktu z odbiorcą. Wśród nich są czasowniki w drugiej osobie liczby pojedynczej i pierwszej osobie liczby mnogiej oraz zaimki. Autor pracy w celu zachęcenia adresata do przeczytania książki użył słownictwa wartościującego i perswazyjnego (fragmenty podkreślone). Dzięki temu ciekawie przedstawił wybraną książkę.

Kryterium III związane było z oceną poprawności wypowiedzi szóstoklasistów pod względem językowym. Za to kryterium można było otrzymać 2 punkty. Prawie 26% uczniów otrzymało maksymalną liczbę punktów (popeniło nie więcej niż jeden lub dwa błędy w zależności od długości pracy), a około 30% uzyskało 1 pkt (popeniło najwyżej 2-3 błędy w pracy o długości do 18 linii lub najwyżej 3-4 błędy w pracy dłuższej niż 18 linii). 45% uczniów otrzymało 0 punktów.

Najczęściej popełniane przez szóstoklasistów błędy to:

- użycie słów w niewłaściwym znaczeniu lub rażąco niepoprawne połączenia wyrazów (dotyczy prac ponad 33% uczniów),
- rażące powtórzenia, nadużywanie zaimków (dotyczy prac 33% uczniów),
- niepoprawna forma gramatyczna wyrazów (dotyczy prac ponad 30% uczniów),
- nieumiejętność wyznaczania granicy zdania (dotyczy prac 27% uczniów),
- inne rażąco niepoprawne konstrukcje zaburzające sens zdania (dotyczy prac ponad 18,5% uczniów).

Innego rodzaju błędy językowe pojawiały się w uczniowskich pracach rzadziej.

Kryterium IV to ocena tekstu pod względem poprawności ortograficznej. Maksymalną liczbę punktów za spełnienie tego kryterium (1 pkt) dostało 59% uczniów. W swoich pracach popeniili oni najwyżej dwa błędy ortograficzne, jeśli napisali pracę o długości do 18 linii, i najwyżej 3 błędy, jeśli napisali więcej niż 18 linii tekstu.

W pracach szóstoklasistów najczęściej występującymi błędami było naruszenie zasad pisowni:

- *ą, ę* w około 45% prac (błędy występowały głównie w zakończeniach czasowników i końcówkach fleksyjnych rzeczowników i przymiotników),
- wyrażen przyimkowych w prawie 17% prac,
- *rz* i *ż* w około 16,5% prac,
- wyrazów wielką literą w około 15% prac,
- *ó* w prawie 11% prac.

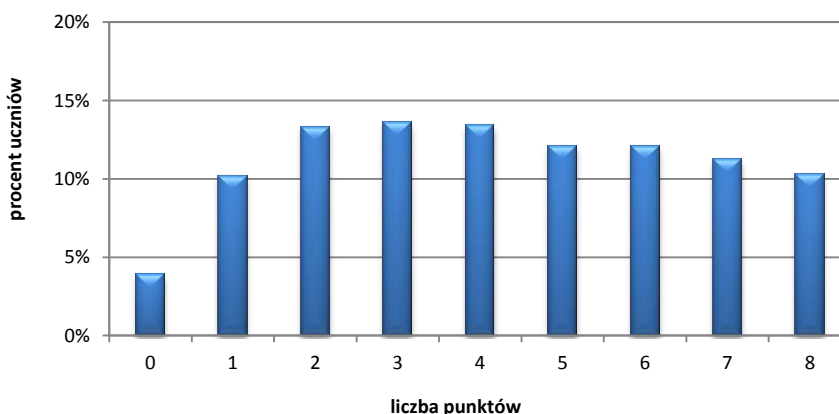
Kryterium V wiąże się z oceną tekstu pod względem poprawności interpunkcyjnej. Za spełnienie tego kryterium można było uzyskać 1 punkt i 53% szóstoklasistów zdobyło ten punkt, a więc w swoich pracach popełnili oni najwyżej dwa błędy interpunkcyjne, jeśli napisali pracę o długości do 18 linii, i najwyżej 3 błędy, jeśli napisali więcej niż 18 linii tekstu.

Najczęściej występującym w wypowiedziach uczniowskich błędem interpunkcyjnym był brak przecinka rozdzielającego zdania składowe w zdaniu złożonym. Taki błąd wystąpił niemal w 80% prac. Dosyć często popełnianym błędem (ponad 11% prac) było niestawianie kropki na końcu zdania. Nieco rzadziej pojawiały się dwa typy błędów interpunkcyjnych: zbędne stawianie przecinka pomiędzy wyrazami tworzącymi związek wyrazowy (4% prac) i brak przecinka między wyrazami użytymi w celu wyliczenia (niespełna 3% prac).

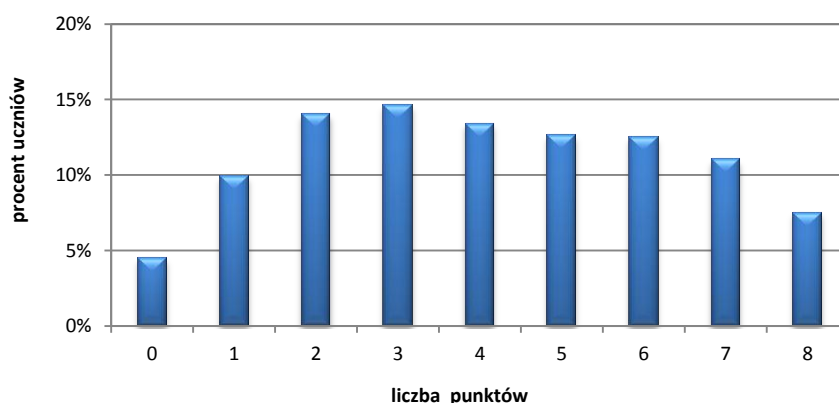
3.3. ROZUMOWANIE

Średni wynik w *rozumowaniu* w województwie podlaskim to 4,2 pkt, w województwie warmińsko-mazurskim – 4,1 pkt, czyli odpowiednio 53% i 51% punktów możliwych do uzyskania. Wynik zerowy otrzymało 4% uczniów, natomiast wynik maksymalny (8 pkt) – prawie 9% uczniów. Rozkład wyników w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 5. i 6.

Wykres 5. Rozkład wyników w *rozumowaniu* (arkusz standardowy S-1-132) – województwo podlaskie

Wykres 6. Rozkład wyników w *rozumowaniu* (arkusz standardowy S-1-132) – województwo warmińsko-mazurskie

W zakresie *rozumowania* sprawdzano umiejętności: rozpoznawania charakterystycznych cech i własności liczb i figur (uczeń mógł otrzymać 4 punkty), wnioskowania o przebiegu zjawiska, mającego charakter prawidłowości, na podstawie jego opisu (1 punkt) oraz

ustalenia sposobu rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3 punkty). Opis sprawdzanych czynności oraz poziom ich wykonania przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Poziom wykonania zadań z *rozumowania* (arkusz standardowy S-1-132)

Zadanie	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność Uczeń:	Liczba punktów za zadanie	% uzyskanych punktów w województwie	
				podlaskim	warmińsko-mazurskim
11	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb (3.6)	wskazuje liczbę podzielną przez 9	1	54	52
12	wnioskuje o przebiegu zjawiska, mającego charakter prawidłowości, na podstawie jego opisu (3.7)	ustala kolejny termin powtarzanej regularnie czynności	1	43	40
13	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb (3.6)	ustala najmniejszą liczbę składników sumy tworzonej z liczb odpowiadających nominałom monet	1	50	46
20	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności liczb i figur (3.6)	porównuje pola prostokątów, rozróżniając porównywanie różnicowe i ilorazowe	1	72	71
21	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności figur (3.6)	wskazuje prostokąty o takim samym polu	1	59	58
22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza wielokrotność i ustala największą liczbę spełniającą warunki zadania	3	49	48

Łatwe dla uczniów okazało się porównanie pól dwóch prostokątów o podanych wymiarach (zadanie 20). Ponad 70% uczniów poprawnie obliczyło pola prostokątów (9 m^2 i 18 m^2) i zastosowało porównywanie ilorazowe (*2 razy większe*). Około 12% szóstoklasistów pomyliło porównywanie ilorazowe i różnicowe (wskazali odpowiedź *o 2 m² większe*). Prawie 20% uczniów porównało obwody tych prostokątów (12 m i 17 m): różnicowo (*o 5 m² większe*) – około 13% wszystkich uczniów, lub ilorazowo (*5 razy większe*) – prawie 5% z nich.

Umiarkowanie trudne było dla szóstoklasistów wskazanie prostokątów o takim samym polu (zadanie 21) i wskazanie liczby podzielnej przez 9 (zadanie 11), a dla uczniów z województwa podlaskiego również ustalenie najmniejszej liczby monet, którymi kasjerka może wydać resztę (zadanie 13).

W **zadaniu 21**, korzystając z informacji podanych w tabeli, należało wybrać nazwy pomieszczeń, które miały takie same pola powierzchni. Za zadanie można było otrzymać 1 punkt. Prawie 60% uczniów poprawnie wymieniło dwa pomieszczenia o takim samym polu powierzchni, uzyskując 1 punkt. Około 6% uczniów nie udzieliło żadnej odpowiedzi na pytanie¹⁸.

Na podstawie analizy rozwiązań zadania 21 dokonanej przez egzaminatorów można przypuszczać, że niektórzy szóstoklasiści nie zrozumieli znaczenia sformułowania *równe pola powierzchni podłóg*. Część uczniów (około 15%) wymieniła dwa pomieszczenia, które miały jednakowy jeden wymiar, np. pokój dziecięcy i sypialnię, pokój dziecięcy i jadalnię lub jadalnię i sypialnię. Około 1,5% uczniów wpisało odpowiedź: „kuchnia”, czyli wybrało

¹⁸ Szczegółowej analizie poddano 985 prac (dane zgromadzono dzięki egzaminatorom, z których każdy przeanalizował i opisał rozwiązanie zadań 21-24 w pięciu losowo wybranych pracach).

pomieszczenie, którego podłoga ma kształt kwadratu, a więc ma taką samą długość i szerokość. Nieco mniej uczniów (około 1%) wypisało 5 pomieszczeń – wszystkie oprócz pokoju dziecięcego. Być może zauważyli oni, że pola powierzchni tych pomieszczeń wyrażają się liczbą całkowitą – *równą*. Około 4% uczniów stwierdziło, prawdopodobnie obliczając obwody prostokątów, że nie ma pomieszczeń o takim samym polu powierzchni.

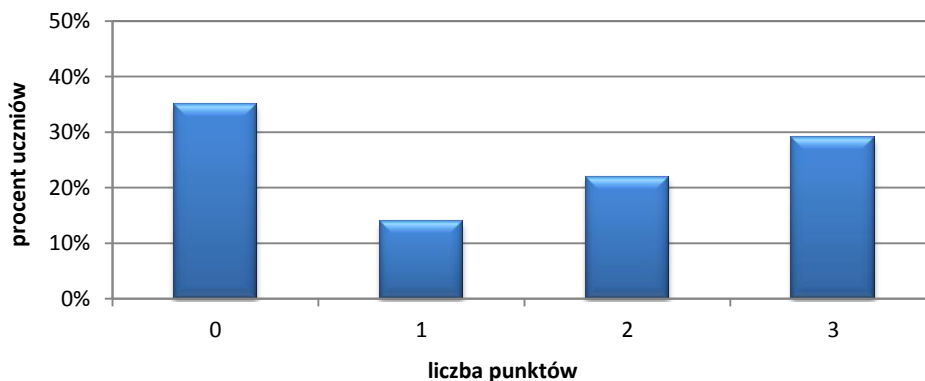
W zadaniu 11 należało do trzech podanych cyfr dobrać czwartą tak, by powstała liczba podzielna przez 9. Ponad połowa uczniów wskazała właściwą cyfrę – 5. Najczęściej wskazywaną błędną odpowiedzią (ponad 22%) była cyfra 9. Prawie 19% uczniów wybrało cyfrę 2, prawdopodobnie myląc cechę podzielności przez 9 z cechą podzielności przez 4, gdyż w utworzonej w ten sposób liczbie 4227 dwie ostatnie cyfry tworzą liczbę podzielną przez 9. Warto zauważyć, że znajomość cech podzielności nie była konieczna do rozwiązania zadania.

Dla uczniów z województwa podlaskiego umiarkowanie trudne, a dla uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego trudne okazało się ustalenie najmniejszej liczby składników sumy tworzonej z liczb odpowiadających nominałom monet (zadanie 13). W obu województwach mniej niż połowa uczniów poprawnie obliczyła resztę ($20\text{ zł} - 12,70\text{ zł} = 7\text{ zł } 30\text{ gr}$) i ustaliła najmniejszą liczbę monet, którymi można wypłacić tę kwotę (4 monety: 5 zł, 2 zł, 20 gr, 10 gr). Uczniowie, którzy wskazali błędną odpowiedź, mogli źle obliczyć resztę lub ustalić liczbę monet dających odpowiednią kwotę, nie szukając najmniejszej takiej liczby.

Trudne dla uczniów z obu województw było wyznaczenie wielokrotności i ustalenie największej liczby spełniającej warunki zadania (zadanie 22) i ustalenie kolejnego terminu powtarzanej regularnie czynności (zadanie 12).

Zadanie 22 sprawdzało umiejętność wyznaczenia kwoty uzyskanej ze sprzedaży podanej ilości makulatury i ustalenia największej liczby sadzonek, które można kupić za wyznaczoną kwotę. Za zadanie można było otrzymać 3 punkty. Rozkład wyników uzyskanych przez uczniów za to zadanie przedstawia wykres 7.

Wykres 7. Rozkład wyników za zadanie 22 (arkusz standardowy S-1-132)

Pełne, poprawne rozwiązanie przedstawiło około 30% uczniów. Zwykle uczniowie zapisywali wszystkie potrzebne obliczenia w czystopisie, mnożenie i dzielenie wykonując sposobem pisemnym, jak w poniższej pracy:

22. Uczniowie zebrali 1534 kg makulatury i sprzedali ją w punkcie skupu po cenie 20 groszy za kilogram. Za uzyskane pieniądze postanowili kupić sadzonki krzewów po 12 zł za sztukę. Ile najwięcej sadzonek krzewów mogli kupić?

Zapisz wszystkie obliczenia.

Handwritten student work on grid paper. On the left, a multiplication problem is solved: $1534 \times 20 = 30680$. The student writes $1534 \times 20 = 30680$ and shows the vertical multiplication. Below it, they write $30680 \text{ gr} = 306,80 \text{ zł}$. On the right, a division problem is solved: $306,80 : 12 = 25,56$. The student shows the vertical division, resulting in 25 with a remainder of 8.

Odpowiedź: Mogli kupić... 25... sadzonek... krzewów.....

Niektórzy uczniowie kończyli dzielenie na wyznaczeniu części całkowitej ilorazu, co może świadczyć o dobrym rozumieniu sytuacji opisanej w zadaniu:

Handwritten student work on grid paper. On the left, the same multiplication problem is solved: $1534 \times 20 = 30680$. On the right, the division $306,80 : 12 = 25,56$ is shown. A handwritten note next to the division says: "Odp. Najwięcej sadzonek krzewów mogli kupić 25 szt."

Odpowiedź: Najwięcej sadzonek krzewów w. mogli kupić 25 szt.....

Co piąty uczeń przedstawił sposób rozwiązania zadania (obliczał kwotę uzyskaną za makulaturę oraz ustalał liczbę sadzonek kupionych za tę kwotę), ale w rozwiązaniu popełnił błędy rachunkowe i uzyskał 2 punkty. Najczęściej (w około 7% prac) błędy występowały w dzieleniu kwoty uzyskanej za makulaturę przez cenę jednej sadzonki (12 zł) lub w interpretacji wyniku tego dzielenia. W poniższej pracy błąd polega na niewstawieniu przecinka w ilorazie:

Handwritten student work on grid paper. On the left, the multiplication $1534 \times 20 = 30680$ is shown. On the right, the division $30680 : 12 = 2556,66$ is shown. The student has written the result as 2556,66, missing a decimal point in the original image's transcription. The handwritten note next to it says: "Odp. Najwięcej sadzonek krzewów mogli kupić 2556 szt."

Odpowiedź: Najwięcej... sadzonek... krzewów mogli kupić 255.....

Czasem rozwiązanie przedstawione w czystopisie nie pozwala określić źródła błędu. Poniższy przykład pokazuje obliczenia zapisane w brudnopisie (który nie podlega ocenie):

Handwritten calculations on grid paper:

$$1534 : 20 = 306,80$$

$$306,80 : 12 = 25,5666...$$

Jak widać, uczeń dwukrotnie wykonywał właściwe dzielenie (z błędami). Zdecydował się na przepisaniu do czystopisu wyniku drugiego dzielenia i podczas tej czynności również popełnił błąd:

Handwritten calculations in a clean grid:

$$1534 \text{ kg} : 20 = 306,80$$

$$306,80 \text{ zł} : 12 \text{ zł} = 33$$

Odpowiedź: ...Możli...kupić...najwięcej...33 sadzonek krzewów.....

Prawie 6% uczniów popełniło błędy przy obliczaniu kwoty uzyskanej za makulaturę, nieco więcej miało trudności z zamianą groszy na złote. Poniższe przykłady ilustrują takie błędy:

Two examples of student errors:

$$1534 \cdot 20 = 3008$$

$$3008 : 12 = 250,66$$

$$3400 - 3040 = 360$$

$$360 : 12 = 30$$

Handwritten calculations showing a student's attempt to convert 1534 kg to zł and then divide by 12:

$$1534 \cdot 20 \text{ gr} = 30680 \text{ gr} = 306,80 \text{ zł}$$

$$306,80 \text{ zł} : 12 \text{ zł} = 25,5666...$$

Niektórzy uczniowie obliczenia wykonywali w pamięci. W niektórych przypadkach było to przyczyną błędu:

$$\begin{array}{l}
 1534 \text{ kg} \cdot 20 \text{ g} = 1534 \text{ kg} \cdot 20 \text{ kg} = 3068 \text{ g} \\
 3068 \text{ g} = 30,68 \text{ zł} \\
 30,68 \text{ zł} : 12 \text{ zł} \approx 2
 \end{array}$$

Odpowiedź:Możli...kupić...maksymalnie...2...sadzonki.....

Prawie 15% uczniów zapisało działanie prowadzące do obliczenia kwoty uzyskanej za makulaturę, uzyskując 1 punkt za zadanie. Najczęściej było to mnożenie $1534 \cdot 20$, rzadziej $1534 \cdot 0,2$. Część uczniów na tym poprzestała, część obliczyła wartość iloczynu (poprawnie lub z błędem rachunkowym). Niektórzy zapisali jeszcze jakieś obliczenia, ale nie prowadziły one do ustalenia liczby sadzonek.

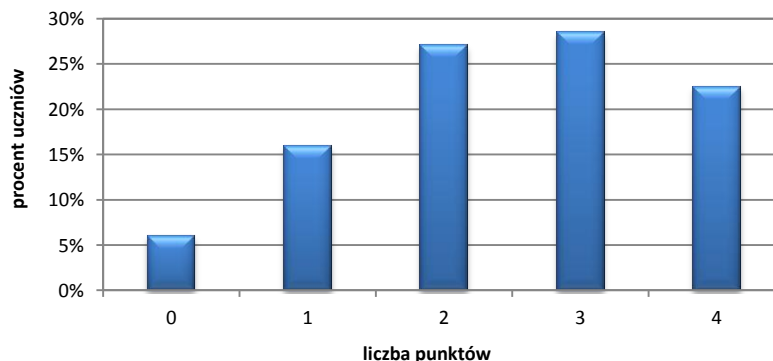
Co trzeci uczeń otrzymał 0 punktów. Najczęstszą przyczyną uzyskania tego wyniku było zapisanie dzielenia $1534 : 20$, rzadziej – mnożenia $1534 \cdot 5$, a więc działań, które nie prowadziły do rozwiązania zadania. Nieliczni uczniowie nie podjęli próby rozwiązania zadania.

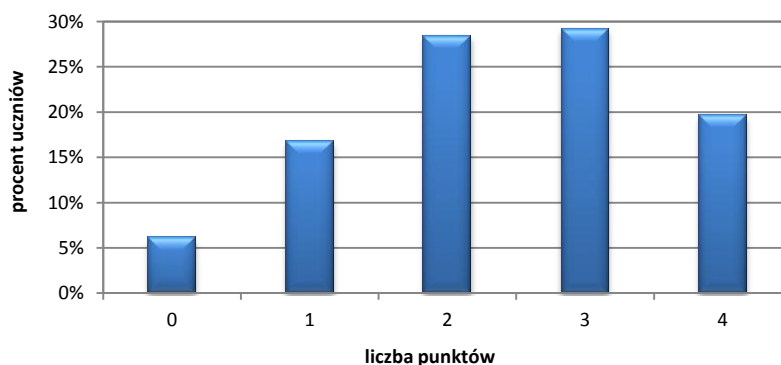
Najtrudniejsze w zakresie *rozumowania* było dla uczniów zadanie 12. Poprawnie rozwiązało je ponad 40% uczniów, wskazując dzień tygodnia, w którym Jurkowi przypadnie zmywanie naczyń po obiedzie (*czwartek*). Ponad 30% uczniów udzieliło błędnej odpowiedzi: *w piątek*. Prawdopodobnie zauważyli oni, że tę samą czynność (nakrywanie do stołu lub zmywanie) każde dziecko wykonuje co trzeci dzień, następnie ustalili, że trzeci dzień od wtorku to piątek, pomijając informację, że chodzi o dwie różne czynności wykonywane przez Jurka.

3.4. KORZYSTANIE Z INFORMACJI

Średni wynik w *korzystaniu z informacji* w województwie podlaskim to 2,5 pkt, w województwie warmińsko-mazurskim – 2,4 pkt, czyli odpowiednio 61% i 60% punktów możliwych do uzyskania. Wynik najniższy (0 pkt) otrzymało prawie 6% uczniów, wynik maksymalny (4 pkt) – ponad 20% uczniów. Rozkład wyników w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 8. i 9.

Wykres 8. Rozkład wyników w *korzystaniu z informacji* (arkusz standardowy S-1-132) – województwo podlaskie

Wykres 9. Rozkład wyników w *korzystaniu z informacji* (arkusz standardowy S-1-132) – województwo warmińsko-mazurskie

Umiejętność *korzystania z informacji* sprawdzano czterema zadaniami zamkniętymi. Dotyczyły one posługiwania się źródłem informacji (schematycznym rysunkiem i rozkładem jazdy oraz regulaminem biblioteki). Opis sprawdzanych czynności oraz poziom ich wykonania przedstawia tabela 4.

Tabela 4. Poziom wykonania zadań z *korzystania z informacji* (arkusz standardowy S-1-132)

Zadanie	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność Uczeń:	Liczba punktów za zadanie	% uzyskanych punktów w województwie	
				podlaskim	warmińsko-mazurskim
15	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy)	1	50	49
16	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy)	1	84	84
17	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z dwóch różnych źródeł (schematyczny rysunek i rozkład jazdy)	1	41	37
18	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wykorzystuje informacje z regulaminu do wyznaczenia terminu spełniającego określone warunki	1	70	69

Uczniowie najlepiej poradzili sobie z odczytaniem ze schematycznego rysunku czasu przejazdu autobusu między przystankami, z uwzględnieniem wydłużenia tego czasu i obliczeniem godziny zakończenia przejazdu (zadanie 16). Trudniejsze było dla nich wykorzystanie tych samych źródeł informacji do ustalenia najwcześniejszej z możliwych godziny odjazdu autobusu (zadanie 15). Jest to umiejętność przydatna w codziennych sytuacjach, mimo to ponad 35% uczniów nie zwróciło uwagi na dzień podany w zadaniu – sobota – i skorzystało z rozkładu jazdy obowiązującego od poniedziałku do piątku. Najtrudniejsze dla uczniów było obliczenie godziny zakończenia podróży (zadanie 17). Prawie połowa uczniów nie uwzględniła w obliczeniach czasu oczekiwania na autobus.

Z kolei w zadaniu 18 sprawdzającym umiejętność wykorzystania informacji z regulaminu biblioteki około 17% uczniów przy ustalaniu terminu zwrotu książki do biblioteki

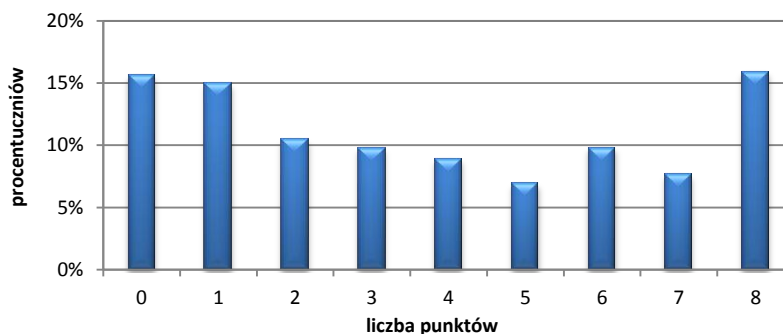
nie uwzględniło informacji podanej na końcu regulaminu – zgody na przedłużenie czasu wypożyczenia.

Wyniki uzyskane przez uczniów mogą świadczyć o trudnościach szóstoklasistów z powiązaniem informacji rozproszonych w różnych miejscach. Wielu z nich pomija niektóre warunki zadania. Może być to związane z błędnym przekonaniem uczniów, że zadania zamknięte rozwiązuje się szybko, że nie wymagają wnikliwej analizy treści i głębszego namysłu.

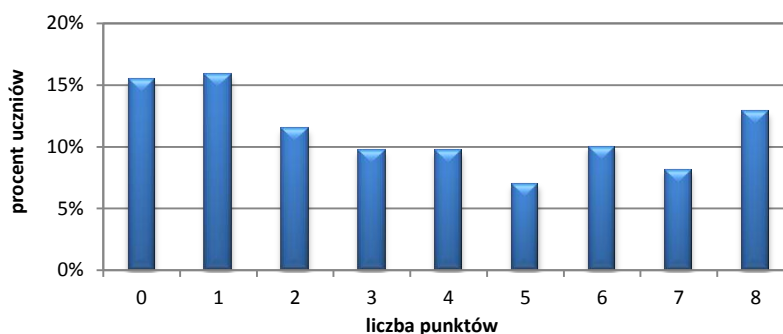
3.5. WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE

Średni wynik w *wykorzystywaniu wiedzy w praktyce* w województwie podlaskim to 3,7 pkt, w województwie warmińsko-mazurskim – 3,6 pkt, czyli odpowiednio 47% i 45% punktów możliwych do uzyskania. Wynik zerowy otrzymało nieco ponad 15% uczniów, wynik maksymalny (8 pkt) – 14% uczniów. Rozkład wyników w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 10. i 11.

Wykres 10. Rozkład wyników w *wykorzystywaniu wiedzy w praktyce* (arkusz standardowy S-1-132) – województwo podlaskie

Wykres 11. Rozkład wyników w *wykorzystywaniu wiedzy w praktyce* (arkusz standardowy S-1-132) – województwo warmińsko-mazurskie

W zakresie *wykorzystywania wiedzy w praktyce* sprawdzano umiejętność wykonywania obliczeń dotyczących wagi, długości, powierzchni i objętości (uczeń mógł otrzymać 6 punktów) oraz wykorzystania w sytuacjach praktycznych własności liczb i stosowania ich do rozwiązania problemu (2 punkty). Opis sprawdzanych czynności oraz poziom ich wykonania przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Poziom wykonania zadań z wykorzystywania wiedzy w praktyce (arkusz standardowy S-1-132)

Zadanie	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność Uczeń:	Liczba punktów za zadanie	% uzyskanych punktów w województwie	
				podlaskim	warmińsko-mazurskim
14	wykonuje obliczenia dotyczące wagi (5.3)	oblicza masę paczki zawierającej jednakowe elementy	1	65	63
19	wykonuje obliczenia dotyczące długości (5.3)	oblicza obwód prostokąta	1	56	54
23	wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności liczb i stosuje je do rozwiązania problemu (5.5)	oblicza ułamek danej liczby i wykorzystuje zależności między liczbami naturalnymi do wyznaczenia rozwiązania zadania	2	51	50
24	wykonuje obliczenia dotyczące powierzchni i objętości (5.3)	oblicza powierzchnię obszaru i ilość opadów na tym obszarze	4	38	36

Umiarkowanie trudne dla uczniów okazało się obliczenie masy paczki zawierającej jednakowe elementy (zadanie 14), obliczenie obwodu prostokąta (zadanie 19) oraz obliczenie ułamka danej liczby i wykorzystanie zależności między liczbami naturalnymi do wyznaczenia rozwiązania zadania (zadanie 23).

W zakresie *wykorzystywania wiedzy w praktyce* uczniowie najlepiej poradzili sobie z obliczeniem masy pudełka z książkami i z zamianą jednostek masy (zadanie 14). Około 64% szóstoklasistów poprawnie obliczyło wartość odpowiedniego wyrażenia i wynik wyraziło w kilogramach (9,2 kg). Co trzeci uczeń udzielił odpowiedzi 0,95 kg lub 9,5 kg, co mogło wynikać z uwzględnienia w obliczeniach tylko jednej książki (55 dag + 40 dag = 95 dag). Z kolei co piąty uczeń popełnił błąd przy zamianie jednostek i udzielił odpowiedzi 9,5 kg (jeśli obliczył, że paczka ma łączną masę 95 dag) lub 92 kg (dla prawidłowo wyznaczonej masy 920 dag).

Trudniejsze było dla szóstoklasistów obliczenie obwodu prostokąta (podłogi w jadalni) o podanych wymiarach (zadanie 19). Umiejętnością tą wykazało się około 55% uczniów. Co trzeci uczeń obliczył pole prostokąta, a co dziewiąty – sumę długości dwóch jego boków.

Nieco ponad 50% punktów możliwych do uzyskania uczniowie zdobyli za obliczenie ułamka danej liczby i zastosowanie porównywania różnicowego do wyznaczenia liczby kupionych książek (**zadanie 23**). Około 48% uczniów uzyskało maksymalny wynik (2 p.). Najczęściej wybierany sposób rozwiązania zadania (dzielenie przez 3 i obliczanie różnicy) ilustruje poniższy przykład:

23. Do biblioteki szkolnej zakupiono książki przyrodnicze i historyczne. Przyrodniczych było 48, z czego $\frac{1}{3}$ to książki o roślinach, a pozostałe to książki o zwierzętach. Książek historycznych było o 5 więcej niż książek o zwierzętach. Ile książek historycznych zakupiono do biblioteki?

Zapisz wszystkie obliczenia.

	$48 : 3 = 16$ - książki o roślinach
	$48 - 16 = 32$ - książki o zwierzętach
	$32 + 5 = 37$ - książki historyczne

Odpowiedź: Do biblioteki zakupiono 37 książek.

Rzadziej uczniowie stosowali mnożenie liczby przez ułamek i obliczanie dwukrotności:

$$48 \cdot \frac{1}{3} = \frac{48}{3} = 16 \rightarrow \text{rosłiny}$$

$$\text{zwierzęta} - 16 \cdot 2 = 32$$

$$\text{historyczne} - 32 + 5 = 37$$

Odpowiedź: Do biblioteki kupiono 37 książek historycznych.

Nieliczni piszący (około 4%) otrzymali 1 punkt za to zadanie z powodu błędów rachunkowych. Większość z nich popełniła błąd przy obliczaniu ułamka liczby (mnożenie ułamka zwykłego przez liczbę naturalną lub dzielenie liczb naturalnych). Sporadycznie uczniowie popełniali błędy przy dodawaniu i odejmowaniu liczb naturalnych.

Ponad 45% szóstoklasistów otrzymało 0 punktów, przy czym frakcja opuszczeń nie przekracza 8%.

Wśród błędnych rozwiązań powtarzało się zastosowanie porównywania ilorazowego zamiast różnicowego:

Zapisz wszystkie obliczenia.

$$48 \cdot \frac{1}{3} = \frac{48}{3} = 16 \quad \leftarrow \text{k. roślinach}$$

$$48 - 16 = 32 \quad \leftarrow \text{k. zwierzętach}$$

$$32 \cdot 5 = 160$$

$$\begin{array}{r} 16 \\ 48 : 3 \\ \underline{-30} \\ 18 \\ \underline{-18} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \\ 32 \\ \cdot 5 \\ \hline 160 \end{array}$$

Odpowiedź: Do biblioteki zakupiono ~~160~~ 160 książek historycznych.

Warto zwrócić uwagę na prace uczniów, którzy rozumieli sytuację opisaną w zadaniu i umieli poprawnie odpowiedzieć na zadane pytanie, jednak nie potrafili zapisać odpowiednich obliczeń:

$$48 : 3 = 16 \text{ książek o roślinach}$$

$$48 \text{ książek} - 16 = 32 \text{ książki o zwierzętach}$$

$$32 + 5 = 37$$

Odpowiedź: Książek historycznych było 37.

W pracach uczniów występowały typowe usterki i błędy. Należy do nich zaliczyć brak refleksji nad otrzymanym wynikiem. Na przykład uczniowie, którzy na jednym z etapów rozwiązania uzyskali ułamkową liczbę książek, powinni poszukać błędu. W poniższej pracy końcowy wynik jest wprawdzie liczbą naturalną, ale wyznaczona przez ucznia liczba książek o roślinach wyraża się liczbą mieszaną:

$$48 \cdot \frac{1}{3} = 16 \frac{1}{3} = \frac{48}{3} = 16 \frac{1}{3}$$

$$48 - 16 \frac{1}{3} = \frac{96}{3} - \frac{48}{3} = \frac{48}{3} = 16$$

$$16 + 5 = 21$$

Odpowiedź: Do biblioteki zakupiono 21 książek

Inny uczeń wpisał liczbę dziesiętną do odpowiedzi:

$$48 : \frac{1}{3} = 16 \rightarrow \text{o roślinach}$$

$$48 - 16 = 32 \rightarrow \text{książki o zwierzętach}$$

$$32 : 5 = 6,4 \rightarrow \text{historyczne}$$

Odpowiedź: Do biblioteki zakupiono 6,4 książek

Typową pomyłką jest błąd przy przepisywaniu liczb – danych z zadania lub wyników własnych obliczeń:

Przyrodniczych - 48	$\frac{48}{3} = 16$	18
- o zwierzętach - 30	$\frac{30}{5} = 6$	- 2
- o roślinach - 18	$\frac{18}{1} = 18$	26
Historycznych - 11	$\frac{11}{1} = 11$	
		$\frac{18}{5} = 3,6$

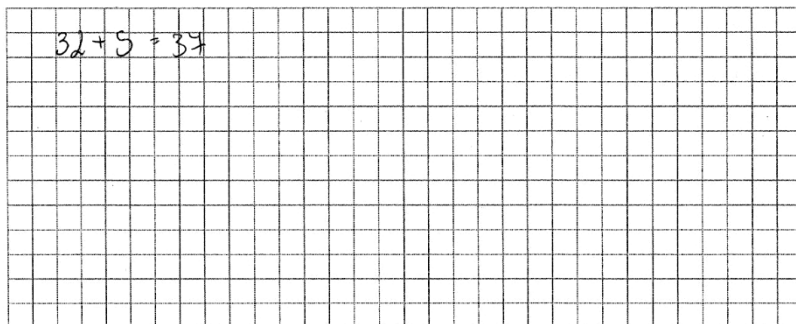
Odpowiedź: 11 książek historycznych

W pracach występują także nieformalne zapisy:

$$48 : 3 = 16 \cdot 2 = 32 + 5 = 37$$

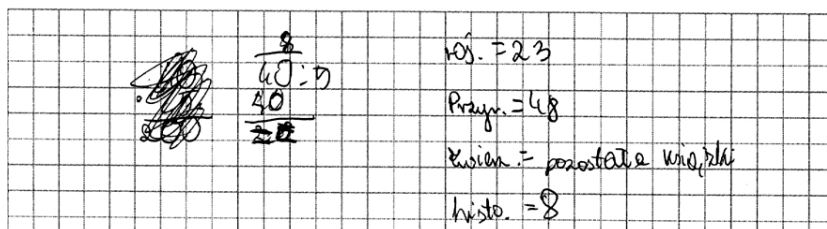
Odpowiedź: Do biblioteki zakupiono 37 książek historycznych

Niektórzy szóstoklasiści część obliczeń wykonują w pamięci. Na przykład w poniższej pracy uczeń w pamięci poprawnie wyznaczył liczbę książek o zwierzętach (32):

Odpowiedź: Do biblioteki zakupiono 37 książek

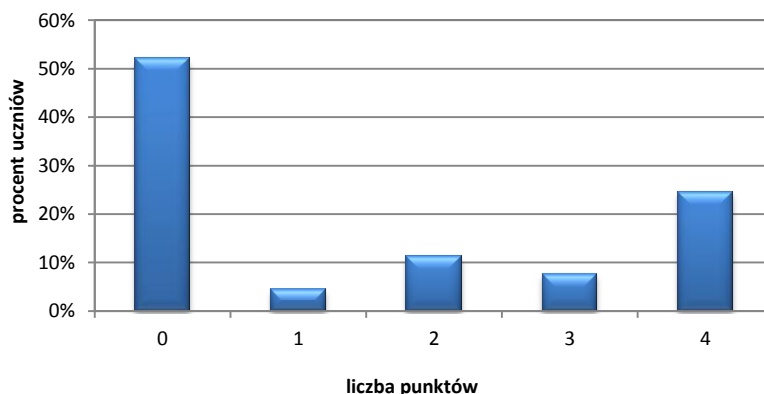
Czasami brak obliczeń utrudnia lub uniemożliwia stwierdzenie, czy uczeń zastosował poprawny sposób rozwiązania zadania:

Odpowiedź: Do biblioteki zakupiono 8 książek historycznych.

Najtrudniejsze dla uczniów w zakresie *wykorzystywania wiedzy w praktyce* i w całym teście okazało się **zadanie 24** sprawdzające umiejętność obliczenia powierzchni obszaru przedstawionego na rysunku i ilości opadów na tym obszarze. Szóstoklasiści zdobyli średnio 37% punktów możliwych do uzyskania. Rozkład wyników za to zadanie przedstawia wykres 12.

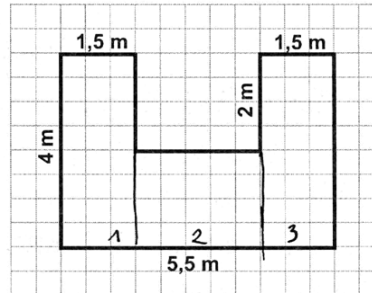
Wykres 12. Rozkład wyników za zadanie 24 (arkusz standardowy S-1-132)

Co czwarty uczeń uzyskał za to zadanie maksymalny wynik (4 punkty), poprawnie ustalając odpowiednie wymiary i obliczając powierzchnię trawnika (pole ośmiokąta) oraz ilość deszczu, który spadł na ten trawnik w ciągu roku. Najczęściej uczniowie dzielili figurę na trzy prostokąty, obliczali pole każdego z nich i pole całej figury. Następnie otrzymany wynik pomnożyli przez podaną ilość opadów na 1 m². Część uczniów wykorzystała do obliczeń rysunek trawnika, nanosząc własne oznaczenia, co ułatwiało im osiągnięcie sukcesu:

Rysunek do zadania 24.

24. Na rysunku przedstawiono kształt i wymiary trawnika. Na każdy metr kwadratowy powierzchni na tym terenie spadło w ciągu roku 280 litrów deszczu. Ile litrów deszczu spadło na powierzchnię tego trawnika w ciągu roku?

Zapisz wszystkie obliczenia.

$$\begin{aligned}
 1 & - 1,5 \text{ m} \times 4 \text{ m} = 6 \text{ m}^2 \\
 2 & \left\{ \begin{array}{l} 5,5 \text{ m} - 1,5 \text{ m} = 4 \text{ m} \\ 4 \text{ m} - 2 \text{ m} = 2 \text{ m} \end{array} \right. \quad 4 \text{ m} \times 2,5 \text{ m} = 10 \text{ m}^2 \quad 2,5 \text{ m} \times 2 \text{ m} = 5 \text{ m}^2 \\
 3 & \left\{ \begin{array}{l} 4 \text{ m} \times 1,5 \text{ m} = 6 \text{ m}^2 \end{array} \right. \\
 & 280 \text{ l} \times 17 \text{ m}^2 = 4760 \text{ l} \quad 6 \text{ m}^2 + 6 \text{ m}^2 + 5 \text{ m}^2 = 17 \text{ m}^2
 \end{aligned}$$

Odpowiedź: Na powierzchni tego trawnika spadło 4760 l wody

Niektórzy szóstoklasiści mieli trudności z poprawnym stosowaniem jednostek długości i powierzchni. Sporadycznie zdarzało się błędne użycie przecinka w zapisie liczby czterocyfrowej. Oba rodzaje błędów wystąpiły w poniższej pracy:

$$\begin{aligned}
 2 \text{ m} \times 1,5 \text{ m} &= 3 \text{ m} \\
 2 \text{ m} \times 5,5 \text{ m} &= 11 \text{ m} \\
 3 \text{ m} + 11 \text{ m} + 3 \text{ m} &= 17 \text{ m} \\
 280 \text{ l} \times 17 \text{ m} &= 4760 \text{ litry} \\
 & \begin{array}{r} 280 \\ \times 17 \\ \hline 1960 \\ + 280 \\ \hline 4760 \end{array}
 \end{aligned}$$

Odpowiedź: Na powierzchni trawnika w ciągu roku spadło 4760 litrów deszczu.....

Około 8% uczniów przedstawiło poprawny sposób rozwiązania zadania, ale popełniło błąd rachunkowy przy obliczaniu powierzchni trawnika (około 3% uczniów) lub przy obliczaniu ilości deszczu (około 5% uczniów), uzyskując 3 punkty. W poniższej pracy błąd występuje w dodawaniu $6 + 11$:

$$\begin{array}{l}
 p_1 = 2 \cdot 1,5 = 3 \text{ [m}^2\text{]} \\
 p_3 = 2 \cdot 1,5 = 3 \text{ [m}^2\text{]} \\
 p_2 = 2 \cdot 5,5 = 11 \text{ [m}^2\text{]} \\
 \\
 3 + 3 + 11 = 6 + 11 = 17 \\
 \\
 280 \cdot 17 = 4760
 \end{array}$$

Odpowiedź: Spadło 4760 litrów wody na cały trawnik.

W kolejnej – w mnożeniu $280 \cdot 17$:

~~$$2 \cdot 1,5 \cdot 2 = 6 \text{ m}^2$$~~

$$\begin{array}{l}
 4 \text{ m} \cdot 1,5 \text{ m} = 6 \text{ m}^2 \\
 5,5 \text{ m} - 3 \text{ m} = 2,5 \text{ m} \\
 4 \text{ m} - 2 \text{ m} = 2 \text{ m} \\
 2,5 \text{ m} \cdot 2 \text{ m} = 5 \text{ m}^2 \\
 6 \text{ m}^2 + 5 \text{ m}^2 = 11 \text{ m}^2 \\
 280 \cdot 11 \text{ m}^2 = 3080 \text{ l}
 \end{array}$$

Odpowiedź: Na powierzchni tego trawnika spadło 3080 litrów wody.

Ponad 11% szóstoklasistów uzyskało za rozwiązanie zadania 2 punkty. Większość z nich (około 8% wszystkich uczniów) obliczyła ilość deszczu, który spadł na wyznaczoną powierzchnię obszaru, jednak sposób obliczania pola figury był błędny. Najczęściej składowe prostokąty nakładały się na siebie:

$$\begin{array}{l}
 2 \cdot (1,5 \cdot 4) = 2 \cdot 6 = 12 \text{ m}^2 \\
 2 \cdot 5,5 = 11 \text{ m}^2 \\
 12 \text{ m}^2 + 11 \text{ m}^2 = 23 \text{ m}^2 \\
 23 \text{ m}^2 \cdot 280 = 6440 \text{ l}
 \end{array}$$

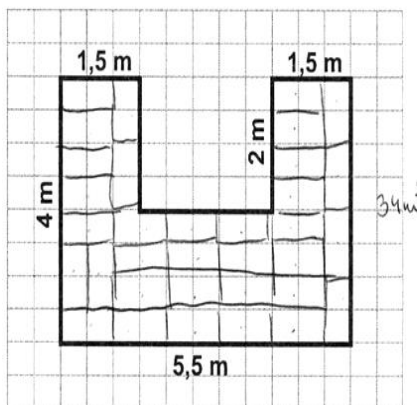
Odpowiedź: W ciągu roku na powierzchnię trawnika spadło 6440 litrów wody.

Część szóstoklasistów popełniła błąd przy ustalaniu długości boków prostokątów składowych. Na przykład autor poniższej pracy błędnie założył, że środkowa część wielokąta jest kwadratem o boku 2,5 m:

Odpowiedź: W ciągu roku na powierzchni tego trawnika spadło 5110 l deszczu.

Niektórzy uczniowie stosowali inne niż metr kwadratowy jednostki pola. W poniższej pracy uczeń obliczał pole w jednostkach „dwie kratki”, czyli $0,5\text{ m}^2$ (wynika to z rysunku sporządzonego przez ucznia):

24. Na rysunku przedstawiono kształt i wymiary trawnika. Na każdy metr kwadratowy powierzchni na tym terenie spadło w ciągu roku 280 litrów deszczu. Ile litrów deszczu spadło na powierzchnię tego trawnika w ciągu roku?

Zapisz wszystkie obliczenia.

Odpowiedź: W ciągu roku spadło 9520 l wody na powierzchnię całego trawnika.

Część uczniów (prawie 2%) poprawnie obliczyła powierzchnię trawnika, ale nie przedstawiła poprawnego sposobu obliczenia ilości deszczu. Stosunkowo rzadko uczniowie kończyli pracę na pierwszym etapie, nie podejmując próby rozwiązania drugiej części zadania:

$5,5 - 3 = 2,5$
 $a = 4m$ $b = 1,5m$ $a = 2,5m$ $b = 2m$ $5,5m - 3 = 2,5$
 $P = a \cdot b$ $P = a \cdot b$
 $P = 4m \cdot 1,5m$ $P = 2,5m \cdot 2m$
 $P = 6m^2$ $P = 5m^2$
 $6m^2 - 2 = 4m^2$
 ~~$11m^2 + 6m^2 = 17m^2$~~

Odpowiedź:

Kolejne trzy przykłady ilustrują różne próby obliczenia ilości deszczu, które skończyły się niepowodzeniem:

Obliczam pole prostokąta nr 1: $5,5m \cdot 2m = 11m^2$ Pole całkowite wynosi:
 $11m^2 + 3m^2 + 3m^2 = 17m^2$
 Obliczam pole prostokąta nr 2: $2m \cdot 1,5m = 3m^2$ Obliczam ile litrów deszczu spadło na pow. tego trawnika w ciągu roku:
 Obliczam pole prostokąta nr 3: $2m \cdot 1,5m = 3m^2$ $280 : 17 =$

Odpowiedź:

I - $2m \cdot 5,5m = 11m^2$
 II - $2m \cdot 1,5m = 3m^2$
 III - $2m \cdot 1,5m = 3m^2$
 $P = 11m^2 + 3m^2 + 3m^2 = 17m^2 = 17000dm^3$ $280 \cdot 17000 = 280 \cdot 17000$
 $17000dm^3 \cdot 280dm^3 = 1360000dm^3 = 1360000l$

Odpowiedź: spadło 136000 l

$P_1 = 4m \cdot 1,5m = 6m^2$
 $P_2 = 5,5m - 3m = 2,5m$ $2,5m \cdot 2m = 5m^2$
 $P_3 = 4m \cdot 1,5m = 6m^2$
 $6m^2 + 6m^2 + 5m^2 = 17m^2$
 $17m^2 = 17 \text{ litrów}$

Odpowiedź: na trawniku spadło 17 litrów wody

Sporadycznie uczniowie (mniej niż 1%) przedstawiali poprawny sposób rozwiązania zadania i popełniali błędy rachunkowe zarówno przy obliczaniu powierzchni trawnika, jak i przy obliczaniu ilości opadów:

$$\begin{aligned}
 P_1 &= 6,5 \text{ m} \cdot 4 \text{ m} = 10 \text{ m}^2 \\
 P_2 &= 2 \text{ m} \cdot 2,5 \text{ m} = 5 \text{ m}^2 \\
 P_f &= 10 \text{ m}^2 + 2 \cdot 5 \text{ m}^2 = 20 \text{ m}^2 \\
 & \quad \quad \quad 20 \text{ m}^2 \\
 & \quad \quad \quad \cdot 280 \\
 & \quad \quad \quad \hline
 & \quad \quad \quad 5600
 \end{aligned}$$

Odpowiedź: Spadnieło 5600 l. nie ten trawnik.....

Co dwudziesty szóstoklasista uzyskał 1 punkt za zadanie. Uczniowie z tej grupy najczęściej przedstawili poprawny sposób obliczenia ilości deszczu, który spadł na wyznaczoną powierzchnię, ale popełnili błąd rachunkowy przy obliczaniu tej ilości, jak w pracy poniżej:

$$\begin{array}{lll}
 2 \cdot 1,5 = 3 \text{ (m}^2\text{)} & 3 + 3 = 6 & 5,5 - 1,5 = 4 \\
 2 \cdot 1,5 = 3 \text{ (m}^2\text{)} & 6 + 8 = 14 & \\
 4 \cdot 2 = 8 \text{ (m}^2\text{)} & 14 + 3 = 17 & \\
 2 \cdot 1,5 = 3 & 17 + 3 = 20 & 20 \cdot 280 = 5600
 \end{array}$$

Odpowiedź: Na powierzchni tego trawnika w ciągu roku spadło 5600 litrów deszczu.

Nieliczni uczniowie (mniej niż 1%) przedstawili jedynie poprawny sposób obliczenia powierzchni trawnika:

$$\begin{array}{lll}
 a = 1,5 \text{ m} & a = 2,5 \text{ m} & 12 \text{ m}^2 + 5 \text{ m}^2 \\
 b = 4 \text{ m} & b = 2 \text{ m} & \\
 P_{\square} = a \cdot b & P_{\square} = a \cdot b & \\
 P_{\square} = 1,5 \text{ m} \cdot 4 \text{ m} & P_{\square} = 2,5 \text{ m} \cdot 2 \text{ m} & \\
 P_{\square} = 6 \text{ m}^2 & P_{\square} = 5 \text{ m}^2 &
 \end{array}$$

Odpowiedź:

Ponad połowa uczniów otrzymała 0 punktów, przy czym co dziesiąty szóstoklasista opuścił zadanie. Najczęstsze błędne rozwiązanie (prawie 20%) polegało na obliczeniu sumy długości boków wielokąta (wszystkich lub niektórych) i pomnożeniu jej przez 280:

$$1,5\text{ m} + 4\text{ m} + 5,5\text{ m} + 2\text{ m} = 14,5\text{ m}$$

$$14,5\text{ m} \cdot 280\text{ litrów} = 4060\text{ litrów}$$

$$\begin{array}{r} 34 \\ 14,5 \\ \cdot 280 \\ \hline 1160 \\ + 290 \\ \hline 4060 \end{array}$$

Odpowiedź: na powierzchni tego trawnika spadło 4060 litrów deszczu w ciągu roku

Niektórzy piszący obliczali iloczyn długości boków wielokąta i liczby 280:

$$1,5\text{ m} \cdot 5,5\text{ m} \cdot 4\text{ m} \cdot 2\text{ m} = 5000\text{ m}^2 \cdot 280 = 1300\text{ l}^2$$

Odpowiedź: Na powierzchni trawnika spadło 1300 l².

Warto zwrócić uwagę na różnorodne błędy w stosowaniu jednostek miar (jak w powyższej pracy). Uczniowie mylą jednostki różnych wielkości, mają trudności przy zamianie jednostek, błędnie je zapisują lub pomijają.

Szóstoklasiści na tegorocznym sprawdzianie rozwiązywali z matematyki dwa zadania rozszerzonej odpowiedzi (22 i 24). Zadania takie sprawdzają umiejętności złożone i wymagają od ucznia zaplanowania kolejnych czynności i konsekwentnego ich wykonywania, co zwykle sprawia uczniom problemy. Oba zadania były dla piszących trudne (łatwość zadania 22 to 0,49, a zadania 24 to 0,37).

3.6. PODSUMOWANIE

Dla uczniów z województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego łatwe i bardzo łatwe (poziom wykonania co najmniej 70%) były następujące czynności:

- sformułowanie kilkuzdaniowej wypowiedzi na zadany temat (czynność 25.I),
- odczytanie znaczenia słów użytych w wierszu (zadanie 10),
- wykorzystanie informacji z dwóch różnych źródeł – schematycznego rysunku i rozkładu jazdy (zadanie 16),
- rozpoznanie wyrażenia z epitetem pełniącym w wierszu określoną funkcję (zadanie 9),
- odczytanie informacji w tekście (zadania 3 i 4),
- rozumienie funkcji przytoczonej w tekście anegdoty (zadanie 5),
- porównanie pól prostokątów z rozróżnianiem porównywania różnicowego i ilorazowego (zadanie 20),
- napisanie listu funkcjonalnym stylem (czynność 26.II),
- wykorzystanie informacji z regulaminu do wyznaczenia terminu spełniającego określone warunki (zadanie 18).

Trudne (poziom wykonania poniżej 50%) dla tych uczniów było:

- obliczenie powierzchni obszaru i ilości opadów na tym obszarze (zadanie 24),
- wykorzystanie informacji z dwóch różnych źródeł – schematycznego rysunku i rozkładu jazdy (zadanie 17),
- pisanie poprawne pod względem językowym (czynność 26.III),
- ustalenie kolejnego terminu powtarzanej regularnie czynności (zadanie 12),
- ustalenie najmniejszej liczby składników sumy tworzonej z liczb odpowiadających nominałom monet (zadanie 13),
- wyznaczenie wielokrotności i ustalenie największej liczby spełniającej warunki zadania (zadanie 22).

Dla tegorocznych szóstoklasistów łatwe były zadania sprawdzające *czytanie* – sześć zadań spośród dziesięciu wykonali na poziomie co najmniej 70% (tabele 5.1. i 5.2. na s. 28-29).

Najbardziej zróżnicowane pod względem łatwości były zadania badające umiejętność *korzystania z informacji*. Wśród czterech zadań sprawdzających umiejętności z tego zakresu były zadania trudne, umiarkowanie trudne i łatwe.

Najniższy średni wynik uczniowie uzyskali za zadania sprawdzające umiejętność *wykorzystywania wiedzy w praktyce* (wykresy 6.1. i 6.2. na s. 38). Wszystkie zadania z tego zakresu były dla szóstoklasistów trudne i umiarkowanie trudne.

Warto zauważyć, że w zakresie *czytania* i *pisania* wyniki dziewcząt są wyraźnie wyższe od wyników chłopców (wykresy 6.5. i 6.6. na s. 40).

3.7. REFLEKSJE EGZAMINATORÓW

LIST PRZYJAZNĄ DLA UCZNIÓW FORMĄ WYPOWIEDZI

Bożena Pawełczyk

Autorka jest nauczycielką języka polskiego w Szkole Podstawowej nr 2 im. Gustawa Gizewiusza w Ostródzie

W tym roku uczniowie klas szóstych przystąpili do sprawdzianu już po raz dwunasty. Podobnie jak w latach ubiegłych musieli się zmierzyć z realizacją zadania polegającego na zredagowaniu wypowiedzi pisemnej. Tym razem pisali dawno nieobecny na sprawdzianie list do kolegi/koleżanki. Zadanie polegało na zachęceniu odbiorcy do przeczytania ciekawej książki. Temat i forma wypowiedzi były naprawdę przyjazne uczniowi, dawały możliwość wypowiedzenia się w kwestii dobrze znanej, bo ulubionej i ciekawej lektury nadawcy. Zadanie sprawdzało umiejętność i stopień realizacji tematu, doboru odpowiedniego słownictwa i stosowania wyznaczników formalnych typowych dla listu, jakimi są nagłówek i podpis. Jak sobie poradzili szóstoklasiści w tym zakresie? Co pisali? Jakie wybierali lektury? Jak zachęcali?

Rzeczywiście forma wypowiedzi i temat okazały się przyjazne. Bardzo niewielu uczniów nie podjęło próby realizacji tematu lub nie poradziło sobie z jego realizacją. Prawie wszyscy szóstoklasiści napisali list, pamiętając o nagłówku, podpisie oraz innych wyznacznikach formalnych – miejscu i dacie, formule pożegnalnej, celu listu, zwrocie do adresata. Ten ostatni przysporzył problemów o tyle, że dzieci zapominały o wielkiej literze, a czasami pojawiał się w wypowiedzi zbyt rzadko. Zdarzało się też, że w liście zabrakło podpisu lub nagłówka.

Autorzy listów najczęściej wybierali lektury szkolne. Dominowały następujące pozycje: *Ten obcy*, *W pustyni i w puszczy*, *Ania z Zielonego Wzgórza*, *Chłopcy z Placu Broni*, *Przygody Tomka Sawyera*, *Szatan z siódmej klasy*, *Tajemniczy ogród*, *Harry Potter i ...*, *Opowieści z Narnii* (cz. I). Pojawiały się również utwory spoza kanonu. Tu bardzo popularne okazały się wybrane części sagi *Zmierzch*. Nie znaczy to jednak, że inne tytuły w pracach były

nieobecne. Z czego wynika taki wybór? Przyczyn z pewnością jest kilka. Można sądzić, że nastolatki w szkole podstawowej najchętniej czytają lektury lub czytają tylko lektury. Można też pokusić się o stwierdzenie, że dobór pozycji literackich w kanonie lektur szkolnych jest naprawdę bardzo trafny i odpowiada upodobaniom czytelniczym szóstoklasistów.

Argumentując swój wybór, uczniowie zwykle ograniczali się do wskazania kilku walorów omawianego utworu. Pisali przede wszystkim o wartościach dydaktycznych, możliwości spędzenia czasu w sposób przyjemny i pożyteczny, humorze, ciekawych bohaterach, doznaniach osobistych, np. wzruszeniu. Niektórzy dokonali nawet swoistego odkrycia, że lekturę należy przeczytać, bo może być ciekawa. Niestety w wielu tego typu wypowiedziach brakowało odwołań do treści, głębszej analizy polegającej na podaniu konkretnych przykładów zaczerpniętych z tekstu i ich krótkiego omówienia, przez co argumentacja stawała się ogólnikowa. Autorzy wypowiedzi nawiązywali również do upodobań czytelniczych odbiorców oraz ich doświadczeń życiowych albo porównywali książkę z filmem, zwykle na korzyść dzieła literackiego. Zdarzało się też, że w pracach poprzestawali wyłącznie na streszczeniu książki i ogólnej zachęcie, zapominając o przymiotniku „ciekawa”. Wśród wypowiedzi można też było znaleźć „perełki” uczniowskiej prozy epistolarnej. W listach, jakich chciałoby się czytać więcej, znalazła się bogata argumentacja z trafnymi i omówionymi w interesujący sposób przykładami. Ci, niestety niezbyt liczni młodzi mistrzowie słowa, według mnie, naprawdę wykazali się dogłębną znajomością tekstu i zrozumieniem treści. Potrafili też wykorzystać umiejętności językowe ze świadomością celu. Zwracając się do adresata, oprócz zaimków wykorzystywali czasowniki w trybie rozkazującym oraz inne ciekawe konstrukcje językowe. Ponadto w wypowiedziach wśród sformułowań wartościujących najczęściej pojawiały się przymiotniki typu: fajna, ciekawa, interesująca, ekscytująca, dobra, wciągająca, humorystyczna, zabawna, pouczająca, przygodowa oraz sformułowania typu: „wiele ciekawych przygód”, „przeniesiesz się w inny świat”, „lepsza niż film”, „dobrze się ją czyta”, „trudno przestać czytać”, „(bohater) podobny do Ciebie”. Niektórzy uczniowie skorzystali też z innych argumentów, które można określić wspólnym mianem „praktyczne”. Otóż autorzy listów pisali, że książka jest „cienka” lub „ma duże litery, więc szybko się ją czyta”. Słownictwo być może nie zaskakuje bogactwem i oryginalnością, nie jest zbyt wyszukane, ale spełnia swoją funkcję. Uczniom w klasie szóstej, mimo najszczerzych chęci, nie zawsze udaje się zwerbalizować myśli zgodnie z ich intencjami. Czasami zabraknie słowa. Innym razem – słowo zostaje użyte nieświadomie w innym znaczeniu. Trzeba zatem pamiętać o możliwościach językowych autorów prac.

SZÓSTOKLASIŚCI WIDZĄ SENS I POTRZEBĘ POPRAWNOŚCI W MOWIE I PIŚMIE

Wojciech Zimnoch

Autor jest nauczycielem w Szkole Podstawowej nr 50 z Oddziałami Integracyjnymi im. Świętej Jadwigi Królowej Polski w Białymstoku

Na sprawdzianie w 2013 roku pojawiło się zadanie krótkiej odpowiedzi, które wymagało od ucznia uzasadnienia, dlaczego należy mówić i pisać poprawnie. Uzasadnienie to miało być zapisane w postaci zdania złożonego lub przynajmniej dwóch zdań pojedynczych. Uczeń mógł otrzymać za wypowiedź napisaną na ten temat 2 punkty – pierwszy za właściwą argumentację, a drugi za poprawność pod względem językowym.

Zdecydowana większość zdających zmierzyła się z tym zadaniem z powodzeniem. Naprawdę nieliczni pozostawiali to polecenie bez odpowiedzi lub odpowiadali błędnie i otrzymywali 0 punktów. Zdający spełniali również wymóg formalny i swoje uzasadnienia zapisywali, budując tekst odpowiedniej długości. Uwzględniając prace, które sprawdzałem, mogę stwierdzić, iż pierwsze kryterium szóstoklasistom nie sprawiało większych problemów. Z dużą łatwością radzili sobie z argumentacją uzasadniającą konieczność poprawnego pisania i mówienia. Najczęściej padającym argumentem było uogólnienie, iż dzięki temu będzie się rozumianym przez innych. Kolejnym było stwierdzenie, że taka poprawność budzi

szacunek i podnosi wartość człowieka. Uczniowie odwoływali się również do stwierdzeń, iż dzięki takiej poprawności będzie łatwiej w przyszłości o dobrą pracę, a obecnie – o wysokie noty ze sprawdzianów lub odpowiedzi ustnych. Spora grupa uczniów rozumowała inaczej, ale oczywiście również prawidłowo, tłumacząc poprawność pisma jego estetyką, a poprawność mowy – brakiem wad i ogólną sprawnością dykcyjną. Warto jednak podkreślić, iż uczniowie w tym wieku mają trudności z uogólnianiem i starania te często rzeczywiście były nieporadne, co wiązało się z błędami językowymi i utratą punktów za drugie kryterium. Ci uczniowie, którzy swoje wypowiedzi precyzowali, a argumentację potwierdzali konkretnymi przykładami, popełniali mniej błędów logicznych i językowych. Wielu uczniów podawało kilka argumentów, a ich uzasadnienia były przemyślane i obszerne.

Znacznie gorzej wypadło drugie kryterium. Tutaj brana była pod uwagę poprawność językowa. W przypadku krótkiej wypowiedzi uczeń nie mógł popełnić żadnego błędu, a w dłuższej dopuszczalne było jedno uchybienie. Niestety ten wymóg często powodował utratę punktu. Zdający popełniali różnorodne błędy językowe: gramatyczne, składniowe, stylistyczne, związane z niewłaściwym szykiem lub powtórzeniami.

Na podstawie analizy prac napisanych w związku z zadaniem 25 można wysnuć paradoksalny wniosek, że uczniowie, prawidłowo uzasadniając konieczność poprawnego mówienia i pisania, jednocześnie popełniali wiele błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych. Podobnie rzecz się miała z estetyką zapisu – prace często były bardzo niestarannie, wręcz niechlujnie napisane. Nie chcę jednak kończyć moich spostrzeżeń pesymistycznie, cieszy bowiem fakt, iż mimo trudności, szóstoklasiści widzą sens i potrzebę poprawności w mowie i piśmie.

KTÓRA FORMA WYPOWIEDZI – KRÓTKA CZY DŁUGA – JEST LEPIEJ OPANOWANA PRZEZ UCZNIÓW KLAS SZÓSTYCH?

Joanna Zysk

Autorka jest nauczycielką języka polskiego w Szkole Podstawowej nr 7 w Łomży

Sesja 2012/2013, dotycząca sprawdzianu kompetencji uczniów klas szóstych, dostarczyła mi wielu spostrzeżeń.

Zadanie 25 związane z uzasadnieniem, dlaczego należy poprawnie mówić i pisać, zostało podjęte przez wszystkich uczniów, których prace sprawdzałam w tegorocznej sesji. Szóstoklasiści wiedzą, że nadawca musi dbać o poprawność wypowiedzi ustnych i pisemnych, by odbiorca zrozumiał jego intencję. To właśnie taki argument pojawiał się najczęściej w uzasadnieniu uczniów. Do treści tego stwierdzenia nie miałam zastrzeżeń, gdyż było sensowne i zrozumiałe, natomiast do sposobu zapisu odpowiedzi miałabym kilka uwag. Szóstoklasiści budują zdania wielokrotnie złożone, co nie jest dobrym rozwiązaniem, bo zdanie traci poprawność językową, a uczniowie punkty. Ponadto częste powtórki słów w bliskim sąsiedztwie też przyczyniały się do uzyskania niższej noty za zadanie.

W zadaniu 26 uczniowie musieli napisać list zachęcający koleżankę lub kolegę do przeczytania książki, którą uważają za ciekawą. Z moich obserwacji wynika, że tegoroczni szóstoklasiści dobrze poradzili sobie z redagowaniem wypowiedzi, rozpatrując kryteria formalnej budowy listu, zachęty do przeczytania książki czy podania argumentów wartościujących lekturę. Warto zauważyć, że uczniowie podawali szeroki zakres tematyczny książek, zaczynając od zalecanych w szkole lektur po utwory z kręgu literatury młodzieżowej, fantasy, science fiction, a nawet sportu. Z wielką satysfakcją czytałam uczniowskie prace, gdyż większość z nich przytaczała ciekawe, przemyślane spostrzeżenia autorów na temat ich ulubionych książek. Cieszy fakt, że i lektury, i utwory spoza kanonu są chętnie czytane, a argumenty zaskakują dojrzałością i trafnością doboru.

Uczniowie – jak co roku – tracili najwięcej punktów za błędy interpunkcyjne, ortograficzne (np. za oddzielną pisownię cząstki *-by* z czasownikami) i językowe (np. za formę *tą książkę*).

W związku z tym – na lekcjach języka polskiego trzeba położyć jeszcze większy nacisk na ćwiczenia utrwalające interpunkcję, ortografię czy zagadnienia językowe.

Szóstoklasiści, obok błędnych sformułowań, mają w zwyczaju zaczynać zdania spójnikami lecz, ale, ponieważ, żeby. Należy sobie postawić pytanie – czy to jest problem z zamykaniem myśli w obrębie zdania, czy zwykle niedbalstwo użytkownika języka.

Niektórzy uczniowie mylili formę listu prywatnego z oficjalnym, gdyż w lewym górnym rogu umieszczali dane nadawcy i adres. Świadczy to o tym, że wiedza o epistolografii nie została jeszcze dobrze utrwalona.

Warto też zwrócić uwagę na uczniów, u których stwierdzono dysgrafię i uczniów, u których jej nie stwierdzono, ale mają problem z czytelnym zapisem tekstu. Takim uczniom powinno się umożliwić pisanie pracy na komputerze na wniosek nauczyciela polonisty. Niestety, nie wszyscy rodzice wystosowują odpowiednie pismo do dyrekcji szkoły o zapewnienie możliwości napisania wypracowania na komputerze, a to w konsekwencji wpływa na jakość pracy. Nie wszystko można było odczytać w zredagowanych listach, a to mogło działać na niekorzyść piszącego.

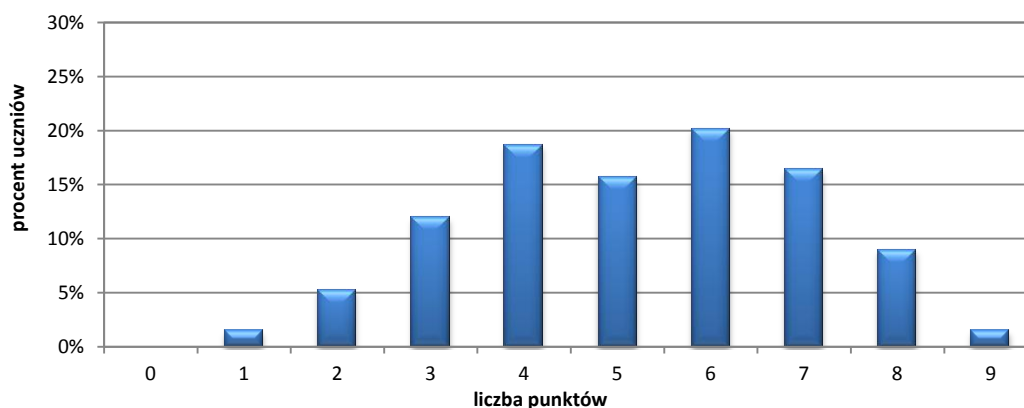
Martwi fakt, że wśród szóstoklasistów są jeszcze takie osoby, które nie podjęły się napisania listu. Warto wyjaśnić powód, dlaczego tak się stało. Czy to brak czasu, czy nieumiejętność redagowania dłuższych form wypowiedzi w ogóle? Szkoda, że ci uczniowie nie zadali sobie trudu zredagowania choćby krótkiej zachęty do przeczytania książki, gdyż to pozwoliłoby zdobyć im część punktów przewidzianych w kryteriach oceny tego zadania.

4. SZCZEGÓŁOWE WYNIKI UCZNIÓW W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH UMIEJĘTNOŚCI – ARKUSZ NIESTANDARDOWY (S-8-132)

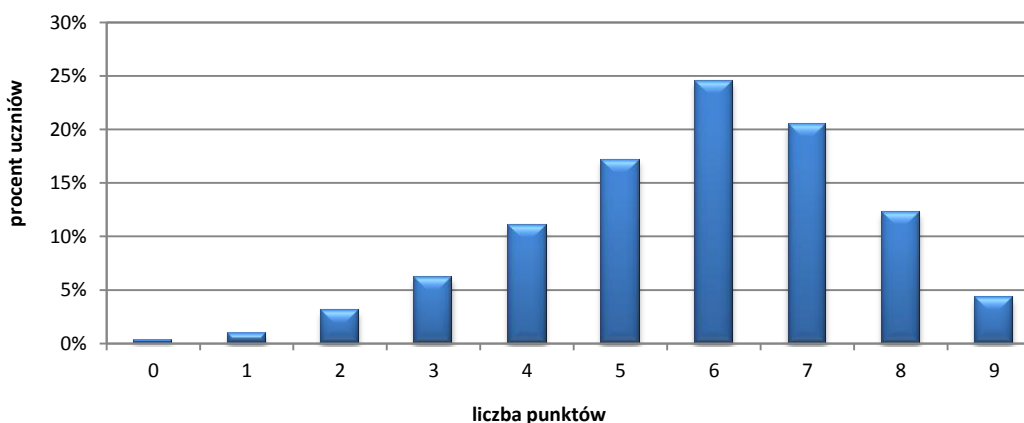
4.1. CZYTANIE

Zgodnie z planem arkusza S-8-132 za rozwiązywanie zadań z obszaru *czytanie* uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim mogli otrzymać 9 punktów. Średni wynik w tym obszarze w województwie podlaskim to 5,2 punktu, w województwie warmińsko-mazurskim – 5,8 punktu, czyli odpowiednio 58% i 65% punktów możliwych do zdobycia. Za rozwiązanie zadań z obszaru *czytanie* najwyższy wynik – 9 punktów otrzymało 18 szóstoklasistów (2 z województwa podlaskiego i 16 z warmińsko-mazurskiego), wynik najniższy (0 punktów) – otrzymał 1 uczeń. Rozkład wyników z obszaru *czytanie* w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 13. i 14.

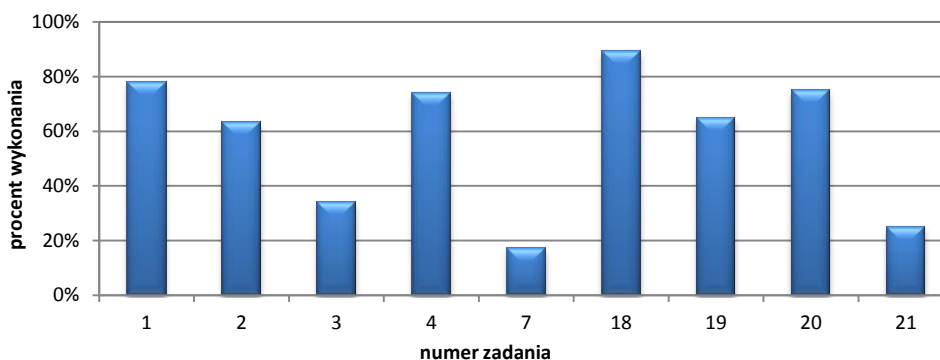
Wykres 13. Rozkład wyników w *czytaniu* (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo podlaskie

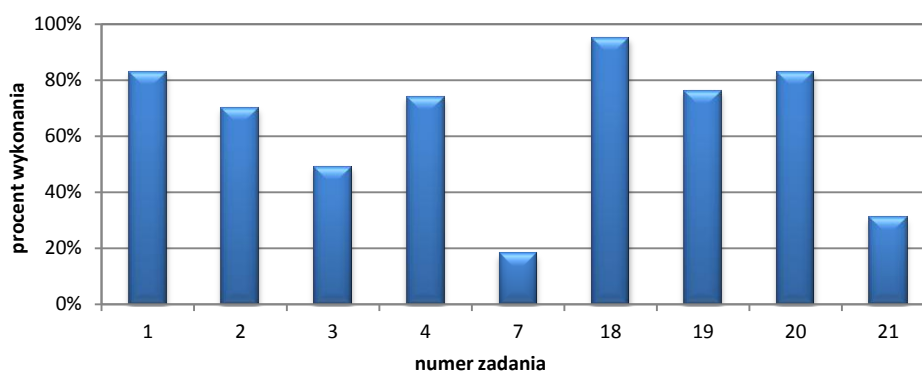
Wykres 14. Rozkład wyników w *czytaniu* (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo warmińsko-mazurskie

Wykres 15. Poziom wykonania zadań z *czytania* (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo podlaskie

Wykres 16. Poziom wykonania zadań z *czytania* (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo warmińsko-mazurskie

Do zbadania umiejętności z obszaru *czytanie* wykorzystano tekst zredagowany na podstawie książki Andrzeja Maleszki *Magiczne drzewo* oraz krótki fragment tekstu publicystycznego o Dniu Drzewa i wiersz Danuty Wawiłow *Drzewo*.

Z omawianego obszaru sześć zadań nie sprawiło uczniom trudności, były to zadania: 1, 2, 4, 18, 19 i 20. W zadaniach 1, 2 i 4 sprawdzano opanowanie umiejętności czytania ze zrozumieniem tekstu literackiego, który opowiadał o trwającej trzy dni i trzy noce burzy oraz zjawiskach i wydarzeniach jej towarzyszących. W zadaniach 1 i 2 uczeń powinien wykazać się umiejętnością wyszukiwania informacji o tym, co stało się z drzewem zwalonym przez burzę oraz jakie zjawisko spowodowało strach zwierząt. W zadaniu 4 uczeń powinien dokonać głębszej analizy tekstu pod kątem jego cech gatunkowych i określić, czy w tekście występują zdarzenia fantastyczne, opisane jako działanie sił niezwykłych, które są charakterystyczne dla baśni. W zadaniach 18 i 19 sprawdzano umiejętność wyszukiwania w wierszu informacji podanych wprost. Natomiast w zadaniu 20 należało przetworzyć informacje z wiersza i wskazać zwrotkę, w której opisano drzewo „w szczęśliwym dla niego okresie”.

Trudniejsze okazały się dla uczniów zadania 3 i 21. Aby poprawnie rozwiązać zadanie 3 należało skorzystać z podanej informacji o tym, ile dni trwała burza i na tej podstawie ustalić, jakiego dnia tygodnia drzewo runęło na ziemię. W otwartym zadaniu 21 uczeń powinien wypisać z ostatniej zwrotki wiersza rymujące się wyrazy. Najczęściej szóstoklasiści przepisywali całą ostatnią zwrotkę wiersza lub fragment tej zwrotki, np.: *Żal mi tego drzewa, Teraz stoi smutne*. Uczniowie nie mieli trudności ze wskazaniem tej zwrotki, z której należy wypisać rymujące się wyrazy.

O tym, że potrafią wyodrębnić w wierszu zwrotki, świadczy również to, że dobrze poradzili sobie z rozwiązaniem zadania 20. Należy przypuszczać, że szóstoklasiści nie wiedzieli, co znaczy *rym* czy *para rymujących się wyrazów*, dlatego przepisywali całą zwrotkę wiersza lub wers. Na niski wskaźnik łatwości tego zadania miała też wpływ frakcja opuszczeń, najwyższa spośród wszystkich zadań w teście. Aż 12,5 % piszących nie podjęło próby jego rozwiązania.

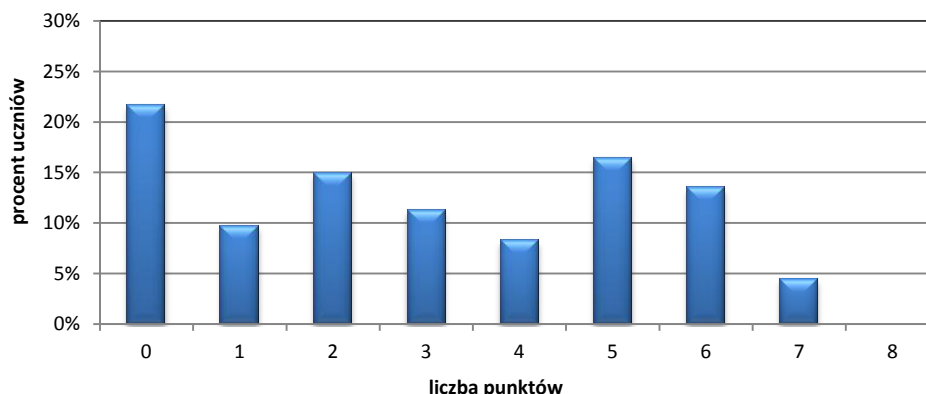
Zadanie 7 okazało się najtrudniejsze w całym teście. Polegało na odczytaniu z krótkiego tekstu publicystycznego liczby posadzonych drzew. Należy przypuszczać, że błędne wybieranie odpowiedzi do zadania wynikało z niedokładnego czytania ze zrozumieniem. Szóstoklasiści nie odczytali poprawnie informacji, że posadzono „ponad milion drzew”. Przyimek *ponad* tworzy wyrażenie określające pewną liczbę jako większą niż tę, którą wskazuje przyłączony liczebnik. Przyimek *ponad* w tym tekście oznaczał, że drzew było więcej niż milion. Po analizie wszystkich odpowiedzi uczniów można stwierdzić, że podobna liczba szóstoklasistów wybierała zarówno odpowiedź A – milion, jak i B – mniej niż milion. Tylko niespełna 20 % piszących w zadaniu 7 udzieliło poprawnej odpowiedzi i wybrało odpowiedź C.

Szóstoklasiści z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim dobrze poradzili sobie ze znajdowaniem i odtwarzaniem prostych informacji. Nie mieli większych trudności ze zrozumieniem poszczególnych części tekstów – wyrazów i zdań. Trudności sprawiło im wykonanie operacji bardziej złożonych, polegających na przekształceniu informacji i ich interpretowaniu, na zrozumieniu głównej myśli, istoty tekstu czy utworu. Na niski wynik niektórych zadań w tym obszarze mogło mieć wpływ niedokładne, powierzchowne czytanie nie tylko tekstów do zadań, ale i ich treści.

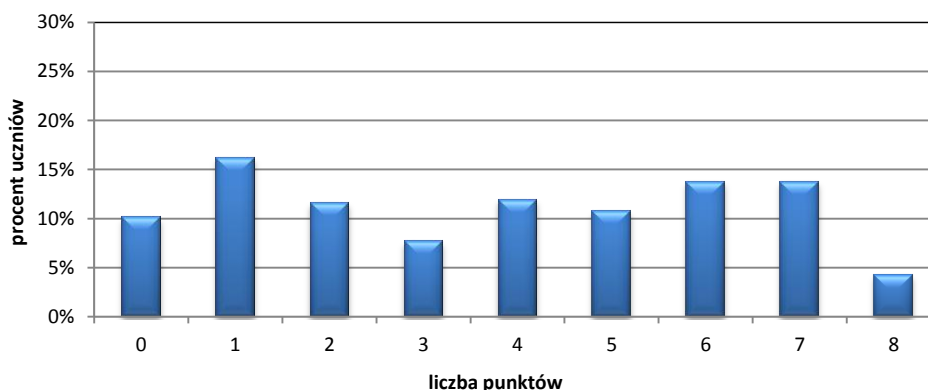
4.2. PISANIE

Opanowanie umiejętności z obszaru *pisanie* oceniano w dwóch zadaniach otwartych – 5 i 15. Za poprawne rozwiązanie wymienionych zadań uczniowie mogli otrzymać łącznie 8 punktów. Średni wynik w tym obszarze w województwie podlaskim to 3 punkty, w województwie warmińsko-mazurskim – 3,8 punktu, czyli odpowiednio 38% i 47% punktów możliwych do zdobycia. W województwie warmińsko-mazurskim czternastu piszących zdobyło najwyższy wynik możliwy do uzyskania w tym obszarze, natomiast 10% szóstoklasistów nie otrzymało nawet 1 punktu. W województwie podlaskim żaden z uczniów nie uzyskał maksymalnej liczby punktów, a 21,6% piszących nie otrzymało nawet 1 punktu. Rozkład wyników z tego obszaru w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 17. i 18.

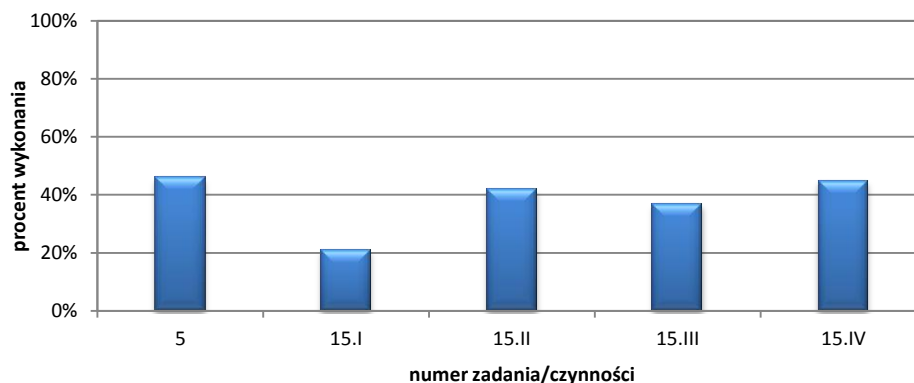
Wykres 17. Rozkład wyników w *pisanii* (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo podlaskie

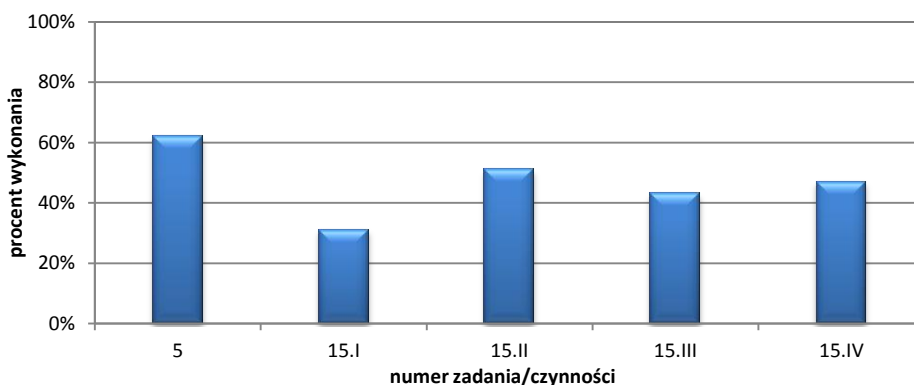
Wykres 18. Rozkład wyników w *pisaniu* (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo warmińsko-mazurskie

Wykres 19. Poziom wykonania czynności z *pisania* (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo podlaskie

Wykres 20. Poziom wykonania czynności z *pisania* (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo warmińsko-mazurskie

W zadaniu 5 sprawdzano, czy uczeń potrafi sformułować krótką wypowiedź, zgodną z podanym kryterium. Polecenie do zadania brzmiało: *Wymyśl jedno życzenie. Poproś magiczne krzesło, żeby je spełniło.*

Za zredagowanie życzenia i prośby uczeń mógł otrzymać 2 punkty. Jeśli szóstoklasista napisał życzenie, ale w jego wypowiedzi nie było sformułowania wskazującego na prośbę, otrzymywał 1 punkt. Nie oceniano poprawności zapisu. Wśród piszących z województwa podlaskiego 2 punkty za to zadanie zdobyło 22,4% szóstoklasistów, najwięcej uczniów

otrzymało 1 punkt – 47% piszących, a 30,6% nie uzyskało żadnego punktu. W województwie warmińsko-mazurskim 2 punkty otrzymało 40,4%, piszących, 1 punkt 43,4% szóstoklasistów, żadnego punktu nie uzyskało tylko 16,2% uczniów. Należy dodać, że 6,5% uczniów z obszaru działania OKE nie podjęło próby rozwiązania tego zadania.

Tematyka wypowiedzi piszących była bardzo różnorodna. Po przeprowadzonej analizie wszystkich prac można stwierdzić, że najczęściej zredagowanych życzeń dotyczyło rodziny i szkoły. Wypowiedzi uczniów pokazują, jak istotne dla tej grupy piszących są sprawy związane z domem rodzinnym, bliskimi, ze szkołą i nauką, jak ważny jest dla większości z nich nie tylko udział w sprawdzianie, ale również jego wynik. Tegoroczni szóstoklasiści z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim pisali o swoich marzeniach, pragnieniach, wyrażali także obawy, niepokój, troskę o najbliższych. Poniżej zamieszczono wybrane z prac uczniów wypowiedzi:

- *Spraw, żebym dobrze napisała sprawdzian (2p.),*
- *Spełnij życzenie, żebym miała dobry wynik ze sprawdzianu (2p.),*
- *Chciałbym dobrze zdać test (1p.),*
- *Żebym dostał się do gimnazjum (1p.),*
- *Chciałbym nowe przybory (1p.),*
- *Żeby dobrze się uczyć (1p.),*
- *Chciałbym, żebyś spełnił moje najszczęśliwsze życzenie, chciałbym żeby moja mama była zdrowa (2p.),*
- *Spraw, żebym była zdrowa wraz z całą rodziną (2p.),*
- *Chciałbym, żeby rodzina miała więcej czasu dla mnie (1p.),*
- *Chciałabym dobrych i wspaiałych rodziców (1p.).*

Przykłady wypowiedzi uczniów opisujące inne ich życzenia:

- *Czarodziejskie krzesło, chciałbym mieć piękny domek na drzewie z widokiem na pole (2p.),*
- *Spełnij życzenie, żeby Polska dostała się na Mistrzostwa Świata w piłce nożnej (2p.),*
- *Chcę, żeby w moim domu było dużo owoców (1p.),*
- *Chciałbym mówić po hiszpańsku (1p.).*

Zadanie 15, polegające na opisanie przedstawionego na ilustracji plakatu filmowego, oceniano, uwzględniając następujące aspekty wypowiedzi:

- ✓ treść – opisanie plakatu – 2 p.,
- ✓ poprawność gramatyczna – 2 p.,
- ✓ poprawność ortograficzna – 1 p.,
- ✓ poprawność interpunkcyjna – 1 p.

Łącznie za zredagowanie opisu można było otrzymać 6 punktów, przeciętny wynik szóstoklasisty z województwa podlaskiego to 2,1 punktu, z województwa warmińsko-mazurskiego – 2,5 punktu. Zadanie to okazało się trudne dla uczniów, a 6% piszących z obszaru OKE w Łomży nie podjęło próby opisanie plakatu.

Spośród czterech wymienionych aspektów najwyżej została oceniona poprawność gramatyczna, za którą uczniowie z województwa podlaskiego otrzymali średnio 42% punktów możliwych do uzyskania, uczniowie z województwa warmińsko-mazurskiego 51% punktów. Należy zwrócić uwagę, że w obrębie tej umiejętności sprawdzano tylko poprawność składniową i poprawność formy gramatycznej wyrazów. Jeśli uczeń popełnił nie więcej niż dwa błędy w formach gramatycznych wyrazów oraz dwa błędy składniowe, otrzymywał 2 punkty. Najwięcej w opisach wystąpiło błędów składniowych, a wśród nich najliczniej występowało naruszenie reguł wyznaczania granicy zdania i błędy w odmianie formy czasowników (np. *dzieci stali*).

Za interpunkcję, która sprawdzała użycie kropki lub innego znaku na końcu zdania, można było otrzymać 1 punkt – dopuszczalny był jeden błąd. Wyniki statystyczne za interpunkcję są bardzo zbliżone do wyników za poprawność językową – uczniowie z województwa podlaskiego otrzymali średnio 45% punktów możliwych do uzyskania, uczniowie z województwa warmińsko-mazurskiego 57% punktów. Po analizie jakościowej prac piszących można wysnuć wniosek, że większość z nich poprawnie używa kropki.

W obrębie poprawności ortograficznej oceniano pisownię *rz*, *ż*, *u*, *ó*, *h*, *ch* oraz pisownię wielkiej litery na początku zdania, w tytule oraz w imionach i nazwiskach. Jeśli piszący popełnił nie więcej niż dwa błędy, otrzymywał 2 punkty. Ortografia wypadła gorzej niż interpunkcja. Uczniowie z województwa podlaskiego otrzymali średnio 37% punktów możliwych do uzyskania, uczniowie z województwa warmińsko-mazurskiego 43% punktów. Błędy najczęściej dotyczyły pisowni *rz*, *ż*, *u*, *ó*, *h*, *ch*.

Należy dodać, że uczniowie popełniali bardzo dużo innych błędów, które nie podlegały ocenie, na przykład w zapisie samogłosek nosowych *ę*, *ą*, czy w posługiwaniu się przecinkiem w zdaniu pojędynczym.

Na sprawdzianie wielu uczniów pisało prace bardzo krótkie, w których nie można było ocenić poprawności gramatycznej, ortograficznej i interpunkcyjnej. Niżej zamieszczono przykłady takich prac (zachowano oryginalną pisownię):

Praca 1.

Postaraj filmowy plakat najmniej 5 linijek. Obrar pokazuieł dieć ołdzewe dwu okurary Magiczne Drzewo.

Praca 2.

Te dzewo jest magiczne. Jest bardzo stare. Spełnia każde życzenie. Kto je wypowie to będzie je mniał.

Spośród czterech wymienionych aspektów oceny najniżej została oceniona treść. Za zredagowanie tekstu zawierającego informacje o tym, co uczeń opisuje (np. plakat, obrazek) i wymienienie trzech elementów występujących na ilustracji oraz użycie w opisie co najmniej dwóch wyrazów określających stosunki przestrzenne i co najmniej dwóch określeń opisywanych elementów – piszący mógł otrzymać 2 punkty. Tylko nieliczni szóstoklasiści sproścali temu zadaniu. W województwie podlaskim aż 64,9% piszących za treść nie otrzymało żadnego punktu, 1 punkt otrzymało 27,6% uczniów, a 2 punkty tylko 7,5%. W województwie warmińsko-mazurskim 53,8% nie otrzymało punktu, 1 punkt uzyskało 30,6% szóstoklasistów, a 15,6% spośród nich zdobyło 2 punkty. Najwięcej trudności uczniowie mieli z używaniem słownictwa określającego stosunki przestrzenne (np.: przed drzewem, za chłopcami, na dole, pod napisem). Na tak niski wynik miało wpływ także to, że wielu piszących redagowało opowiadanie lub zaproszenie zamiast opisu.

Przykład pracy, w której za treść uczeń otrzymał 2 punkty (zachowano oryginalną pisownię):

Praca 3.

Na plakacie jest narysowane Magiczne drzewo. koło drzewa stoją dwóch chłopców. pod napisem Magiczne drzewo piszę scenariusz i reżyseria Andrzej Maleszka. Plakat jest bardzo duszy A kolor ma szary. drzewo jest bardzo durze i gróbe i ma długie galezie. Te dzewo jest magiczne. Jest bardzo stare. Spełnia każde życzenie. Kto je wypowie to będzie je mniał.

Przykłady prac, w której uczniowie nie uzyskali punktów za treść, ponieważ nie zredagowali opisu (zachowano oryginalną pisownię):

Praca 4.

Pewnego porannego dnia dzieci wybrały się na dolinę. Krzyś krzyknął patrz tam coś się świeci, a Tomek mówi chodźmy to sprawdzić. Dzieci pobiegli do magicznego drzewa. Nagle kogoś usłyszeli szybko schowali się za drzewo. Następnego dnia przyszli ponownie zobaczyć magiczne drzewo. Tomek powiedział do Krzysia patrz ono się świeci.

Chłopcy powiedzieli do siebie to pewnie magiczne drzewo.

Krzyś poinformował mamę, że tu za doliną rośnie potężne magiczne drzewo. Mama zabrała chłopców na smaczny obiad i wszystko skończyło się dobrze.

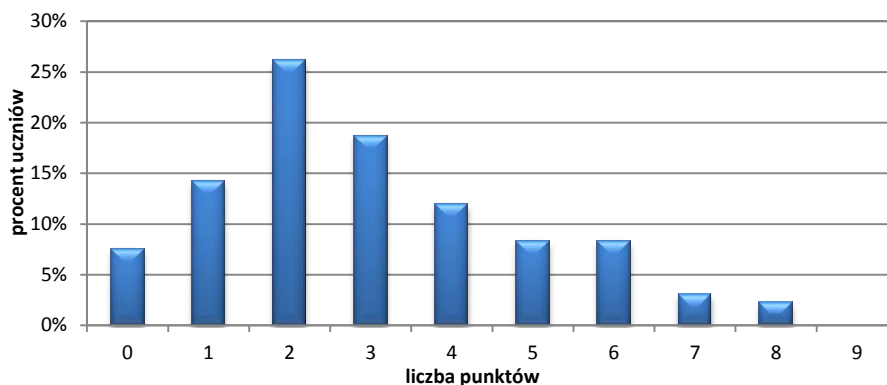
Praca 5.

Dawno, Dawno temu w dolinie rosło sobie magiczne drzewo. Gdy w poniedziałek roległa się Gwałtowna burza z błyskawicami. Trwała przez trzy dni i trzy noce. W dolinie rozległo się coś niesamowitego piorun strzelił w magiczne drzewo. Gdy burza się uspokoiła na drugi dzień przyjechali ludzie i zabrali drzewo. Nie wiedzieli że to było magiczne drzewo więc go porzneli i zrobili niezwykłe rzeczy. Sanki i krzesła którzy mogli usiąści a on spełniał wszystkie życzeń którzy ludzie wymyślali.

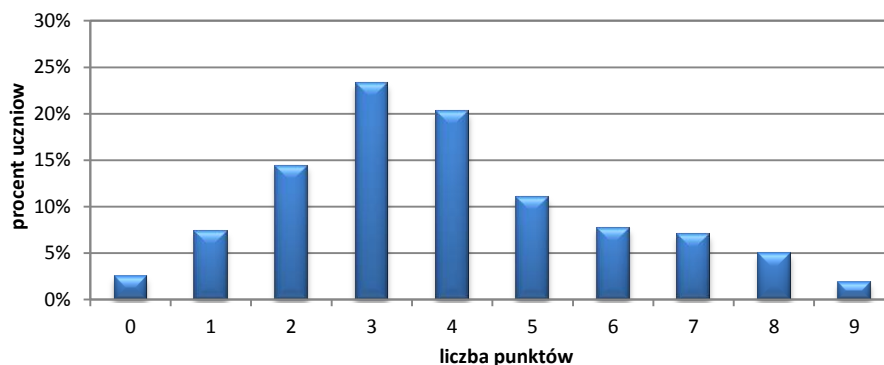
4.3. ROZUMOWANIE

Średni wynik w obszarze rozumowanie wyniósł w województwie podlaskim 3 punkty na 9 punktów możliwych do uzyskania (33% punktów), w województwie warmińsko-mazurskim – 3,9 punktu (44% punktów). W województwie podlaskim żaden z uczniów nie otrzymał maksymalnej liczby punktów, a 7,5% piszących nie uzyskało nawet 1 punktu. W województwie warmińsko-mazurskim tylko sześciu piszących zdobyło 9 punktów (1,8% szóstoklasistów), ośmiu uczniów (2,4%) nie uzyskało nawet 1 punktu. Rozkład wyników z obszaru rozumowanie w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 21. i 22.

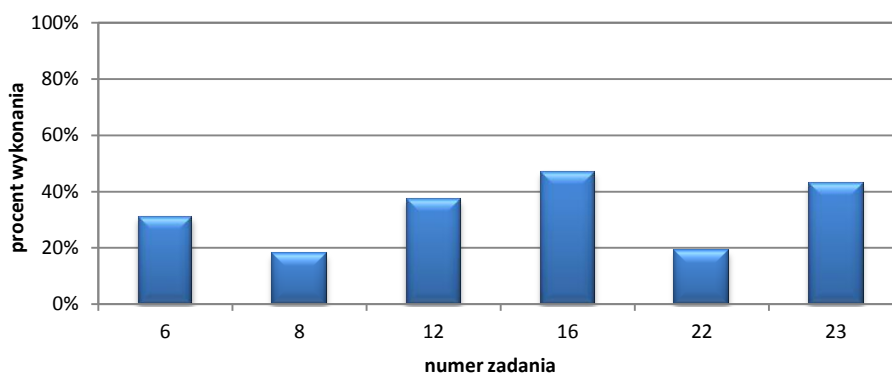
Wykres 21. Rozkład wyników w rozumowaniu (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo podlaskie

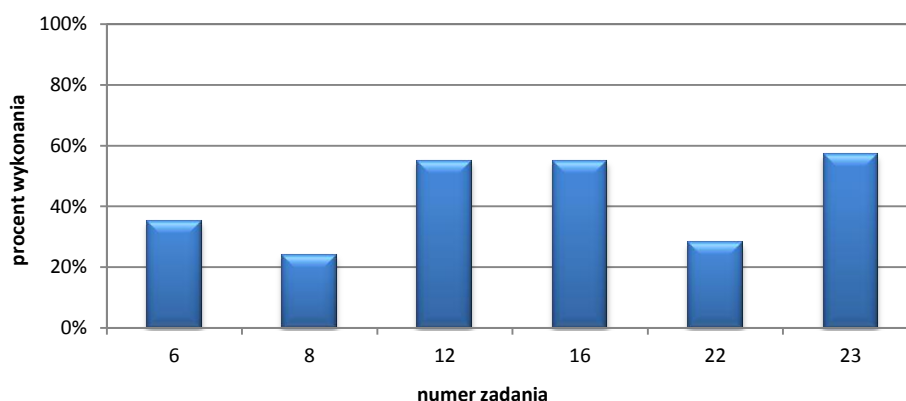
Wykres 21. Rozkład wyników w rozumowaniu (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo warmińsko-mazurskie

Wykres 22. Poziom wykonania zadań/czynności z rozumowania (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo podlaskie

Wykres 23. Poziom wykonania zadań/czynności z rozumowania (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo warmińsko-mazurskie

Większość uczniów dobrze poradziła sobie z rozwiązaniem zadania 23, które polegało na dobraniu do pytania właściwej odpowiedzi zapisanej za pomocą wyrażenia algebraicznego. Tylko 1% uczniów nie podjął próby rozwiązania tego zadania. W województwie podlaskim 21,6% piszących nie uzyskało nawet 1 punktu za to zadanie, a najwyższy wynik 3 punkty otrzymało 11,2% szóstoklasistów. Najwięcej było wyników 1-punktowych – 38,1%. W województwie warmińsko-mazurskim 12,5% uczniów

nie otrzymało punktów za to zadanie, a 20,2% zdobyło 3 punkty. W tej grupie prawie połowa piszących (43,7%) uzyskała 2 punkty. Podobnie wypadły zadania wielokrotnego wyboru: 12 i 16. W zadaniu 12 uczeń wskazywał wyrażenie arytmetyczne odpowiadające sytuacji przedstawionej w krótkiej tekstowej informacji. Zadanie 16 polegało natomiast na określeniu za pomocą ułamka zwykłego, jaką część prostokąta przedstawionego na planie zajmuje wskazany obszar.

Dla większości szóstoklasistów zadania 6, 8 i 22 okazały się trudne. Do rozwiązania zadania 6 uczeń powinien wykorzystać jedną z dwóch podanych w tekście dat. Pierwsza z nich to rok, w którym wymyślono w USA Dzień Drzewa, druga data – 1951 to rok, w którym zaczęto obchodzić Dzień Drzewa w Europie. Aby poprawnie rozwiązać to zadanie, należało odczytać informacje, wybrać wskazaną w poleceniu datę i zaznaczyć na osi czasu wiek zawierający rok 1872. Trzeba podkreślić, że w poleceniu do zadania rok ten nie był podany wprost, określoną informację należało wybrać z krótkiego tekstu, co mogło sprawić kłopot niektórym uczniom. Próby rozwiązania tego zadania nie podjęło 6% szóstoklasistów.

W otwartym zadaniu 8 uczniowie również powinni wykorzystać informację z omawianego wcześniej tekstu i obliczyć upływ czasu między rokiem 1951 a 2013. Szóstoklasista, który zapisał dobrą metodę obliczeń i poprawnie je wykonał, otrzymywał 2 punkty. Jeśli metoda prowadząca do rozwiązania zadania była dobra, a popełniony został błąd rachunkowy, uczeń uzyskiwał 1 punkt. W województwie podlaskim tylko 9,7% piszących otrzymało 2 punkty, 15,7% – 1 punkt, aż 74,6% nie umiało zapisać działania prowadzącego do obliczenia upływu czasu między dwoma wydarzeniami. W województwie warmińsko-mazurskim: 2 punkty – 15,9%, 1 punkt – 16, 2% i 0 punktów 67,9% uczniów. Próby rozwiązania zadania nie podjęło 8% uczniów.

Przeczytaj tekst i rozwiąż zadania: 6, 7 i 8.

Dzień Drzewa wymyślił w 1872 roku Amerykanin Juliusz Morton. Posadzono wtedy w USA ponad milion drzew. W Europie Dzień Drzewa obchodzi się od 1951 roku.

Zadanie 8.

Oblicz, ile lat minęło od roku, w którym w Europie zaczęto obchodzić Dzień Drzewa, do 2013 roku. Zapisz obliczenia i dokończ odpowiedź.

Przykłady rozwiązań zadania, za które uczniowie otrzymywali 2 punkty:

Praca 1.

$$2013 - 1951 = 62$$

Praca 2.

od 1951 do 2000 to 49
od 2000 do 2013 to 13
49 i 13 to 62 lata

Praca 3.

$$\begin{array}{r} 2013 \\ - 1951 \\ \hline ==62 \end{array}$$

Uczniowie, którzy za rozwiązanie tego zadania otrzymywali 1 punkt, najczęściej nie umieli wykonać odejmowania pisemnego. Poniżej zamieszczono przykłady takich prac:

Praca 4.

$$\begin{array}{r} 2013 \\ - 1951 \\ \hline 1142 \end{array}$$

Praca 5.

$$2013 - 1951 = 1942$$

Przykłady rozwiązań, za które uczniowie nie otrzymali żadnego punktu:

Praca 6.

$$\begin{array}{r} 411 \\ 1951 \\ - 2013 \\ \hline 1039 \end{array}$$

Praca 7.

$$\begin{array}{r} 2013 \\ +1951 \\ \hline 3964 \end{array}$$

Odpowiedź: Od roku, w którym po raz pierwszy obchodzono Dzień Drzewa do 2013 roku minęły 3964 lata.

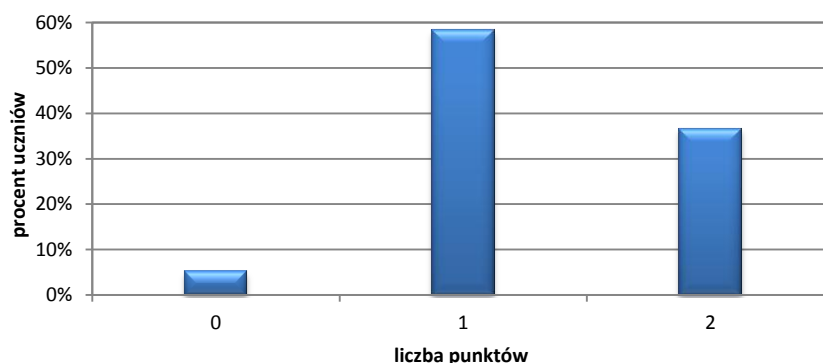
Komentarz do zadań badających umiejętności matematyczne zamieszczono w części opisującej osiągnięcia z obszaru *wykorzystywanie wiedzy w praktyce*.

Zamknięte zadanie 22 to ostatnie z omawianego obszaru. Aby je poprawnie rozwiązać, uczeń powinien spośród podanych nazw drzew podkreślić tylko nazwy drzew iglastych. Zadanie to dla większości piszących było trudne i bardzo trudne. Mimo tego niewielu uczniów nie podjęło próby jego rozwiązania (tylko 2,6% piszących). Uczniowie, którzy nie otrzymali punktu za to zadanie najczęściej podkreślali wszystkie wymienione nazwy drzew. Należy sądzić, że prawdopodobnie niedokładnie przeczytali polecenie i w związku z tym nie zrozumieli jego treści. W poleceniu *Podkreśl wszystkie nazwy drzew iglastych* skupili swoją uwagę na jego części (*wszystkie nazwy*) i być może stąd wzięło się błędne rozwiązanie zadania.

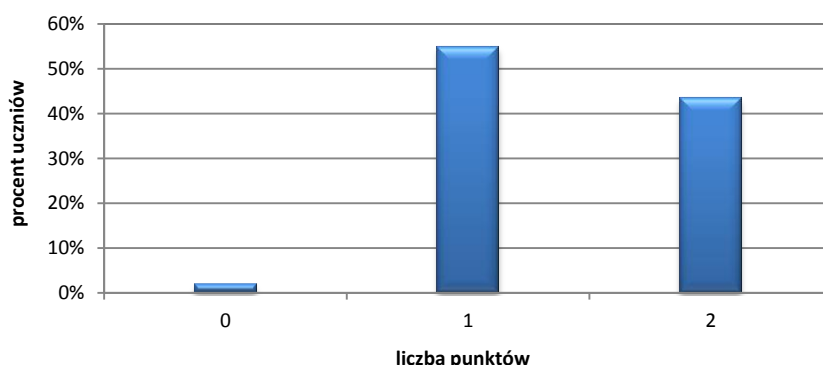
4.4. KORZYSTANIE Z INFORMACJI

Korzystanie z informacji zostało opanowane przez uczniów z województwa podlaskiego na poziomie 66%, z województwa warmińsko-mazurskiego na poziomie 71%. Za rozwiązanie dwóch zadań uczeń mógł otrzymać 2 punkty, czyli 5% punktów możliwych do uzyskania za poprawne rozwiązanie całego testu.

Wykres 24. Rozkład wyników w korzystaniu z informacji (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo podlaskie

Wykres 25. Rozkład wyników w korzystaniu z informacji (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo warmińsko-mazurskie

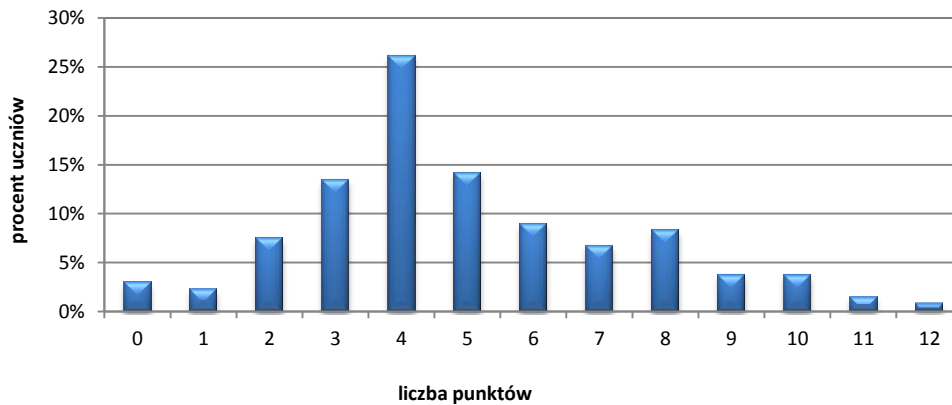
Bardzo łatwe dla szóstoklasistów było zamknięte zadanie 14. Rozwiązanie zadania polegało na wykorzystaniu treści znajdujących się na zamieszczonych ilustracjach okładek książek i wskazaniu tej, która jest źródłem informacji o drzewach. Zdecydowanie trudniejsze okazało się otwarte zadanie 11, w którym piszący powinni zapisać cztery podane nazwy drzew owocowych w kolejności alfabetycznej. Tylko 3,5% spośród wszystkich piszących nie podjęło próby wykonania tej czynności. Należy przypuszczać, że brak znajomości alfabetu lub trudności w posługiwaniu się nim miały wpływ na poziom wykonania zadania.

4.5. WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE

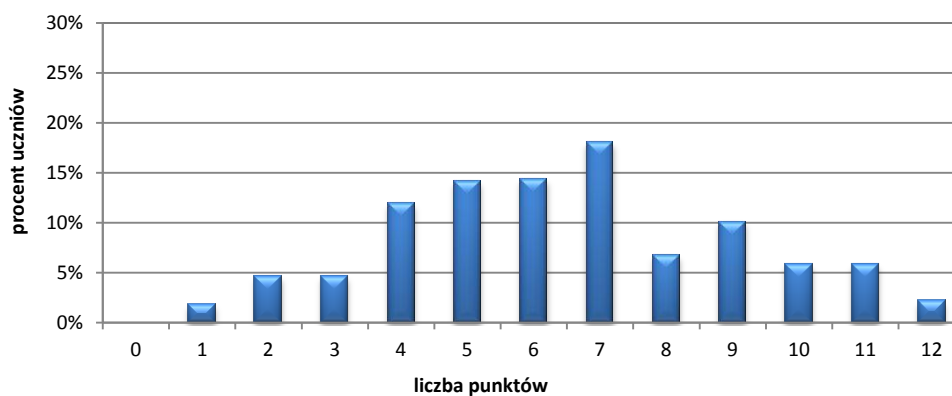
Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, jak wynika z planu testu, najwięcej punktów – 12, mogli otrzymać rozwiązując poprawnie trzy zadania zamknięte i trzy zadania otwarte z obszaru *wykorzystywanie wiedzy w praktyce*. Średni wynik w tym obszarze w województwie podlaskim to 5 punktów, w województwie warmińsko-mazurskim – 6,5 punktu, czyli odpowiednio 41% i 54% punktów możliwych do zdobycia. Za poprawne rozwiązanie zadań najwyższy wynik – 12 punktów otrzymało 8 szóstoklasistów (1 z województwa podlaskiego i 7 z warmińsko-mazurskiego), wynik najniższy (0 punktów)

– otrzymało 4 zdających z województwa podlaskiego. Rozkład wyników z tego obszaru w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 26. i 27.

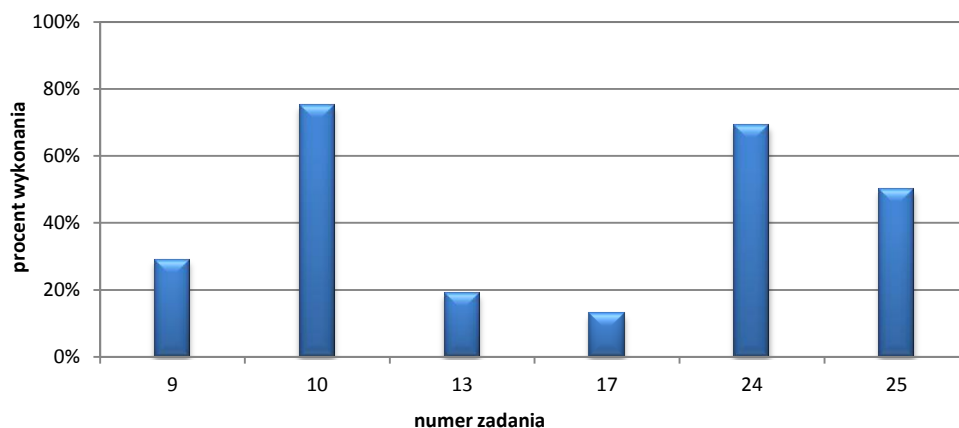
Wykres 26. Rozkład wyników w wykorzystywaniu wiedzy w praktyce (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo podlaskie

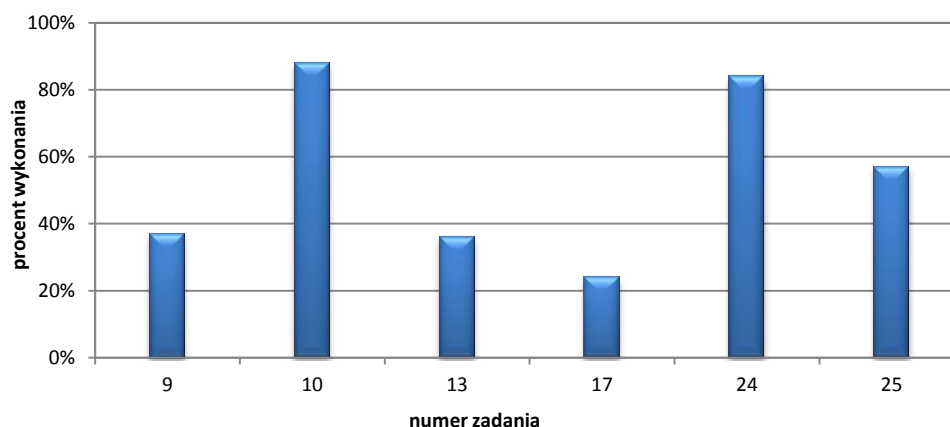
Wykres 27. Rozkład wyników w wykorzystywaniu wiedzy w praktyce (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo warmińsko-mazurskie

Wykres 28. Poziom wykonania zadań/czynności z wykorzystywania wiedzy w praktyce (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo podlaskie

Wykres 29. Poziom wykonania zadań/czynności z *wykorzystywania wiedzy w praktyce* (arkusz niestandardowy S-8-132) – województwo warmińsko-mazurskie

Poziom wykonania zadań w obszarze *wykorzystywanie wiedzy w praktyce* był bardzo zróżnicowany. Najlepiej uczniowie poradzili sobie z zadaniami: 10, 24 i 25. Były to zadania, które odwoływały się do praktycznych sytuacji, bliskich doświadczeniu uczniów. W zadaniu 10 piszący musieli wybrać przyrząd, za pomocą którego człowiek może ustalić kierunek marszu w sytuacji, gdy zabłądzi w lesie. Większość uczniów dokonała poprawnego wyboru i wskazała kompas. Szóstoklasiści rozumieli, jak w konkretnej sytuacji postępować w środowisku przyrodniczym. Poprawnie wskazywali, jak należy zachowywać się w lasach i rezerwach przyrody (zadanie 24 i 25). Należy podkreślić, że uczniowie bardzo dobrze poradzili sobie z zadaniami badającymi umiejętności w praktycznych sytuacjach, szczególnie gdy były one powiązane z treściami przyrodniczymi. Wyjątek stanowiło zamknięte zadanie 9, w którym szóstoklasiści nie potrafili dostrzec zależności między nasłonecznieniem a wyglądem drzewa. Zadanie okazało się trudne dla piszących.

Umiejętności matematyczne szóstoklasistów sprawdzano przede wszystkim za pomocą zadań z treścią, które łączyły wiedzę z praktyką. Aby je rozwiązać, uczniowie musieli wykazać się umiejętnościami: analizowania treści zadania, w tym odczytywania prostych danych, rozumowania, ustalania metody działania. Do rozwiązania zadań potrzebna była także sprawność rachunkowa. Zarówno opisane wcześniej zadanie 8 (w obszarze *rozumowanie*), jak i zadania 13 i 17 sprawiły piszącym trudności. Po przeanalizowaniu rozwiązań zadań należy przypuszczać, że kłopoty uczniów wynikały przede wszystkim z niezrozumienia treści zadania. Wielu piszących posługiwało się danymi występującymi w treści, nie potrafili oni jednak zaplanować właściwej strategii rozwiązania przedstawionej sytuacji praktycznej. Liczne błędy w obliczeniach świadczą o niskiej sprawności rachunkowej piszących. Często uczniowie nie zapisywali obliczeń, tylko błędnie uzupełniali odpowiedź.

We wszystkich otwartych zadaniach matematycznych, jeśli uczeń udzielił poprawnej odpowiedzi i nie przedstawił żadnych obliczeń, nie otrzymywał punktów.

W zadaniu 13 należało obliczyć wartość zakupu biletów i wyznaczyć resztę z 50 złotych.

Zadanie 13.

Tata kupił trzy bilety do muzeum przyrody – 2 normalne po 12 zł i 1 ulgowy za 8 zł. Zapłacił banknotem 50 zł. Ile reszty otrzymał tata? Zapisz obliczenia i dokończ odpowiedź.

Za rozwiązanie zadania uczeń otrzymywał: 3 punkty, jeśli przedstawił właściwy sposób wyznaczania reszty i poprawnie przeprowadził wszystkie obliczenia oraz podał ich wynik; 2 punkty, jeśli przedstawił właściwy sposób wyznaczania reszty, ale nie wykonał poprawnie

wszystkich obliczeń, i 1 punkt, jeśli przedstawił poprawną metodę wyliczenia kwoty należnej za bilety albo właściwy sposób wyznaczania reszty.

W województwie podlaskim za rozwiązanie tego zadania 11,9% piszących uzyskało 2 punkty, 2,2% uczniów 1 punkt. Poprawnej metody wyznaczenia długości ogrodzenia nie przedstawiło aż 85,8% szóstoklasistów. Zatem nie uzyskali oni żadnego punktu. W województwie warmińsko-mazurskim 2 punkty otrzymało 22,6% uczniów, 1 punkt 2,1% piszących. Natomiast 75,2% piszących nie uzyskało żadnego punktu za rozwiązanie tego zadania.

Oto przykłady rozwiązań zadania z arkuszy uczniów:

Praca 1. (za 3 punkty)

$$\begin{array}{r} 12 \\ + 12 \\ + \underline{8} \\ \hline 32 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 50 \\ - \underline{32} \\ \hline 18 \end{array}$$

Praca 2. (za 3 punkty)

$$\begin{array}{l} \text{dane} \quad 12 \cdot 2 = 24 \\ \quad \quad 1 \cdot 8 = 8 \\ \quad \quad 50 \text{ zł} - 24 - 8 = 18 \text{ zł} \end{array}$$

Praca 3. (za 3 punkty)

$$12 \text{ zł} + 12 \text{ zł} + 8 \text{ zł} - 50 \text{ zł} = 18 \text{ zł}$$

Praca 4. (za 2 punkty)

$$50 \text{ zł} - 24 - 8 = 26 \text{ zł}$$

Praca 5. (za 1 punkt)

$$12 + 12 + 8 = 20 \text{ zł}$$

Praca 6. (0 punktów)

$$2 \cdot 12 + 1 = 23 \text{ zł}$$

Praca 7. (0 punktów)

$$\begin{array}{r} 12 \\ + 8 \\ \hline 50 \end{array}$$

Kolejne zadanie matematyczne w arkuszu sprawdzało, jak w praktycznej sytuacji uczniowie obliczają długość ogrodzenia. Było to zadanie 17.

Szkółka drzew ma kształt prostokąta o wymiarach przedstawionych na planie.

Zadanie 17.
Oblicz, ile metrów siatki potrzeba, aby ogrodzić całą szkółkę. Zapisz obliczenia i odpowiedź.

Uczeń otrzymywał 2 punkty, jeśli przedstawił właściwą metodę obliczenia długości ogrodzenia i poprawnie wykonał obliczenia. Jeśli piszący podał dobrą metodę obliczenia długości ogrodzenia i na tym zakończył rozwiązywanie zadania lub popełnił błąd rachunkowy, otrzymywał 1 punkt. Szóstoklasista, który nie przedstawił poprawnej metody prowadzącej do rozwiązania zdania, nie otrzymywał punktu.

W województwie podlaskim zadanie to poprawnie rozwiązało i uzyskało 3 punkty 11,9% piszących, 2 punkty otrzymało 6,7% uczniów, a 1 punkt 9% szóstoklasistów. Poprawnej metody obliczenia długości ogrodzenia nie przedstawiło aż 72,4% szóstoklasistów. Uczniowie ci nie uzyskali żadnego punktu za zadanie.

W województwie warmińsko-mazurskim 3 punkty otrzymało 23,2% uczniów, 2 punkty – 8,3% i 1 punkt 22% piszących. Natomiast 46,5% piszących nie uzyskało żadnego punktu za rozwiązanie tego zadania.

Oto przykłady rozwiązań zadania z arkuszy uczniów:

Praca 1. (za 2 punkty)

$$120 + 50 = 40 + 40 + 40 = 50 = 340 \text{ m}$$

Praca 2. (za 1 punkt)

$$\begin{array}{r} 120 \text{ m} \\ + 120 \text{ m} \\ 50 \text{ m} \\ \hline 50 \text{ m} \\ \hline 1640 \text{ m} \end{array}$$

Praca 3. (0 punktów)

$$120 \text{ m} \cdot 50 \text{ m} = 600 \text{ m}$$

W zapisywanych przez uczniów rozwiązaniach zadań 8, 13 i 17 zdarzały się adnotacje nie mające żadnego związku z poleceniami.

Bardzo często, jak wynika z przeprowadzonej analizy uczniowskich rozwiązań, piszący nie zastanawiają się, czy otrzymany wynik ma sens, ich działaniu nie towarzyszy refleksja nad wykonanymi obliczeniami. Jako przykład można podać odpowiedź do zadania 13: *Tata otrzymał 70 zł reszty*. Uczeń nie odniósł otrzymanego wyniku do treści zadania. Gdyby to zrobił, zauważyłby, że płacąc banknotem 50 zł tata nie powinien dostać 70 zł reszty. Warto o tym pamiętać i na lekcjach poświęcić czas nie tylko na poprawne wykonywanie działań, ale i refleksję uczniów nad otrzymanymi wynikami.

4.6. REFLEKSJE EGZAMINATORA

Małgorzata Bukowska

Autorka jest wicedyrektorem SOSW w Suwałkach

Uczniowie z lekką niepełnosprawnością intelektualną, podobnie jak w latach ubiegłych, największe trudności na sprawdzianie mieli z rozwiązywaniem zadań otwartych, przede wszystkim zadań matematycznych. W stosunku do poprzednich lat można jednak zauważyć wzrost ilości uczniów podejmujących próby rozwiązywania zadań i wykonywania obliczeń. Niestety, wśród rozwiązań przeważały rozwiązania błędne. Niskie wyniki ze sprawdzianu w obszarze rozumowanie i wykorzystywanie wiedzy praktyce powinny skłaniać szkoły do wnikliwej analizy procesu nauczania realizowanego na lekcjach matematyki. Być może brak osiągnięć uczniów w tym zakresie spowodowany jest zbyt małą liczbą godzin poświęconych na rozwiązywanie zadań z tekstem. Uczniom z lekką niepełnosprawnością intelektualną należy pomóc w zdobywaniu sprawności w rozwiązywaniu problemów matematycznych poprzez ćwiczenia i odwoływanie się przede wszystkim do praktycznych doświadczeń.

Nauczyciele powinni położyć szczególny nacisk na usprawnianie umiejętności analizowania treści zadania. Ma to związek z czytaniem ze zrozumieniem, a co za tym idzie skłania do ścisłej współpracy z nauczycielami innych przedmiotów.

Duży problem tej grupie szóstoklasistów sprawia zapisywanie operacji myślowych za pomocą formuły matematycznej. Po analizie rozwiązań zadań: 8, 13 i 17 można wysnuć wniosek, że uczniowie rozumieją zadanie, ale nie wiedzą, jakie działanie zastosować i próbują rozwiązać problem metodą prób i błędów.

Zadania z tekstem są bardzo niechętnie rozwiązywane przez uczniów, stanowią dla nich dużą barierę emocjonalną związaną z wieloma dotychczasowymi porażkami i niepowodzeniami w tym zakresie. Dlatego tak duże znaczenie w kształceniu umiejętności matematycznych ma także praca w kierunku zmiany nastawienia piszących do pokonywania tych trudności i rozbudzenie ich motywacji oraz zachęcenie do rozwiązywania zadań z treścią. Można do tego wykorzystać zajęcia rewalidacji indywidualnej, na których stosowanie odpowiednich metod pracy, na przykład gier i zabaw matematycznych, może pomóc w pokonywaniu trudności i pozwolić na odnoszenie sukcesów.

ISBN 978-83-62915-60-6